

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Lunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Pomen obiska v Berlinu

Junija meseca 1937 je nemški zunanji minister baron von Neurath na pobudo nemške vlade same ob priliki krožnega potovanja na Madžarsko, v Bolgarijo in Grčijo, obiskal tudi našo prestolnico, kjer je ostal dva dni gost jugoslovanske vlade. To je bil sploh prvi uradni obisk aktivnega nemškega ministra v naši slovanski državi. Mednarodna vladnost zahteva, da se obiski vračajo. Tako je tudi naš ministrski predsednik, ki je obenem tudi zunanji minister, moral poskrbeti za to, da bo ljubezniva pozornost nemške vlade dobila uradno zahvalo v protibisku od jugoslovanske strani.

To je vsebina potovanja našega ministrskega predsednika v Nemčijo. Ko so pri nas in drugod listi, navdahnjeni od uradnih virov, začeli pisati o tem potovanju ter mu dali zgoraj navedeno vsebino, smo jim verjeli. Potek obiska samega nam dokazuje, da smo imeli prav in zaključek potovanja bo zopet dal prav vsem onim modrim presojevalcem sodobnega mednarodnega življenja v Evropi, ki se niso prepustili kakšni smešni histeriji ter so to potovanje pravilno ocenili za to, kar dejansko tudi je.

Ker pa državniki, kadar pri tako svečanih priložnostih pridejo skupaj, gotovo ne molče, ampak pride razgovor tudi na poklicna vprašanja, ki se dandanes kar sama od sebe vsiljujejo, je otroče zahtevati od nemških in jugoslovanskih državljanov, da si ob priliki jugoslovanskega obiska prepovedo vsako besedo o politiki in o gospodarstvu. To se razume samo po sebi in je tudi prav tako, saj je oziroma pri takšnih slovesnih snidenjih tudi najbolj primerno za mirne pomenke o stvarih, ki zadevajo medsebojne odnose dveh v Evropi živečih držav, in tudi o skupnih ciljih, ki jih morda imata na zunanjepolitičnem polju dve državi, ki imata danes obe svojo težo v življenju Evrope. Za to tem manj razumemo nekoliko preveč vidno izumetničeno razburjenje, s katerim bi gotovi evropski tisk rad zamagljil potovanje jugoslovanskega ministrskega predsednika v Nemčijo in mu podtaknil namene, ki jih tako nemška, kakor jugoslovanska vlada odklanjata.

Ne glede na to, da si danes Jugoslavija lahko prepove, da bi ji kdorkoli dajal nauke ali ji bral levite, ako išče svojim lastnim življenjskim potrebam ustrezajoča sredstva na polju zunanje politike, je Jugoslavija dovolj jasno izpovedala poglobljeno načelo v urejanju svojih odnosov do članov evropske družine narodov, namreč utrditev miru. Dve leti si sedanja vlada že prizadeva, da bi dokazala, da ji je mirovna politika resen namen in ne samo prazna beseda. Če je z vsemi drugimi narodi sklenila mir in ga skušala zavarovati še s prijateljskimi pogodbami, zakaj naj bi se naenkrat ustavila pri Nemčiji, ki je danes po svoji lastni zaslugi in po zaslugi drugih veseli ena najmočnejših držav naše celine. Kot srednjevelika sila, ki noče zasledovati nobene svetovne politike, ki se noče mešati v idejne spore med velikimi, ima Jugoslavija vendar interes, da ustvari tudi prijateljsko ozračje z nemško državo na isti način, kot ga je ustvarila z drugimi državami, malimi in velikimi. Če si je Jugoslavija prizadevala, da dobi od drugih držav slovesne obljube, da bodo spoštovale meje in njeno neodvisnost in njeno neovirano rast, zakaj bi z veseljem ne sprejela tudi iz ust voditeljev sodobne Nemčije enako slovesna zagotovila, ki so vendar tvoren prispevek k utrditvi miru v srednji Evropi? Blagodejnih posledic te mirovne prisege, ki se je večkrat zaporedno izrekla pri berlinskih zdravicah, bodo deležni tudi drugi evropski narodi in je zelo verjetno, da bo sprčo popolnega poloma vseh obstoječih ustanov za skupno obrambo, dr. Stojadinović imel še mnogo posnemalcev med evropskimi državniki, katerim je mir stvaren smoter in ne samo besedna krinka.

Med inozemskimi odmevi jugoslovanskega obiska v Nemčiji smo čitali tudi nevšečne opazke, češ sedaj se je Jugoslavija na stečaj odprla nemškemu vplivu, ki se bo razlil po vsej srednji Evropi doli na Balkan in še dalje proti vzhodu, sledeč že davno izhujene smeri nemškega pritiska proti vzhodu. Tega očitka ne razumemo. Bržčas predstavlja že zdavnaj izginilo podobo Jugoslavije, odprto vsem vetrovom, ki brez kakšnega »vpliva« sploh živeti ne more, ker nimamo samostojne rasti. Poljska je pred štirimi leti sklenila za 10 let veljavno mirovno pogodbo z Nemčijo in se zaradi tega nima nič kesati. A ta pogodba niti ene niti druge države ni ovirala, da bi se bili brezkompromisno in zelo trdo zavzemali vsaka za svoje pravice, kot je pokazala nedavna trnjeva borba glede polčaja obceevropskih narodnih manjšin. Tudi Jugoslavija se nobenega »vpliva« ne boji. Če so takšni vplivi koristni in služijo razvoju naše države in tudi naše državne samobiti, so dobrodošli. Če so takšni »vplivi« škodljivi, ki rahljajo moč države in ovirajo njeno samostojno rast, ima jugoslovanska zakonodaja sredstev dovolj, da se jih znebi tako temeljito, da se začetni poskusi kvarnega »vplivanja« ne bodo ponavljali.

Ze ta kratka razmotrivanja morajo zadovoljiti, da pomirijo po nepotrebnem razburjeno inozemstvo, nam samim pa dr. Stojadinovičev pot, ki je zelo pogumno dejanje,

Hitler jugoslovanskim časnikařem:

„Jugoslavija mora biti velika, močna in svobodna“

Dolgi razgovori med Hitlerjem in Stojadinovičem

Po današnjem kosilu v kraljevem jugoslovanskem poslaňstvu v Berlinu je predsednik jugoslovanske vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović sprejel ob 4.30 popoldne zastopnike

nemškega in mednarodnega časopisja v Berlinu ter jugoslovanske časnikaře in jim pri tej priliki prečital naslednje poročilo:

Uradno poročilo

Med svojim bivanjem v Berlinu je imel predsednik jugoslovanske vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović več razgovorov z nemškim zunanjim ministrom baronom v. Neurathom o vseh vprašanjih, ki so obema državama skupna in o vprašanju splošne politike. Razen tega so se vršili izčrpní razgovori z ministrskim predsednikom generalom Göringom ter z drugimi vodilnimi osebnostmi nemške države in stranke. Ti razgovori so se končali z današnjim sprejemom pri voditelju in državnem kancelerju, kjer se je ponudila prilika za izčrpano izmenjavo misli v smislu medsebojnega zaupanja.

Vsi ti razgovori, ki so potekali v ozračju iskrenega prijateljstva in polnega razumevanja za obojestransko politična pojmovanja, so vnovič potrdili, da obstoje med obema deželama pogoji trajnega prijateljstva in tesnega sodelovanja na vseh področjih v službi evropskega miru. Na obeh straneh so izrazili krepko voljo, naj se sedanji srečni razvoj nemško-jugoslovanskih odnosov tudi v prihodnje v vsakem oziru pospeši.

V operi

Berlin, 17. januarja. AA. Sñoči je bila v gledališču »Deutsches Opernhaus« slovesna predstava Straussove operete »Netopir« v čast gospe in dr. Stojadinoviča. Lahko se reče, da je gledališče zasleda najbolj odlična berlinska družba. Med odmorom po drugem dejanju sta gospa in g. dr. Stojadinović sprejela v salonu za svojo ložo skupno z Neurathom in Göbbelsom mnogo visokih osebnosti iz berlinske družbe in diplomatskega zbora. Po končani predstavi je v. Neurath priredil veliko večerjo v gledališču na čast jugoslovanskim gostom. Večerjali so pri 30 mizah, ki so bile vse okrašene s cvetjem; za vsako mizo pa je sedelo 10 oseb. Na večerji je bil diplomatski zbor, člani vlade in vrhovni predstavniki stranke.

Danes opoldne so bili jugoslovanski časnikaři na kosilu pri svojih nemških tovariših v domu nemškega tiska. Na kosilu je govoril ravnatelj agencije Avale Milan Jovanović v zahvalo za napitnico ministra Dietricha.

Sprejem pri Hitlerju

Vodja in kanceler Hitler je danes dopoldne ob 11.30 sprejel predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinoviča. Predsednik vlade se je pripeljal s svojim spremstvom točno ob 11.30 pred kancelerjevo hišo. Pomnožena častna straža mu je izkazala čast. Jugoslovanskega gosta je prišerno pozdravila velika množica in ga viharo aklamirala. Takoj po prihodu predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinoviča se je pripeljal tudi predsednik vlade armadni general g. Herman Göring, tudi njega je množica prišerno pozdravljala. Pred prihodom predsednika jugoslovanske vlade sta prispela tudi nemški poslanik v Belgradu v. Heeren in zunanji minister v. Neurath. Razgovorov se je udeležil tudi jugoslovanski poslanik v Berlinu Cincar-Marković. Trajali so eno uro.

Dr. Stojadinović pri Göring

tolmačijo v najlepši luči kot važen doprinos k naši veljavi v evropski skupnosti. Bili so časi, ko si našega prijateljstva tako rekoč nikdo ni želel. Bržčas je tudi prvič v zgodovini, da se je nemški tisk toliko obširno razpisal o kakšni slovanski državi sploh, o naši državi pa še posebno — čeprav slovanski del Jugoslavije sramežljivo preide. To je velik moralni uspeh, ki ga ne moremo zadosti podčrtati in tudi dr. Stojadinoviču ne moremo biti dovolj hvaležni, da je to sprožil, kajti nekaj od vsega tega, kar je 3000 nemških listov pisalo lepega o slovanski Jugoslaviji, bo gotovo ostalo neizbrisano v spominu milijonov in milijonov čitateljev, ki so se te dni pridno sklanjali nad časniki in se ob njih navduševali za Jugoslavijo, ki so jo obenem začeli tudi spoštovati kot pomembno slovansko državo na jugovzhodu Evrope.

Hitler je sprejel časnikaře

Berlin, 17. januarja. AA. Danes je sprejel jugoslovanske časnikaře voditelj nemške države in državni kanceler Adolf Hitler v palači državne predsedništva. Jugoslovanske časnikaře je vodil šef centralnega presbiroja dr. Kosta Luković. Jugoslovanski časnikaři so bili v spremstvu nemškega tiskovnega atašeja v Belgradu dr.

Blum ne more — vlado sestavlja Chautemps

V ozadju krize je povelje iz Moskve

Pariz, 17. januarja. AA. (Havas.) Ko je ob 11 odhajal iz Elizejske palače, kamor je prišel 20 minut prej, je g. Blum izjavil poročevalcem listov:

Imel bi izvesti kombinacijo, ki sem jo sam označil kot veledrzo. Lahko mi verjamete, da je bila drzna, ker se ni posrečila. Sicer pa lahko ugotovim, da jo je javnost sprejela z veliko simpatijo. Ostala je torej kombinacija z ljudsko fronto, kakor je to zahteval odhór strank ljudske fronte in delegacija leveice. Ljudsko fronto sestavljajo tri velike politične stranke: socialisti, radikalni socialisti in komunisti. Na svoji sñočni seji se je radikalna stranka izrekla proti vstopu komunistov v vlado. Pri takšnih okoliščinah sem mogel samo vrniti mandat predsedniku republike. Ne zdi se mi koristno, da bi dalj vztrajal pri poskusih za sestavo vlade, ker ne želim ukrasti domovini niti ene ure zaradi svojega lastnega zadovoljstva.

Še enkrat Chautemps

Camille Chautemps je ob 12 zapustil Elizej. Na vprašanja časopisnih poročevalcev je izjavil: Kakor vidite, sem se spet vrnil na mesto, ki sem z njega odšel. Predsednik Lebrun me je počastil s tem, da je zahteval od mene, naj ponovno sprejem nalogo za sestavo vlade. Prošnja poveljarja države in dolgotrajnost krize sta mi narekovali dolžnost, da v načelu pristanim na to. Prizadeval si bom, da uspem. Pri svojem poskusu je moj prijatelj Leon Blum sprožil idejo razširitve ljudske fronte na nacionalni osnovi. Tega ni mogel izvesti v obliki, v kateri si je stvar predstavljal. Po mojem se je treba držati zamisli, ki je vodila tudi sestavo moje prejšnje vlade, da je treba zbrati kar največ Francozov dobre volje okoli bistvenih načel, ki so jih zakonodajne volitve odobrile.

Pariz, 17. januarja. c. Na seji radikalno-socialističnega kluba je Chautemps proti večeru poročal o svojih pogajanjih za novo vlado. Rekel je, da je Leonu Blumu kot voditelju socialistov stavil ta pogoj za socialistično sodelovanje v vladi: Socialisti se morajo obvezati, da ne bodo zapustili njegove vlade, če bodo komunisti kdaj smatrali za potrebno glasovati proti vladi ljudske fronte. Jutri dopoldne bo Chautemps poročal Lebrunu, kako potekajo njegova pogajanja za novo vlado.

Komunistični tovor

Zürich, 17. januarja. TG. »Neue Zürcher Zeitung« objavlja daljši uvodnik, ki je posvečen razglabljanjem o francoski vladni krizi. Članek posveča veliko pozornost prelomu s komuniste, ki so po njegovem mnenju iz razlogov zunanje politike povzročili padec Chautempsove vlade.

»Za notranjepolitična in socialna vprašanja«, tako piše švicarski list, »se francoski komunisti že dolgo več ne brigajo. Stari vodje v socialistični strokovni organizaciji so polagoma odprli oči in začeli pravilno vrednotiti postopanje komunistov, ki ženejo to organizacijo v razne boje ne iz socialnih ozirov, marveč po nalogu iz Moskve za čisto določene zunanjepolitične cilje sovjetske Rusije. Notranja politika in social-

Josipa Hribovška točno opoldne v palači državne predsedstva. Jugoslovanski časnikaři so se takoj napotili v veliko predsobo, kjer so počakali, da se je končal razgovor med Adolfom Hitlerjem in dr. Milanom Stojadinovičem. Medtem jih je ljubeznivo sprejel in se z njimi razgovarjal državni minister in predstojnik predsedniške pisarne dr. Meissner, ter drugi odličniki.

Ob 13.30 se je pojavil osebni pribočnik državnega kancelerja Hitlerja višji vodja Brückner in povabil najprvo gospode iz poslaňstva, naj vstopijo v veliko sprejemno dvorano državne kancelerje, nato je pa povabil tudi časnikaře. V veliki dvorani je stal v sredini Adolf Hitler v rjavem kroju nacionalno socialistične stranke, zraven njega sta pa bila ministrski predsednik general Göring in zunanji minister baron v. Neurath.

Jugoslovanske časnikaře je predstavil predsednik vlade dr. Milan Stojadinović. Državni voditelj je ljubeznivo pozdravil vsakega izmed njih. Nato se je pričel ljubeznivo razgovarjati s posadinci o njihovem delu v Berlinu in o njihovih vtisih.

Med razgovorom s časnikaři o njihovih vtisih v Berlinu je državni kanceler Hitler z odločnim glasom poudaril, da je bilo zblizanje Nemčije z Jugoslavijo neprestana skrb njegove vlade. Nato je obrnjen do vseh prisotnih še glasneje rekel:

»Jugoslavija mora biti velika, močna in svobodna!«

Nadaljevanje na 2. strani

na gibanja služijo komunistom samo kot sredstva za manevriranje v prilog sovjetski zunanji politiki. Socialisti so nad takšnim postopanjem ogorčeni.«

Ze dalj časa, posebno odkar se je zunanji minister Delbos vrnil s svojega krožnega potovanja po Vzhodni Evropi, ne da bi bil obiskal tudi Moskvo, sovjetsko vlado cilji francoske zunanje politike zelo vznemirjajo. V Moskvi se predvsem boje, da bo Francija skupno z Anglijo začela iskati sporazum z Nemčijo in Italijo in da zategadelj želi, da bi se polagoma svojega sovjetskega bremena (vojaški pakt) znebila. Resnica je, da je francoski zunanji minister Delbos v Pragi na to silil, da bi se Češkoslovaška in Nemčija med seboj sporazumeli. Na splošno pa prevladuje prepričanje, da sta Francija in Anglija prišli do spoznanja, da je sporazum med njima in Italijo ter Nemčijo mogoč, ker so se predpogoji za to izboljšali. Pod gotovimi pogoji seveda. Vse to je kajpada še v daljni bodočnosti, vendar Moskvo to razburja in hoče to tudi preprečiti. Zategadelj izkorišča komunistično stranko v Franciji, ki ji je slepo predana, da z njeno pomočjo povzroča nered, da bi francosko notranjo politiko z grožnjami notranjih neredov držala v strahu.«

Pri veliki večini francoskega naroda se opaža želja, da se bo treba komunistov otresti, ker so francosko zunanjo politiko ljudske fronte popolnoma spravile ob vsako spoštovanje in ugled. Francoska vladna kriza stoji v znamenju borbe proti komunistom, ki v ljudski fronti predstavljajo cilje sovjetske vlade.

Romunski parlament razpuščen

Bukarešta, 17. januarja. AA. (DNB) Zvedelo se je, da je kraljevski odlok o razpustu parlamenta že podpisan.

Kmetijski minister Joanicescu je izjavil v svojem sñočnem govoru po radiu, da je vlada ukinila poljedelski davek, Primanikljaj, ki bo tako nastal v proračunu, misli pa pokriti z davkom na blago, ki ga prodajajo na kmečkih sejmih.

Minister je izjavil, da je to mirna revolucija proti begu pred davčnimi obveznostmi.

Splošno mislijo, da bo parlament razpuščen že prihodnji teden, nove volitve pa da bodo prvi teden v marcu. Ako nove volitve ne bi dale uspešne delovne večine za vlado, bo tudi novi parlament razpuščen.

Mestni župan je prepovedal, da bi Židje v mestni klavnici klali živino po svojih verskih predpisih

Dunajska vremenska napoved: Še oblačno in mlo, toda kmalu mrzleje s severozapadnimi vetrovi.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo oblačno na severu in dež na jugu in jugovzhodu. Megle bodo tu pa tam v severni polovici. Toplota brez posebnih sprememb.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nato je Hitler posebej naglašal potrebo čim tesnejših gospodarskih stikov med obema državama. Po kratkem ljubeznivem razgovoru s časnikarji se je državni voditelj poslovil, nakar se je predsednik jugoslovanske vlade dr. Milan Stojadinović zahvalil Hitlerju z besedami:

Posebno se vam zahvaljujem, ekscelence, da ste izvolili dovoliti, da vam predstavim tudi jugoslovanske časnikarje.

Hitler se je nato v spremstvu Göringa in v. Neuratha umaknil nekoliko v ozadje dvorane in mirno čakal, da so časnikarji zapustili dvorano. Takoj nato je zapustil avdienco dvorano tudi predsednik vlade dr. Stojadinović. Zunanje je stala čista četa napadalnih oddelkov, ki je izkazala vojaške časti. Na ulici zbrana množica je predsednika dr. Stojadinovića viharno pozdravljala.

Iz palače državnega kancelsstva so se časnikarji odpeljali na kosilo, ki ga je njim na čast priredilo v domu nemškega tiska društvo nemških časnikarjev z g. Weissom na čelu, ki je izrekel tudi prisrčno napitnico.

Iz doma nemškega tiska so se jugoslovanski časnikarji odpeljali na jugoslovansko poslanstvo, kjer je bil slavnostni sprejem.

Italijsko-Jugoslavija

Belgrad, 17. januarja. AA. Danes ob 11 so v zunanjem ministrstvu podpisali protokol o drugem zasedanju italijansko-jugoslovanskega stalnega gospodarskega odbora, ki je trajal v Belgradu od 12.—17. t. m.

Glede na pomen tega zasedanja, ki je imelo nalogo določiti osnovo za medsebojno trgovinsko izmenjavo in gospodarsko sodelovanje v prihodnjih 6 mesecih, sta tako italijanska kakor jugoslovanska sekcija tega odbora delali polnoštevilno in ves čas sedanjega zasedanja.

O delu so objavili tole uradno izjavo: Stalni mešani italijansko-jugoslovanski gospodarski odbor je danes končal svoje delo. Poslanik in senator Amedeo Gianini in pomočnik zunanjega ministrstva Milivoje Pilja sta danes ob 11 v zunanjem ministrstvu podpisala za Italijo, oziroma za Jugoslavijo zapisnik o delu odbora med sedanjim zasedanjem. S tem dogovorom je določen obseg medsebojne izmenjave med obema državama v letošnjem letu in sicer na podlagi kontingentov, ki jih navaja zapisnik, podpisani v Rimu 8. julija 1937. Nove določbe skušajo zlasti olajšati in pospešiti trgovinski promet med obema državama.

De Valera hoče zedinjeno Irsko

London, 17. januarja. AA. (Stefani) Zvedelo se je, da bo De Valera v svojih razgovorih z zastopniki britanske vlade odklonil vse vojaške koncesije, posebno pomorske, če britanska vlada ne pristane na zedinjenje med Irsko in Ulstroom.

»Daily Telegraph« piše v zvezi z razgovori, ki se danes začne med De Valero in britansko vlado, da bo De Valera postavil na prvo mesto zahtevo po zedinjenju Irske. Zdi se, da ima predsednik irske vlade v tem pogledu pred očmi 10 letni načrt, ki določa predvsem ustanovitev zveznega parlamenta, v katerem bi bili zastopani i severna i južna Irska. Po 10 letih naj bi se pa izvršil plebiscit o državni edinosti. List meni, da je britanska vlada pripravljena se pogovarjati na osnovi tega načrta.

Iz Španije

Salamanca, 17. januarja. AA. (Stefani) Uradno poročilo štaba vrhovnega poveljstva nacionalističnih čet dne 16. januarja: po poročilih, zbranih ob 20. uri na granadski fronti se je našim četam posrečilo popraviti postojanke v prednjem delu naših črt. Na drugih frontah se ni zgodilo nič pomembnega.

Kalinin — državni poglavar Rusije

Moskva, 17. jan. c. Danes sta obe novi sovjetski »zbornice« izvolili za predsednika sovjetske zveze Kalinina, ki postane tako tudi državni poglavar Sovjetske Rusije.

Varšava, 17. jan. AA. (PAT) V krakovskem gradu Wawę so že pripravljene sobe za madžarskega regenta Horthyja. Horthyja bo spremljalo na potovanju po Poljskem 20 časnika.

Bilanca Poštne hranilnice

Belgrad, 17. jan. AA. Bilanca Poštne hranilnice za leto 1937 je končana. Glavni ravnatelj Poštne hranilnice je v ponedeljek 17. t. m. predložil finančnemu ministru v odobritev in podpis sklepne račune poštne hranilnice za leto 1937. Te račune je poprej pregledal in podpisal nadzorni svet Poštne hranilnice.

Poštna hranilnica je pokazala leta 1937 izreden napredek v vseh svojih poslih in je z uspehi presegla vsa prejšnja leta. Njen celotni promet v vseh računih je presegal 300 milijard dinarjev. To se pravi, da je na vsak delavnik prišlo več kot ena milijarda prometa. V tem velikem narastu poslov se vidita hkrati tudi splošno blaginjo in precvet narodnega gospodarstva pri nas.

Število hranilnih vlagateljev je poskočilo na 475.000, hranilne vloge pa na 1.250 milj. din, to je v primeri s hranilnimi vlogami leta 1936 za 200 milijonov dinarjev več.

Depoziti na čekovnih računih so znašali 1.840 milj. din, skupni znesek vlog na hranilnih in čekovnih računih je pa presegal 3 milijarde din. Čisti dobiček je znašal za l. 1937 61.464.516,42 din.

V primeri s prejšnjimi leti kaže razvoj poslov Poštne hranilnice tole sliko: Celotni promet PH v preteklih petih letih se je tako razvil: leta 1933 227.434.982.994,80 din; l. 1934 234.243.263.429,22; l. 1935 239.623.368.920,04; l. 1936 255.744.438.239,88; l. 1937 300.076.790.297,96 dinarjev.

Naraščanje čekovnih računov je kazalo v zadnjih petih letih tole sliko:

31. dec. 1933: 23.394 čk. računov; 31. dec. 1934: 24.471 čk. rač.; 31. dec. 1935: 25.430 čk. rač.; 31. dec. 1936: 26.283 čk. rač.; 31. dec. 1937: 25.845 čk. računov. (Padcu čekovnih računov v l. 1937 je vzrok, da so podružnice l. 1937 zaprle več čekovnih računov, ki niso imeli predpisane osnovne vloge ali ni bilo na njih nobenega prometa zadnjih 10 let.) Stanje vlog po čekovnih računih je znašalo konec decembra 1933 1.158.253.405,52; leta 1934 1.139.881.441,21; l. 1935 1.178.968.080,61; l. 1936 1.466.568.429,72; l. 1937 1.840.980.128,76 din.

Minister dr. Krek govori katoliškim delavcem

Ljubljana, 17. jan. Tako velikega in lepo uspelega delavskega zborovanja, kakor je bilo nocoj ob 6 v dvorani Delavske zbornice, Ljubljana že dolgo ni doživela. Delavci in delavke so napolnili do zadnjega kotička vso prostorno dvorano Delavske zbornice, pa tudi v veži jih je bilo mnogo. Zborovanje sta sklicali Zveza združenih delavcev in Zveza zasebnih in trgovskih nameščencev. Na tem zborovanju so ljubljanski katoliški delavci in nameščenci jasno in odločno manifestirali svojo trdno voljo, da vztrajajo in da prevzamejo vodstvo borbe za delavske pravice v svoje roke. Današnji shod je bil tudi močena manifestacija novega gibanja katoliških delavcev, na katerem se je izkazalo, da si je v teku dobrega leta ustvarilo že močeno organizacijo, s katero mora sleherni računati. Zborovanje je pridobilo na pomembnosti tudi zaradi obiska ministra dr. Mihe Kreka, ki je bil sicer napovedan kot prvi govornik, bil pa je zadržan na uradnem obisku na Notranjskem ter je prišel na zborovanje z malo zamudo. Zato je predsednik g. Preželj podal besedo govorniku g. Rudolfu Smersuju.

Uspehi dosedanje socialne zakonodaje

G. Smersu je v glavnem naglašal: Ni še daleč čas, ko je delavstvo brezupno zrló v bodočnost in v sedanost. Večina socialnih zakonov je bila samo na papirju. Plače so se vedno bolj nizale. Vsaka glasna zahteva po socialni pravičnosti je bila prepovedana. Na ureditev delavskih mezd si sploh niti misliti niso upali. Manjkala nam je: ureditev minimalnih plač, večje možnosti sklepanja kolektivnih pogodb; podpore oblasti v medznih sporih, zavarovanja za onemoglost, starost in smrt, zavarovanja za brezposelnost. Rudarsko zavarovanje je bilo predraststrofno. Monopolnemu delavstvu so se plače stalno zmanjševale. Nameščenci izven Slovenije in Dalmacije niso bili zavarovani za pokojnino.

V enem letu smo skoraj vse to dobili. Vemo, da je bilo treba nadloveskih naporov, preden so prodrli v Belgradu zakonski predlogi, ki urejajo vsa ta vprašanja. Vemo še to, da so ti napor bili v glavnem na ramah obeh slovenskih ministrov dr. Korošca in dr. Kreka (viharno vzkljanje obema slovenskima ministroma).

Vendar pa se še danes dobijo ljudje, ki vse te uspehe omaržujejo, ki uganjajo najgrš demagogijo. Govornik je nato navedel več primerov, kako recimo razni poklicni agitatorji zabavljajo čez uredbo o minimalnih plačah, ki vendar določa vsaj dostojno najnižjo mezdo delavstvu ter preprečuje zlorabljanje s sramotnimi mezdami, seveda ne preprečuje pa višjih. Enako zabavljajo proti starostnemu zavarovanju delavstva. Nobeno človeško delo ni popolno. Še veliko nas čaka dela na izpopolnitvi socialne zakonodaje, toda led je prebit, ledine so zorane, vsi resni in pošteni ljudje in nasprotniki to priznavajo. Kjer ni tožnika, ni sodnika. Tudi najboljši zakon ne more koristiti, če ga ljudje ne poznajo. Kljub dobrih zakonskim določilom mora delavec delati in se za svoja vprašanja brigati. To nalogo pa imajo delavske in nameščenske organizacije.

Govor ministra dr. Kreka

Med govorom g. Smersuja je prišel v dvorano g. minister dr. Miha Krek, ki so ga pozdravile ovacije vsega zbranega delavstva. G. ministru je v imenu monopolnega delavstva izročila gđ. Francka Zajčeva lep šopek nageljev z narodnimi barvami. G. minister je takoj povzel besedo ter v skoraj enournem govoru v bistvu izjavil:

Dolgoletne zahteve delavstva po socialnih reformah so se pričele uveljavljati šele v zadnjih dveh letih, odkar je na odgovornem mestu sedanja vlada. Prijatelji in nasprotniki priznavajo, da je socialna zakonodaja v zadnjih dveh letih v Jugoslaviji bila najbolj plodovita in da je storila več, kakor pa v vseh drugih letih, odkar obstoja naša kraljevina. Vlada je v zadnjih dveh letih napravila to, kar so zahtevale neštete resolucije delavskih organizacij in delavskih zborovanj. Socialna zakonodaja v zadnjih dveh letih je izraz vladne in delavske volje. Cesar niso mogle opraviti vlade, v kateri so bili tudi zastopniki socialne demokracije in zastop-

niki drugih socialnopolitičnih stremeljenj, je naredila sedanja vlada. Tukaj so zakoni in uredbe o minimalnih mezdah, o pomirjevalnem postopku, o arbitraži, o pokojninskem zavarovanju zasebnih nameščencev, o starostnem zavarovanju delavstva, sanaciji rudarskega zavarovanja, zavarovanje proti brezposelnosti. To so postavke, ki jih je izvedla sedanja vlada, da se je naša država uvrstila med države z najbolj socialnimi sodobnimi zakonodajami. Slovenski zastopniki pa so pri uvedbi te socialne zakonodaje uvedli še posebne slovenske zahteve in želje. O vsaki uredbi in želji se da govoriti in kritizirati, o vsaki se da izreči sodba. Toda tisti iz delavskih vrst, ki napadajo ta socialni napredek v naši državi, naj pomislijo, da pljujejo sebi v obraz. Socialna zakonodaja ni od včeraj, temveč je stara desetletja in vse te zadnje uredbe so bile stalne zahteve vseh delavskih organizacij. Razmere so se vedno hude in kapital ima še vedno težko roko. Nihče ne more trditi, da je odpor proti socialni zakonodaji manjši kakor je bil prej, toda vlada se tudi tega odpora ni zbal.

Ko smo prišli na vlado, smo našli gospodarske razmere stočene do tal. Delavce so odpuščali na debelo, padala je produkcija, trgovina je nazadovala. Mi smo vse to nazadovanje ustavili in pričeli zboljševati denarne in gospodarske zahteve v državi. Oživili smo obtoč in delo v državi. Državi smo obnovili kredit, ki je bil prej zapravljen. Kljub temu, da so gospodarstveniki bili pri obnovi našega gospodarstva prisiljeni prevzeti večja bremena, smo vendar znali uvesti socialno politične zakone. V vladi so zastopniki vseh ustanov in vseh socialnih struj in naša vlada je predstavica vsega naroda. V tako pestrem zastopstvu, kakor ga predstavlja naša vlada in naša stranka, je potrebno precej uvidenosti na vse strani, da se uveljavi socialna politična zakonodaja. Pri vseh zakonih in uredbah smo strogo pazili na to, da nam noben nasprotnik ne bo mogel profanirati naših socialnih ustanov. Naša socialna zakonodaja se da še izboljšati, kar dokazujejo življenje samo in pa računi.

G. minister se je mudil nato pri raznih novih socialnih zakonih in uredbah ter je naglašal, da je viselo rudarsko zavarovanje med nebom in zemljo, dokler ga ni sedanja vlada končno in trajno v veljavno rešila. Obratoma je tudi s kritiko starostnega zavarovanja za delavstvo. To zavarovanje se bo dalo še izboljšati. Dalje smo imeli Slovenci večkrat v rokah socialno ministristvo, toda nihče si ni upal razširiti pokojninskega zavarovanja za nameščence na vso državo. Sedanja vlada je to vprašanje rešila, obenem pa se je slovenskim zastopnikom posrečilo obvarovati samostojnost ljubljans-

Japonci zasedli Kjavčao Kitajski protinapad pri Vuhu

Tokio, 17. januarja. AA. Japonske čete so sinoči zavzele Kjavčao.

Davi se je izkrcal oddelček japonskih pomorskih strelcev, kakšnih 500—600 mož, pod varstvom japonskih vojnihi ladij na kvantunškem obrežju in sicer severno od Makaa v Kantonskem zalivu. Kitajci so brez odloga poslali ojačenja ter se je vnela srdita bitka. V tukajšnjih krogih menijo, da je izkrcavanje japonskih čet samo poskus operacij velikega sloga za prodiranje na južno Kitajsko.

Japonska je prelomila s Kitajsko

Tokio, 17. jan. AA. (Havas) Zastopnik japonskega zunanjega ministrstva je izjavil, da pomeni večerajšnja japonska izjava dejansko prekinitev diplomatskega razmerja med Japonsko in Gangkajsko vlado. Pomeni pa tudi dejansko prekinitev mirovnih pogajanj, čeprav se lahko spet začne, če pokaže marsal iskreno voljo za mir. Zastopnik zunanjega ministrstva je dodal, da marsal Gangkajšek sicer ni kategorično odklonil nedavnih japonskih predlogov, izjavil je le, da so za Kitajsko nesprejemljivi. Potrjuje se vest, da je nemški poslanik v Tokiu skupaj z nemškim poslanikom na Kitajskem pri teh pogajanjih posredoval. Na koncu svoje izjave je zastopnik zunanjega ministra dodal, da se nahaja japonska v posebnem položaju, ki jo sili k reviziji mednarodnih pravnih pojmovanj. Sicer dejansko še zmerom priznava kitajsko republiko, prekinila je pa zvezo z nankińsko vlado, vendar se ni priznala pejpínsko vlado.

Hankov, 17. januarja. AA. (Reuter) Kitajski oddelki so prešli v napad na Vuhu, njihova letala so srdito bombardirala japonske postojanke. Bitka še zmerom divja ob železniški progi Tiencin-Pukao. Kitajci trde, da je resnična vest o padcu Cininga v japonske roke, pripominjajo

Mačkovi kandidati za senatne volitve

Včerajšnji »Hrvatski dnevnik« objavlja listo kandidatov SDK, ki je bila sprejeta po posvetovalnih pri dr. Mačku. Nosilec liste je inž. Košturić (HSS, Zagreb), kandidirajo pa še: dr. Jurij Krnjević (HSS, trenutno še v Zenevi), dr. Milan Kostić (SDS, Zemun), dr. Ivan Pernar (HSS, Zagreb), prof. Jakob Jelačić (HSS, Zagreb), Nikolaj Srdović (HSS, Zaklepica-Dugo selo), Jurij Španović (HSS, Samobor).

Vlak odrezal glavo 16 letni Tereziji Fridl Grozna nesreča pri Mariboru

Maribor, 17. januarja.

Davi je našel železniški uslužbenec pri pregledu proge med Bohovo in Teznom na tračnicah strašno razmazarjeno truplo neznanе ženske. Glavo so ji koleza popolnoma odrezala in razmazarila ter tudi ostale dele telesa. Takoj je bila poklicana na kraj nesreče komisija, ki je ugotovila, da je ponesrečenka najbrž kakšna delavka, ki je hodila na delo v Maribor. Zaradi slabe poti imajo namreč delavci navado, da hodijo po tračnicah ter je

brčkone tudi ponesrečenko vlak iznenadil. Nihče je ni mogel spoznati, pač pa so ugotovili, da je še zelo mlada ter da je visoke in močne rasti. Truplo so prepeljali v mrtvasnico v Hoče. V teku današnjega dne pa se je posrečilo ugotoviti identiteto pokojnice. Je to 16 letna služkinja Terezija Fridl iz Rogoze, ki je bila uslužbena v gostilni »Rote v Razvanju. Podrobnosti, ki bi osvetlile nesrečno smrt, se niso znane ter vrši orožništvo tozadevne poizvedbe.

ekega pokojninskega zavoda. Pravilnik o monopolnem delavstvu in o pokojninah je zboljšal položaj delavstva za 30 do 50%. Novi upokojenci bodo dobili tudi po 500 din pokojnine (viharno odobravanje). Slovenskim zastopnikom se je posrečilo preprečiti nevarnost, da bi tobačna tovarna omejila svoj obrat in odpustila delavstvo. Novi pravilnik pa bo stanje tobačnega delavstva kljub vsem oviram še izboljšal. Ker je Ljubljana v prvem druginjskem razredu, bo to zboljšanje v ljubljanski tobačni tovarni še največje.

Ta napredek v naši socialni zakonodaji je plod našega socialnega prizadevanja, ki je v našem socialnopolitičnem programu. Hočemo, da bo delavstvo življenje urejeno in da bo delavec zaslužen v svojih človeških, delovnih in stanovskih pravicah, kot to zahteva njegovo stanovsko in človeško dostojanstvo. V tem smislu nam mora vsak pritrditi, kdor ni demagog ali poklicni agitator proti nam. Na to svoje delo smo lahko ponosni in nikogar, kdor je pri nas, ne sme biti sram tega dela. Izbrislali smo enkrat za vselej, da smejo samo rdeči ali plavi govoriti o svojih zaslugah za delavstvo, ker niti ti niti oni ne morejo govoriti o večjih zaslugah, kakor jih ima Zveza združenih delavcev za slovensko delavstvo in pa za bedne trpine po vsej državi. To zavest bi moralo katoliško delavstvo odnesti s tega shoda v svoje tovarne in v svoje družine.

Krepka so bila tudi zaključena izvajanja gosp. ministra o splošnem političnem položaju v državi. Parlament se bo do 1. aprila bavil z državnim proračunom. Politični položaj pa je ustaljen, umerjen in trden. Po človeških sklepih še dolgo ne more priti do kakšne izpremembe. Znana politična kuhinja v Ljubljani je sicer prenehala z vestmi o tem, da bo vlada padla 1., 14. ali zadnjega v mesecu ter sedaj lansira druge, bolj oprezne vesti. Odvabili so se sicer govoriti o skorajšnjem padcu vlade, pač pa skušajo povzročiti zmedo med našimi prišasi na drug način. Med navdušenimi ovacijami je navajal dr. Krek, da je dr. Korošec vedno predstavljal večino Slovencev, pa naj bo na vladi ali v opoziciji, zakaj nas so združila srca in ne vlada, ne opozicija in ne politična taktika. Mi smo združeni po svojih načelih.

Zahvalil se mu je za tople besede g. Preželj, ki je naglašal, da je organizacija združenih delavcev na pohodu, saj šteje že 8000 članov in da bo v kratkem pridobila še nove tisoče v najširših delavskih plasteh.

Zaključno besedo je imel g. Smersu, ki je naglašal dolžnost delavstva, da se služi svojih pravic, namreč volitev delavskih zaupnikov v obratih in pa volitev v Delavsko zbornico, katere združeni delavci nujno zahtevajo.

Zastopniki raznih stanov, kakor zobotehnikov, monopolnih delavcev in drugih, so po zborovanju izročili g. ministru spomenice s svojimi poklicnimi zahtevami. Gospod minister je nocoj ob 8. že odpotoval v Belgrad.

Admiral Jamamoto pri kardinalu Pacelliju

Rim, 17. jan. AA. (Havas) Japonski admiral Jamamoto je bil danes dopoldne pri kardinalu in dr. tajniku Pacelliju. Havasovemu dopisniku je japonski admiral izjavil, da njegov obisk v Italiji ni uradnega značaja; izrazil je le okoliščino, da je obrazložil sveti stolici pravo stališče Japonske, posebno glede na katoličane. Prinesel je svetemu očetu poročila, da bo Japonska pustila misionom na zavzetem ozemlju popolno svobodo delovanja. (Admiral Jamamoto je katoličan. Op. ur.)

Belgrajske vesti

Sarajevo, 17. januarja. m. Jutri in pojutrišnjem bodo tu konference o delovnem času. Konferenca je sklicalo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje. Nanje so povabljeni zastopniki vseh delavskih in delodajalskih organizacij in gospodarskih zbornic. V prostorih tukajšnje trgovinske in industrijske zbornice so bile včeraj in danes predkonference, na katerih so sodelovali zastopniki delavskih zbornic iz Belgrada, Zagreba, Ljubljane in Splita.

Belgrad, 17. januarja. m. Danes je bil pogreb žalostno preminulega gimnazijca Radovana Janiča. Na novem pokopališču se je zbrala velika množica, ki je spremenila nesrečno žrtev na zadnji poti. Policija je zasliševanje mladoletnega morileca petošolca Nauma Naumovića zaključila ter ga je danes izročila preiskovalnemu sodišču.

Belgrad, 17. januarja. m. Včeraj je bila tu anketa carsinskega odbora. Na anketi so obravnavali tarife za kemične proizvode in za gradbeni material. Danes pa je bila seja carsinskega odbora, na kateri so pretrpeli sklepe ankete, ki jo je imela sekcija za les in lesne proizvode v Zagrebu 12. t. m. Prihodnja anketa bo 28. t. m. ter jo bo sklicala sekcija za kmetijske proizvode in predelavo teh proizvodov.

Drobne vesti

Zagreb, 17. jan. b. Danes dopoldne je prisel v Zagreb minister za socialno politiko Dragiša Cvetković, ki je obiskal bansko upravo ter nekatere socialne ustanove.

Zagreb, 17. jan. b. Včeraj je prisel v Zagreb novi kotorski škof Pavle Butorac ter je obiskal v škofskih dvorih nadškofa dr. Alojzija Stepinca.

Rim, 17. jan. c. Italijanski obrambni svet se bo sestal dne 3. januarja pod Mussolinijevim predsedstvom.

Salamanca, 17. januarja. AA. (Stefani) Vrhovno poveljstvo objavlja, da ni bilo na vseh frontah nič novega.

Ankara, 17. jan. AA. (Reuter) Turška vlada je sklenila, da se 1. aprila zapre za tri leta borza v Carigradu. Istega dne pa bo začela poslovati nova borza v Ankari. Ne vedo še, kaj je vzrok tega sklepa turške vlade.

London, 17. jan. AA. (Reuter) Bivša abesinska cesarica zapusti danes v spremstvu rase Kase London in odputuje v Jeruzalem. Tam bo ostala najbrž tri mesece in se potem zopet vrnila v Anglijo.

Rim, 17. jan. AA. (Stefani) Duce je včeraj osebo dve uri sam pilotiral novo trimotorno letalo nad Rimom in njegovo okolico.

Dr. Franc Schaubach

Za dopolnilne volitve v senat, ki bodo meseca februarja, je bil izbran za kandidata bivši veliki župan in upokojeni okrožni inšpektor v Mariboru g. dr. Fran Schaubach, ki mu je z izborom za kandidata za senatorske volitve izrečeno priznanje za njegove politične, narodne in gospodarske zasluge za slovenski narod, ki bo v novem senatorju dobil odločnega zagovornika in borca v narodnem predstavnstvu.

G. dr. Fr. Schaubach se je rodil 3. decembra 1881 v Draščah na Koroškem v Zileki dolini. Njegov oče, trden slovenski in krščanski kmet, ga je po dovršeni ljudski šoli poslal na gimnazijo v Beljak, na kateri je z odličnim uspehom maturiral, nakar se je posvetil pravnim študijem na Dunaju. Takoj po svojem prihodu na Dunaj se je vpisal v »Danico« in bil del časa njen predsednik. Kot zaveden slovenski in katoliški visokošolec je med počitnicami rad zahajal med koroško kmečko mladino in z nešteti predavanji in govori budil narodno zavest ter ustanovil več izobraževalnih društev v Zileki dolini.

Po promociji za doktorja prava l. 1906 je postal avskultant pri sodišču v Celovcu. Ker je bil znan kot eden najagilnejših organizatorjev v vrsti takratnih koroških slovenskih inteligentov, je bil kazensko premeščen k okrajnemu sodišču v Črnomlju v Beli krajini, ki je takrat veljal kot kazensko mesto, čeprav je pri svojih predstojnikih v Celovcu veljal za izbornega jurista. Mladi sodnik dr. Schaubach se je kmalu zivil v črnomeljske razmere ter kmalu postal med Belokranjci silno priljubljen. L. 1918 je bil imenovan za predstojnika v Velikoveu, odkoder je odšel v Belgrad kot član začasne narodne predstavnosti. Ko mu je potekel mandat, ni več kandidiral, ampak odšel v Maribor k okrajnemu sodišču, kjer je bil imenovan za sodnega svetnika. Kot član priznane senata si je pridobil sloves izbornega jurista in strogo objektivnega sodnika ter hitrega delavca.

L. 1927 ga je življenjska pot zanesla na novo tistiše. S kraljevim ukazom je bil 28. februarja imenovan za velikega župana v Mariboru. Na tem mestu se je izkazal kot izborni upravni jurist ter je kmalu vzorno organiziral tedanje veliko županstvo, ki je bilo eno najagilnejših v državi. Priljubljen si je splošno zaradi ugleda zlasti v vrstah takratnih županov v bivši mariborski oblasti. Po likvidaciji oblastnih samouprav in velikih županstev je bil 25. oktobra 1929 imenovan za prvega in zadnjega slovenskega okrožnega inšpektorja in bil kot tak 29. septembra 1931 upokojen, kar mu je bilo brzojavno sporočeno v noči na 30. septembra. Leta 1932 je otvoril v Mariboru odvetniško pisarno. Istega leta je bil izvoljen v načelstvo Zdravne zveze v Ljubljani in se kot tak še danes žrtvuje za blagor zadrugištva, za katero se je kot član banskega sveta pri zadnjem zasedanju odločno zavzel ter predlagal resolucijo za likvidnost naših kreditnih zadrug.

Kot gospodarski strokovnjak je bil izvoljen za člana upravnega odbora Zdravne gospodarske banke, v Banovinski hranilnici v Mariboru pa zavzema mesto člana nadzornega odbora.

Zvest svojemu narodnostnemu delu v mladih letih na Koroškem, se še sedaj živo zanima za narodno obrambno delo na naši severni meji ter je pred meseci prevzel predsedstvo »Slovenske straže« v Mariboru.

Volivi pri senatorskih volitvah bodo kandidature g. dr. Schaubacha veselili, naš list pa mu k tej časti iskreno čestita!

Ravnatelj Ivan Prijatelj

Poročali smo že, da je bil za ravnatelja nove nepopolne mešane realne gimnazije imenovan dosednji profesor na mariborski klasični gimnaziji g. I. Prijatelj, s katerim stopa na čelo novega srednješolskega zavoda priznan vzgojitelj in zaslužni prosvetni ter socialni delavec.

G. ravnatelj se je rodil 20. decembra 1889 na Gori pri Sodražici. Po končani ljudski šoli je vstopil na l. drž. gimnazijo v Ljubljani, kjer je tudi maturiral. Nato se je vpisal na filozofsko fakulteto na Dunaju, kje je poslušal priredopisje, matematiko in fiziko. V sedmem semestru so ga za časa

Ob 50 letnici smrti Andreja Einspielerja

Star Korošec se je spomnil 50 letnice smrti koroškega borca Andreja Einspielerja in nam poslal prepis iz svojega dnevnika iz dijaških let, ki se glasi:

16. januarja 1888. Moeignore Andrej Einspieler umrl. Raz njegove stanovanjske hišice in družbene hiše Sv. Mohorja žalostno vibrata črni zastavi. Mnogo, mnogo ljudi hodi gledat krasni mrtvaški oder priljubljenega rodoljuba in dobrotnika dijakov. Danes sem videl prvič slovenski mrtvaški list. »Lada« je po pošti dobila mrtvaški list. Toliko in tako lepih vencev ob mrtvaškem odru še nisem videl.

18. januarja: Einspielerjev pogreb ob pol treh. Ogromna množica ljudi se je tega mrzlega dne

(nebo je bilo kakor od žalosti oblačno) pomikala za ravnijo po šentrupterski cesti proti pokopališču v St. Rupertu. Tudi dijak na gimnaziji in realki so šli v sprejeto, eemenišniki pa so nesli velike vence in marsikateri trd Nemec je poleg Slovenca nosil venec s slovenskim napisom. Dr. A. Kraut je zastopal akademsko društvo »Triglav«. Skoraj vsi udje »Lada«, nekateri s črno viti slovenskim trakom čez prsa, so spremili svojega velikega dobrotnika na zadnji poti. Pri grobu so se pele samo nemške žalostinke, molilo pa se je tudi slovensko.

Opomba: »Lada« je bilo tajno društvo višjih slovenskih gimnazijcev. Starešina je bil takrat poznejši dr. K. Pečnik, podstarosta poznejši živinovozdravnik Fr. Dular. Društvo je imelo 16 članov.

Žrtve vojnega streliva

Na Goriškem ie granata razmesari'a mladega lanta, njegovemu tovarišu pa odtrgala nogo

Gorica, 16. januarja.

Vasica Podgozd blizu Ravnice v pobočju Trnovskega gozda nad Gorico žaluje: krepkega, mladega vasknega fanta je vojna granata razmesarila do smrti, dva druga vaščana je pa hudo ranila. Podgozd leži na severnem zaledju Sv. Gabrijela in Sv. Danijela, kjer so grozote svetovne vojne divjale s peklensko srditostjo. Umevno, da so tam okrog ostale grmade vojnega streliva in železja, ter imajo nabiralci tega nevarnega materiala, ki je v ceni visoko poskočil, še danes pri svojem delu razmero-

ma dobre zasluge. Zadnji petek so bili zopet trije tamošnji domačini: 35-letni Alfred Sušmelj, 30-letni Stanko Rijavec in 24-letni Lojze Rijavec pri riskiranem iskanju in izkopavanju. Naleteli so na izstrelke večjega kalibra. Kaj so z njim delali, Bog vedi. Gotovo je samo, da je potuhneni stroj nenadoma eksplodiral. Posledice so bile strašne: Lojze Rijavec je zadet v glavo in prsi ležal v mlaki krvi mrtev, Sušmelju je odneslo levo nogo, Stanko Rijavec je pa nevarno ranjen ob desnem očesu. Zadržna dva so prepeljali v goriško bolnišnico, Lojzeta so pa danes pokopali. — Naj mu sveti večna luč!

Smrt dveh biseromašnikov

† Matej Rebolj

V St. Vidu pri Vipavi je v nedeljo v 98. letu starosti umrl najstarejši slovenski duhovnik g. Matej Rebolj, župnik v pokoji, biseromašnik in častni konzistorialni svetnik tržaške škofije. Rodil se je v Kranju dne 15. septembra 1840, v mašnika je bil posvečen 28. novembra 1869. Služboval je v tržaško-koprski škofiji v Sovinjaku, v Lovranu, v starodavni Klani in v Fruškah do l. 1922, ko je stopil v pokoj in se naselil v St. Vidu pri Vipavi. 53 let je bil istrski raji dušni pastir in pravi oče. Za njegove številne zasluge ga je takratni tržaški škof dr. Nagl imenoval za častnega konzistorialnega svetnika. Pokopali ga bodo danes ob 10 dopoldne. Naj počiva v miru!

† Anton Šmidovnik

Biseromašnik g. duh. svet. Šmidovnik, župnik v pokoji, je, kakor je poročal že »Ponedeljski Slovenec«, umrl v Prečni pri Novem mestu na Gospodov dan 16. januarja 1938, v starosti 85 let. Rodil se je 7. novembra 1852 v Tunjicah pri Kamniku. Ker je bil bistrega duha in železne energije, so ga stariši poelali v ljudsko šolo v Kamniku, na kateri so takrat poučevali frančiškani. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani. Po enoletni vojaški službi pri »dragonarjih«, kjer se mu je nudila sijajna prilika, da doseže visoko vojaško službo, pa jo je z vjudno gesto zavrnil, je šel v ljubljansko bogoslovje in bil 27. julija 1877. posvečen v mašnika. Prvo službo je imel kot kaplan v Črnomlju, drugo v Žužemberku. Od tu je prišel v Prečno, ko je župnik Bačnik Janez po 47-letnem župnikovanju stopil v pokoj. Svojega prednika je Šmidovnik za službena leta nadkrilil za dve leti; župnikoval je v Prečni 49 let. Umaknil se je v pokoj potem, ko je še opravljal biserno mašo. Pokoj je užival v župnišču v Prečni le malo časa. Šmidovnik ni bil nikoli v miru. Bil je mož neumornega dela, mož velikih dejanj, goreč duhovnik in moder gospodar. Pravilo »Moli in delaj« je bilo v njem teleseno. Zato je imel pri Bogu veljavo in pri ljudeh velikanski ugled in zato so tudi ljudje pri njem radi iskali v vsaki sili nasveta in pomoči. Gostoljubnost in skrb za ubožne in trpeče, združena z iskreno preprosto in ljubeznivostjo so bile odlične lastnosti njegovega prikupnega zna-

čaja. Razumljivo je, da je naslov »ata« bil za njega častna odlika, kalere je bil vreden. — Kot nekako plačilo za dobroto, ki jih je delil, mu je Bog dal to prednost v bolezni, da niti enkrat ni bil niti najmanj nepotrpežljiv; smehljaje je prenašal tegobe starosti in smehljaje tudi kot otrok v naročju matere zaspal za ta svet, da se prebudi pri svojem Stvarniku v večnem veselju.

Truplo bo čakalo vstajenja na prečenskem pokopališču, kjer bo pokopano v torek 18. januarja. Naj v miru počiva!

Kaj je s pogrešanim Kanclerjem?

Klub vsem preiskavam nobenih sledov — Zamenjava ki je povzročila senzacijo

Maribor, 17. januarja.

Sredi decembra smo poročali o zagonetnem slučaju, ki ga raziskujejo orožniki na Pragerskem. Upokojeni železničar Ivan Kancler, ki je živel s svojo družino na posestvu v Leskovcu, je odšel 3. avgusta s svojim kolesom od doma, pa se od takrat ni več povrnil nazaj. Zmanjkala je za njim vsaka sled. Domači si skrajja niso belili glave, ker je Kancler že večkrat odšel za nekaj dni od doma, ne da bi bil komu o tem kaj povedal, pozneje pa jih je le začelo skrbeti, kje se nahaja. Stvar je postala še bolj zapletena, ko je trgovec, ki je prodal Kanclerju kolo, nenadoma dobil to kolo vrnjeno in sicer je bilo oddano v Ljubljani na železnico ter poslano v Pragersko. To je bila zadnja sled za pogrešanim Kanclerjem, od takrat pa ni bilo o njem nobenega sledu več. V sosedstvu so se začele širiti vznemirljive govorice, da je postal Kancler žrtve zločina. Orožniki na Pragerskem so natančno preiskali Kanclerjev dom in okolico, vendar niso našli ničesar, kar bi vzbujalo sum, da je bil Kancler umorjen.

Poizvedovanja za pogrešanim so se izgubljala v pesku, ki je nenadoma nastopil senzacionalen preobrat. Poročilo o pogrešanju Kanclerja, ki ga je objavil »Slovenec« dne 19. decembra, je čital v Mariboru tudi železniški strojevodja v pokoji g. Josip Glaser. Ta je takoj naslednjega dne od-

Puhlmann-ov čaj

ublažuje kašelj in razkroja sluz

Dobiva se v vseh lekarnah. Orig. zavitek 125 g Din 37.-

Ogl. reg. br. 1503/1936

Shod ministra dr. Kreka v Tržiču

Tržič, 17. januarja.

V nedeljo je prišel med nas v spremstvu g. urednika Košička minister dr. Miha Krek. Prisostvoval je zadnjemu dejanju opere »Cigan baron«, ki je bila v dvorani »Našega doma« popoldne in se je čudil uspehom naše prosvete. Zvečer so pa smišljeniki iz Tržiča in okolice zopet napolnili prostorno društveno dvorano in napeto poslušali izvajanja g. ministra. Dobili smo jasno sliko o zunanje-političnem položaju naše države, za naše delavstvo pa so bila zlasti važna izvajanja o delu vlade na socialnem polju. Hvaležni smo g. ministru za obisk in pojasnila, katera nam je podal prav v času, ko naše politične nasprotnike skrbi, kakšno uniformo poskrbijo naši državniki našim zavodnim vrstam po mnogih potrebnih obiskih v inozemstvu. Skrbili pa v Tržiču seveda najbolj tiste, ki so že pred vojno preselili nemška društva, pozdrave, pesmi, zastave in celo šolo s severa...

Polujoča razstava upodablajočih umetnic Male ženske antante

Mala ženska zveza, na čelu ji češkoslovaška senatorica Franta Plaminkova, priredi po Jugoslaviji, Romuniji in Češkoslovaški polujočo razstavo upodablajočih umetnic iz teh treh držav. Razstava bo v Belgradu, Zagrebu, Ljubljani, Bukarešti, Kluzu, Cernovicah, Pragi, Brnu in Bratislavi. Trajala bo v prestolnicah po tri, v ostalih mestih po dva tedna. Zbirka vsake države šteje po 40 slik, 10 kipov in 10 arhitektonskih načrtov, skupaj torej 120 slik, 30 kiparskih del in 30 načrtov iz arhitekture.

Izmed Slovenk razstavijo: Avgusta Santel (1), Henrika Santel (2), Anica Sodnik-Zupanec (2), Elda Piščanec (2), Mira Pregelj (2), Mara Kralj (2), Bara Remec (1), Dama Pajnič (2).

Razstavo otvori g. minister prosvete g. Magarašević dne 20. januarja opoldne v Belgradu, nato prepelejo okoli 10. februarja vse umetnine v Zagreb. V Ljubljani bo razstava od 6. do 20. marca t. l. v Jakičevem paviljonu.

šel na orožniško poveljstvo v Mariboru ter je tam izjavil, da je videl pogrešanega Kanclerja med 10. in 15. decembrom v Mariboru na Glavnem trgu ter je celo z njim govoril. Poudaril je, da Kanclerja dobro pozna, ker sta več let skupaj službovala pri železnici. Kancler je imel s seboj kolo in Glaser ga je nagovoril: »Zdravo Kancler, kaj še živiš? Tri leta te že nisem videl, nakar mu je nagovorjeni odvrnil: »Malokdaj prihajam v Maribor, pa se redko vidimo.« S tem je bil ves pozgovor končan. Glaserjevo pripovedovanje je povzročilo v tem zanimivem primeru pravečo senzacijo, ki se je pa kmalu razblinila. Preiskava je namreč ugotovila, da je govoril Glaser na Glavnem trgu z upokojenim strojevodnikom Mihaelom Kanclerjem, ki je brat pogrešanega Ivana. Dognalo se je tudi, da Glaser pogrešanega Ivana Kanclerja sploh ne pozna ter ni nikoli z njim služboval.

Brez dvoma je, da pogrešani Kancler ni več živ. Ali je šel sam v prostovoljno smrt v neznanem kraju, ali pa je postal žrtve zagonetnega zločina. Če bi še živel kje proč od svojcev, gotovo bi bil prišel vsaj po penzijo, ki pa leži še vsa od avgusta dalje nedvignjena pri poštnem uradu v Slovenski Bistrici. Kanclerjevo skrivnost pa bo mogoč pojasniti samo še slučaj.

Iz Julijske krajine

Ustoličenje norih župnikov. V petek, 14. t. m. predpoldne je goriški nadškof Margotti inštaliral za nadžupnijo Solkan g. dr. Boža Kjačiča, za župnijo Sv. Križ na Vipavskem g. Andreja Simčiča in za župnijo Gorenje polje g. Izidorja Zavadlava. Čestitamo!

Slovesna nagraditev zmagovalcev v žitni bitki. V nedeljo, 2. januarja je bila v nekdanjem goriškem Trgovskem domu, kjer je zdaj osrednje vodstvo pokrajinskega fašja, slovesna razdelitev nagrad onim goriškim kmetovalcem, ki so pritekmovali darila v žitni bitki in v drugih poljedelskih panogah. Nagrade za žitno bitko so državne, nagrade za druge poljedelske panoge, in sicer za zboljšanje gričastih zemljišč, za mlekarne, za namizno grozdje in za semenski krompir, je razpisal pa pokrajinski inšpektorat za poljedelstvo. Vseh nagrajenih poljedelcev je bilo 229 in so dobili skupno 65 tisoč lir. Med nagrajenimi je tudi častno število slovenskih kmetovalcev. Razdelitev premij se je izvršila kar moč slovesno in so bili navzoči številni odličniki in kmetijski strokovnjaki. Za podvig poljedelstva in kmečkega gospodarstva sploh imajo te tekme brezpogojno zelo blagodejen in zdrav pomen in rode uspehe.

Gozdni požar. Na svetogorskem pobočju smo imeli pred nekaj večeri močan gozdni požar, ki je uničil precej dreves. Prihiti so morali goriški gasilci, da so ogenj zatrli.

Starček se je ponesrečil naaledici. 82 letni Andrej Valenčič, stanujoč v ulici Santa Maria Madalena v Trstu, je za zamrzi cesti v bližini svojega doma tako nesrečno spodrsnil, da so ga morali prepeljati v mestno bolnišnico.

Letalska nesreča. Na letališču na Mirenski cesti v Gorici se je pripetila 8. t. m. težka nesreča. Letalski podporočnik Alessandro Al. se je dvignil s svojim letalom v zrak, je za kmalu nato z aparatom treščil na tla in obležal mrtev. Padobrana se ni utegnil poslužiti.

Mrzla kopel. Iz Idrije ob Bači nam pišejo: Neki posestnik iz Šempasa na Vipavskem je prišel k nam v gore kupovat živino. Ko je v eni zadnjih mrzlih noči korakal po ozki brvi v bližini naše vasi, je padel v ledeni Potok, iz katerega ni mogel na euho. Njegove klice so končno slišali vaščani, ki so mu prihiteli na pomoč in ga po skoraj triurni kopeli vsega premraženega in otrplega spravili na varno in gorko. Nesrečni Vipavec bo gotovo vse življenje mislil na svoje kравje kupčije v hribih.

Južno vreme. Konec minlega tedna smo dobili pri nas v Julijski krajini južno vreme, oblačno, neprijetno; v soboto je pa začelo deževati povsod, razen prav visoko v hribih.

Slušatelji medicine spremljajo svojega pokojnega profesorja dr. Alfreda Šerka.

evelovne vojne poklicali k vojakom. Služboval je najprej pri 17. polku, l. 1916 pa je bil kot prirodoslovec dodeljen malarijski komisiji, nato pa k bakteriološkem laboratoriju. Delal je v Černovicah, Belgradu, Carigradu in v Smirni v Mali Aziji. Po permirju in demobilizaciji je vstopil v jugoslovansko vojsko v Solunu. Polem ko je slekel vojaško euknjo je leta 1919 na zagrebški univerzi končal visokošolske študije ter bil imenovan za suplenta na gimnaziji v Kočevju, odkoder je l. 1921 prišel za profesorja na klasično gimnazijo v Mariboru. Leta 1923 je bil premeščen na učiteljske, v začetku šolskega leta 1936-37 pa na lastno prošnjo zopet na klasično gimnazijo, kjer ga je v letošnjem šolskem letu dohitelo imenovanje za ravnatelja na novo ustanovljenem zavodu.

Ravnatelj Prijatelj je že kot srednješolec bil član naših katoliških dijaških organizacij, na univerzi na Dunaju član Danice, predsednik Slov. dijaške zveze. Že kot akademik je svoje sposobnosti žrtvoval katoliškemu izobraževalnemu delu in bil odbojnik Slov. izobr. društva. Kot zagrebški učitelj je bil član »Domagoja«. Kot profesor v

Mariboru se je ves posvetil svojemu poklicu in prosvetnemu in socialnemu delu. Dolga leta je bil iniciativen in agilen član odbora Prosvetne zveze v Mariboru in Jugoslovanske strokovne zveze. V zadnjih letih se je zlasti udeleževal v Karitativni zvezi in v Društvu za zaščito vajencev, katerega delo že rodi lepe uspehe. Kot izborni šolnik je bil imenovan za člana banovinskega in mestnega šolskega odbora, v javnem življenju pa se udeležuje kot član mariborskega mestnega sveta in član upravnega odbora Banovinske hranilnice v Mariboru.

Novi mariborski srednješolski zavod je bil z imenovanjem prof. I. Prijatelja za ravnatelja izročen večim rokam, ki bodo znale zavod pripeljati iz začetnih težav do slovesa dobrega učilišča in vzgajališča. Kot dober organizator bo g. ravnatelj zavodu kmalu ustvaril lasten dom, kot globok vzgojitelj pa bo vzgojo in pouk usmeril po trajno veljavnih vzgojnih načelih, za katere se je boril kot odbornik društva Krščanska šola.

G. ravnatelj I. Prijatelj je imenovanju čestitalo in mu želimo pri njegovem težavnem delu obilo uspehov!

Drobne novice

Koledar

Torek, 18. januarja: Sv. Petra stol v Rimu, Priska, dev.

Sreda, 19. januarja: Marij in tov. mučenik; Knut, kralj.

Osebnosti

Iz finančne službe. Za finančnega pristava VIII. polož. skupine pri dravski finančni direkciji sta napredovala gg. dr. Zorko Alojzij in Ropotar Maks, konc. pripravnik istotam.

Dobro knjigovodstvo...

...dober gospodar

Zato: »All-right«
knjigovodstvo

Oton Stiglic

Organizator Ljubljana

Aleksandrova 4/II. Telefon 39-09

Volivcem za senatorske volitve — vsem županom in članom banskega sveta — je priznana brezplačna vožnja na železnici in dnevnic. Okrajna glavarstva bodo izstavila posebne izkaznice, ki jih naj volivci pravočasno dvignejo pri pristojnih okrajnih glavarstvih.

Dekanija Novo mesto. Zaradi pogreba bisseromašnika, duhovnega svetnika g. Antona Smodovnika v Prečni odpradi za dan 19. t. m. napovedana sodalna konferenca na Mirni peči. — Dekan.

Novi kotorski škof v Zagrebu. Novi kotorski škof prof. dr. Pavel Butorac je odpotoval v Zagreb, kjer je obiskal nadškofa dr. Stepinca. Iz Zagreba odpotuje novi škof v Beograd, kjer bo prisegel.

Sopek cvetočih trobentic, zvončkov in teloha nam je poslal naš naročnik g. Ignacij Dervnovšek v Savi pri Litiji. Natrgal jih je ob železnici blizu kolodvoru Sava. Iskrena hvala za pozornost.

Lep uspeh izvirnega slovenskega dramskega dela med ameriški Slovenci. Glasili ameriških Slovencev »Amerik, Slovencev« in »Obzor« sta obširno poročala o predstavi izvirne slovenske veseligrice »Miki je treba moža«, ki jo je napisal g. Korže iz Cirkove na Dravskem polju. — Veseligrice je dvakrat uprizorilo Društvo Marije Pomagaj v Chicagu. Predstava je obakrat privabila številno občinstvo iz Chicaga in tudi oddaljenih krajev. Kakor smo informirani, je g. Korže napisal novo delo »Čigav je grunt«, ki bo v kratkem doživelo v Plju svojo krstno predstavo. Naši akademiki so odlično začeli.

Redni avtobusni promet Ljubljana—Kamnik Gornji grad—Ljubno se zaradi ledene ceste do preklica ne more vršiti.

Smrt dr. Tome Maretiča. V nedeljo zvečer je v Zagrebu umrl v visoki starosti bivši predsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti, upokojeni vseučiliški profesor slovenske filologije dr. Tome Maretič, ki je bil po svojem znanstvenem delovanju znan po vsem južnoslovanskem svetu.

Bolniki so povsod. Zato je neobhodno potrebno, da se pazi na urejeno prebavo. Zdravniki priporočajo Darmol odraslim in otrokom. Tudi pri večkratni uporabi ne nastopa navada. Uporabljajte pri zaprtju dobro odvajalno sredstvo Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 25. 801-37.

Držba kočuhovine v Ljubljani bo nepreklicno v ponedeljek, dne 24. januarja. Kdor se ni oddal kočuhovine, naj jo takoj pošlje na naslov: »Divja koča«, Ljubljana, veselem.

Zagreb je dobil novo telefonsko centralo. V soboto med 8 in 9 zvečer je stopila v Zagrebu v promet nova razširjena avtomatična telefonska centrala. Vse številke od 2000 do 2999 so spreminjene iz štiristevilnega sistema v peterostevilni sistem. Razen tega je zagrebska telefonska centrala premenjala vse polno števil, tako da mora vsak telefonski naročnik dobiti nov telefonski seznam, če si hoče pomagati.

Na Kofcah ob 15. do 26. januarja smuški tečaj pod vodstvom smuškatega trenerja za začetnike in boljše izvežbane smučarje. Prijave se sprejemajo pod »Dom na Kofcah« pošta Tržič.

Po pogosti nosečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravne »Franz-Josef« greneke vode, zavžite na tešče, z lahko doseči izpraznežje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josef« voda je davno preizkušena najtopleje priporočena in se dobiva povsod. Org. reg. S. hr. 1014/25.

Hrvatje za napredek svojega turističnega prometa. V nedeljo je bila v Zagrebu konferenca zagrebske trgovsko-industrijske zbornice, ki se je zlasti bavila z vprašanjem, kako pospešiti turistični promet v hrvatskih krajih. Sejo je vodil predsednik turistične zveze iz Splita dr. Ivo Tartaglia, udeležili pa so se razni zastopniki iz Splita, Dubrovnika, Zagreba in kot opazovalec načelnik banske uprave iz Ljubljane dr. Franc Ratej. Konferenca je ugotovila, da je za nas nujno potrebno znižanje turističnega dinarja, da morejo tuji priti do našega denarja, s čimer bi se poravnale naše pomanjkljivosti v primeri s hotelskimi cenami v Italiji. Turistični interesi naše države zahtevajo znižanje za 25%. Potrebna je tudi razdelitev hotelov v Primorju v posamezne skupine in kategorije, tako da bo vsak tujec zvedel, koliko bo plačal v hotelu prvega, drugega ali tretjega razreda.

Abto v Gorico—Trst za 4 dni bo peljal po Vipavski dolini 30. januarja. Zahtevajte takoj navodila pri »Družini božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Zborovanja zagrebskih inženirjev. V nedeljo je bila v Zagrebu skupščina zagrebske inženirske zbornice, ki jo je vodil inž. Vladimir Balej. Zborovanje je bilo važno zaradi tega, ker je ugotovilo, da je zakon o pooblaščenih inženirjih uveden prvič v Jugoslaviji in da se zanj zanimajo Francija, Švedska in Japonska, ki bodo po tem vzorcu uredile vprašanje pooblaščenih inženirjev. Po tem zakonu mora imeti vsaka domača industrija domačega inženirja za poslovanje. Na zborovanju je prišlo tudi do nekih političnih incidentov, ki so jih izzvali pristaši dr. Mačka. Članov te zbornice je 210.

Italijanski parnik naselil pri Šibeniku. Pri majhnem otoku Majana pri Šibeniku je na rtu Oštra naselil znani italijanski parnik »Lazaro Mocenigo«. Parnik je plul iz Zadra proti Splitu z večjim številom potnikov. Ta parnik ima 597 ton nosilnosti ter 30 članov moštva ter opravlja redno progo med Zadrom, Splitom, Trogirom in Lastovom. V noči od petka na soboto je parnik ob 3 zjutraj udaril z vso silo na podvodni greben. Na parniku je nastala panika. S parnika so takoj poklicali pomoč. Voda je vztrajno prodirala v parnik, ki se je pogrezal v morje. Naši parniki so prihitali italijanskemu parniku na pomoč, obenem pa je tudi paroplovna družba z Reke, katere last je parnik, poslala parnike na pomoč. Parniki so izrekli ponesrečeni parnik na varno mesto. Škoda znaša pol milijona dinarjev.

Roparski napad pri Zagrebu. Na cesti blizu Sesvet pri Zagrebu je neznan ropar pred dvema mesecema napadel in ubil nekega človeka ter ranil neko žensko. Podoben primer se je pripetil v petek zvečer. Neznani maskiran ropar je napadel 30-letnega kmeta Mija Sporca, ki se je peljal z vozom iz Zagreba, kjer je prodal vino. Ropar je skočil na voz ter zahteval od Sporca denar. Sporec hlapec se je hotel postaviti roparju v bran, toda ropar je potegnil revolver ter hlapec ustrelil. Sporec je pognal konje, toda ropar je ustrelil še na Sporca in ga hudo ranil. Kakor Sporec pripoveduje, je ropar nato skočil z voza, še poprej pa je Sporcju vzel iz žepa več sto dinarjev.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Katoiška prosveta v Skopju

Katoliška prosveta v Skopju je uprizorila 14. januarja v gledališču Anzengruberjevega »Krivoprisežnika« v hrvaškem jeziku. Diletantri so svoj prvi nastop na gledaliških deskah rešili častno. Igra je naučil in vodil g. Maks Furjan, gledališki igralec v Skopju. To je bil lep dogodek za Skopje, da so katoličani nastopili pred javnostjo in je občinstvo sprejelo igranje z navdušenjem. Prisotni so bili načelnik prosvetnega oddelka g. Aleksič, več častnikov s programi in mnogo prijateljev katol. prosvete.

Katoliška prosveta je pred božičem uprizorila tudi Hofmanstolovega »Slehernika« v katoliški dvorani pri cerkvi. Igra so ponavljali. Sedaj pripravljajo Finžgarjevo »Verigo«.

Druga katoliška društva dijakov, Kristovih omladincev (za sv. Tri kralje so igrali »Dva brata«) in dekleta Marijine kongregacije in Društva sv. Marte pripravljajo svoje gledališke igre.

Marsikatero kulturno delo izvršijo zlasti Slovenci, seveda skupno z drugimi narodnostmi, v skopjskimi župniji. Z božičem je prevzel župnijo g. Herman Terdan.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Prosvetnim društvom in našim odrom priporočamo za razvedrilo naslednje spevoigrice in kuple: 1) Cerar Dr. »Čevljar in vrag«. Opereta v dveh dejanjih za moške in ženske vlog. s klavirjem, 48 din. 2) Grum A., Kupleti za en glas s klavirjem, I. zv. Kranjske šege in navade, 6 din. 3) Grum A., Kupleti za en glas, II. zv. Učeni Mihec, Slabi časi, 8 din. 4) Grum A., Kupleti za en glas s klavirjem, III. zv. Nezadovoljnost. To zares užitek ni 8 din. 5) Grum A., Deset kupletov za en glas s klavirjem, 26 din. 6) Jobst A., Čevljar — zdravnik. Spevoburka za dva moška glasova in klavir, 25 din. 7) Tome M., Rdeča kapica, Mladinska spevoigrice za moške in ženske vlog. 28 din. 8) Vodopivec V., Srce in denar. Spevoigrice v enem dejanju za moške in ženske vlog. s klavirjem 30 din. 9) Vodopivec V., Kovačev študent. Spevoigrice v treh dejanjih za moške in ženske vlog. s klavirjem, 32 din. 10) Vodopivec V., Povodnji mož. Groteska v enem dejanju za moške in ženske vlog. v enem dejanju, 18 din. — Vse navedene spevoigrice in kupleti bodo razvedrilo in spravile v dobro voljo vsakega pusteka, ker so večinoma zelo humoristične vsebine.

Liubljana

Sreda, dne 18. januarja

Gledališče

Drama. Torek, 18. jan.: Zaprtje. — Sreda, 19. jan.: »Pesem s ceste« Red Sreda. — Četrtek, 20. jan.: »Firmac. Red Četrtek. — Petek, 21. jan.: Zaprtje.

Opera. Torek, 18. jan.: »Tosca«. Red B. — Sreda, 19. jan.: Zaprtje. — Četrtek, 20. jan.: »Helena«. (Smagradno srce.) Krstna predstava opere. Premiera. Premierski abonma. — Petek, dne 21. t. m., ob 15: »Ero z onega sveta«. Dijaška predstava po cenah od 15 din navzdol. Debut gosposdične Vali Hejbalove.

Prireditve in zabave

Violinski koncert dunajskega virtuozu Karla v. Balza bo prvovrstna glasbena prireditev, na kateri bo mogoče uživati umetnikovo dovršeno mojstrstvo z različnih strani. Spored po poleg Veracinjeve sonate obsegal še Bachovo Chaconno za solo-violino, Mozartov Koncert, Sukovo »Un poco tristec« in Burlesko ter Schubertov Rondeau brillante. Tedaj bo v okviru različne, a ustaljene umetnosti mogoče užiti mnogo vsestranske lepote violinske igre.

Francišanska prosveta Ljubljana priredi v torek, 18. t. m., ob 8 zvečer v francišanski dvorani na svojem XIX. prosvetnem večeru veseligrice v 3 dejanjih »Detektiv Megla«. Cene za sedenje po 6, 4 in 3 din. Člani ponost. Stojlišča po 2 din.

Reprezentančna prireditev juristov 1. februarja v Kazine pod pokroviteljstvom rektorja dr. Kušaja, dekana juridične fakultete in častnega dgaanskega komiteja. Na sporedu so glasbena dela juristov-kompozitov kakor: Kreka, Lavjica, Deva in drugih. Po sporedu prosta zabava.

Društvo »Tabore«. Na II. literarnem večeru primorskih pesnikov in pisateljev bodo recitali odlomke iz svojih del gg.: dr. Alojzij Gradnik, dr. Ivo Šorli, Pahor Jože, Cerkvenik Angelo, Kojančič Karlo, Sirok Albert, Kosmač Ciril in Brnčič Ivo.

Predavanja

Rokodelski dom. Naslov predavanja, ki bo v sredo, 19. t. m., je: Ob sedemdesetletnici smrti škofa in mistlonarja Friderika Barage. Pričetek predavanja je ob osmih zvečer. Vstop prost.

Posebniosti in zanimivosti Kvarnerskih otokov. O tem predmetu bo danes, v torek, dne 18. t. m., ob 18.15 v mineraloški predavalnici univerze predaval pod okriljem Prirodoslovnega društva univ. doc. g. dr. Štefan Horvatič. Udeležencem predavanja bodo na ogled primerki red-

Kino
MATICA
Tel. 21-24

Pesem za pesmijo tvori divni glasbeni prikaz

BELI JORGOVAN

DANES IN JUTRI NEPREKLICNO ZADNJIKRAT!

Predstave ob 16, 19 in 21.15

kih rastlin, ki rastejo samo na skalah Kvarnerskih otokov Vstopnina 2 in 4 din.

Prosvetno društvo Trnovo. Na sedmem prosvetnem večeru v sredo, 19. januarja, ob 8 zvečer v društvenem domu bo imel zanimivo predavanje o perečih vprašanjih ljubljanskega mesta župan dr. Jure Adlešič.

Ljudska univerza v Ljubljani. V sredo, dne 19. t. m., ob 20 ob predaval univ. prof. dr. Evgen V. Spektorski: »Kaj je sociologija«. Predavanje bo v mali dvorani Filharmoničnega društva na Kongresnem trgu. Vstop prost.

Sestanki

Dekliški krožek prosvete Ljubljana - mesto ima drevi točno ob 8 sestanek pri Mikliču. Vhod s Kolodvorske ulice. Soba nasproti pevske. Tovaršice, pridite vse!

Dekliški krožek Prosvetnega društva Trnovo ima drevi ob 8 svoj redni sestanek. Predava gospod dr. Pogačnik, in sicer nadaljuje svoj ciklus: »Fint in deklec. Udeležba za vse članice obvezna. Nove članice vjudno vabljenje.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer R., Sv. Petra c. 78.

Reprezentančna prireditev juristov Kazna 1. februar

1 Vojvodski par skozi Ljubljano. Včeraj dopoldne sta potovala skozi Ljubljano z brzokolom ob pol 10 vojvodinja in vojvoda Keneski, avakinja in brat angleškega kralja. Vračala sta se s poročenih elovesnosti v Atenah. Potovala sta strogo incognito, zato tudi ni bilo na kolodvoru nobenega uradnega sprejema. Po kratkem postanku je vojvodski par takoj nadaljeval pot proti Londonu.

Opdiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani. Po odločbi kr. banske uprave z dne 15. januarja t. l., VIII. No. 116-1, velja v Ljubljani sledeči čas odpiranja in zapiranja trgovin: Od 7½ do 12½ in od 14½ do 18½. Trgovine z mešanim, specijalnim in kolonialnim blagom pa od 7 do 12½ ter od 14 do 19½. Članstvo se opozarja na točno izvajanje navedenega delovnega časa. — Zdrženje trgovcev.

Otroške nogavice. Karničnik. nebotičnik

1 Viteški turnirji so bili svoje dni najbolj častna igra mladih vitezov. Marsikdo bi tudi danes rad postal vitez. Tudi danes potrebujemo vitezov, mladih ljudi, ki bodo znali braniti na junaški in viteški način svoja načela. Če hočete videti, kakšen naj bo moderen vitež in kako se mora borovati za svoja načela, še vse bolj, kakor so se morali pred pet sto leti boriti za svojo čast, potem pridite v nedeljo, 23. t. m., ob pol enajstih dopoldne ali pa ob petih popoldne v francišansko dvorano, kjer vam bodo dijaki pokazali na odru moderno viteško tragedijo, ki se je pred nedavnim zgodila v Parizu. Drama, ki se imenuje »Pesem svete noči«, ni poprečna filmska plaža, tudi osebe v njej niso kar iz pravilje vzete, ampak to je drama, ki bo navdušila tudi take, kateri so morda navajeni na razne dnevne senzacije in razburljive dogodke. Zato ne zamudite ugodne prilike in pridite v nedeljo pogledat v francišansko dvorano stremiljenja naše mladine. — Vstopnice za obe predstavi so v predprodaji v »Pax et bonum«.

1 Hud pretep na Brdu. V nedeljo zvečer so se stopili gostje v neki gostilni na Brdu. Med pretepom je bil huje ranjen 31-letni žagar Anton Mlakar, doma z Blok in etanujoč na Tržaški cesti 13. Dobil je več ran na glavi.

Celje

e Akademija v počastitev rojstnega dne Nj. Vis. kraljeviča Tomislava. Prostovoljni gasilski četi Celje in Gaberje sta priredili v nedeljo, dne 16. januarja v dvorani Narodnega doma zelo lepo uspešno akademijo v počastitev rojstnega dne svojega pokrovitelja Nj. Vis. kraljeviča Tomislava. Za uvod nam je župni starešina celjske gasilske župe g. Golargner Konrad v iskrenem govoru obrazložil namen, dolžnost in potrebo gasilskih društev. Med drugim je dejal: »Naš namen je, služiti ljudstvu. Zato je tudi dolžnost ljudstva, da nam stoji ob strani v moralnem in gnotnem oziru.« Sledila je deklaracija pred s trobojnico okrašeno sliko Nj. Vis. kraljeviča Tomislava. Z burnim ploskanjem je bila sprejeta krasno podana živa slika, ki so jo izvajali člani Prostovoljne gasilske čete v Celju. Moški zbor kulturno-prosvetnega oddelka P. g. e. Gaberje je zapel nekaj pesmic, nakar je orkester železničarske godbe v Celju izvajal »Venček slovenskih pesmic« ter »Pravljice iz dunajskega gozda«. Zaključile akademije je tvoril zelo prisen in iz življenja vzet Pristovski igrokaz »Ljubzen do bližnjega«, ki nam prikazuje moža-gasilca, očeta dveh otrok, ki se je pri požirovalnem reševanju goreče hiše smrtno ponesrečil in umrl v naročju jokajoče žene z zavestjo, da je svojo dolžnost kar najbolje izvršil.

KINO METROPOL

predvaja danes ob 16.15 in 20.30 film »PARIS«

v glavni vlogi Harry Baur in Renee Saint-Cyr

e Na Lokrovcu pri Celju je zaspala v Gospodu 60-letna posestnica Antonija Lednik. V celjski bolnišnici je preminil v nedeljo 56-letni dninar Jožef Lavbič iz Bokuvčaka pri Teharju. Naj v miru počivata!

e Dve nesreči. V Mostah pri Teharju je padel v soboto pri delu preužitkar Mulej Avgust in si zlomil desno nogo pod kolonom. Ko se je peljal 28-letni splavar Leskovek Luka iz Mozirja s kolesom v Nazarije, je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno roko v zapestju.

e Ali je prostor za starim okroglim sodiščem določen za smetišče? Ze večkrat smo poročali o neznosnem stanju starega okroglega sodišča, ki kvari kraven pogled na lepo Prešernovo ulico. To pa ni prav nič zalego. Vprašanje pa je, ali je res prostor za starim okroglim sodiščem določen za zbiranje smeti in raznih odpadkov.

KINO UNION

Danes ob 18.30 in 20.30 film

»DOŽIVLJAJ ENE NOČI«
V glavni vlogi CHARLES BOYER — nepozabni Rudolf iz filma »Mayerling«, in JEAN ARTHUR

Maribor

m Slomškova nagrada za 1938. Kakor znano, je mariborska mestna občina lansko leto sklenila, da bo vsako leto razpisala in podelila nagrado za umetniško leposlovno delo pod imenom »Slomškova nagrada«. Ta nagrada znaša 5000 din. Odbor za razpis nagrade je imel pretekli teden sejo, na kateri je sklenil, da se letošnja nagrada podeli za leposlovno pripovedno delo, ki bo obravnavalo dogodke iz dobe prevrata ali pa narodnih bojev. Obenem pa je ponudila Cirilova tiskarna, da bo nagradeno delo založila in izdala za 20-letnico osvobodjenja, ki jo Maribor letos praznuje. Odbor za podelitev nagrade bo izdal te dni razpis.

m Zupaničeva jubilejna predstava »Veronika Deseniška« bo v četrtek, 20. t. m. Ker je pred predstavo spominski govor g. Reharja, občinsko naprošamo, da pride k predstavi pred 20. uro, da ne bo med govorom moljen in navala na sedeže.

m Smrtna kosa. V Razlagovi 11 je umrla 76-letna zasebnica Marija Koren. — Na Pobrežju, Aleksandrova ulica 29 je pokosila smrt 79-letno zasebnico Heleno Lužnik. Naj počivata v miru.

m Ni bil izgnan. Sporočajo nam, da gosp. inž. Endl, bivši ravnatelj tovarne na Mutli, ni bil izgnan iz naše države.

m Obrtno gibanje v lanskem letu. V preteklem letu je bilo izdanih v Mariboru 172 novih obrtnih pravic, izbrisanih pa 151. Poleg tega je bilo lani še 68 slučajev premestitve obrti, 44 začasnih ustavitve obrata, rok za zopetno izvrševanje je bil podaljšan 10, začasno ustavljene obrate je začelo izvrševati zopet 10. Podružnic in pomožnih lokalov je bilo prijavljenih 13, črtanih pa 4, 14 podjetij je prijavilo nove obratovodje, 10 vdov pa je prosilo za nadaljevanje obrti po umrlem možu.

m Družinsko pratiko ima zopet v zalogi uprava »Slovenec«, Maribor, Koroška cesta 1.

m Praktično brošuro so izdali mariborski lekarnarji. »Red lekarniške službe za leto 1938« obsega poleg vrstnega reda nočne službe lekarn v Mariboru tudi še naslove vseh mariborskih zdravnikov in zobozdravnikov, naslove mariborskih živinovozdravnikov, naslove mariborskih babic, najvažnejše telefonske številke ter predstavlja tako izredno praktičen in važen priročnik za vsako družino. Knjižico se dobi zastoj v vseh mariborskih lekarnah.

m Sunljiv požar. V noči na 22. novembra lanskega leta je izbruhnil požar v podružnični trgovini trgovca Romiha Edmunda v Velki, ki se je nahajala v hiši posestnika Stiličija. Požar pa je povzročil le manjšo škodo. Zaradi tega požara sta bili te dni aretirani dve osebi, ker se sumi, da je bil ogenj podtaknjen.

m Obsojen avtoizvozeček. Na 14 dni nepogojnega zapore je bil obsojen pred okroglim sodiščem včeraj neki avtoizvozeček iz Maribora, ker je dne 16. avgusta na cesti iz Brezja na Pobrežje v nagli vožnji po levi strani ceste podrl z avtomobilom Musterja Franca, Ulbla Franca ter še 4 do 6 nepoznatih oseb.

m Saharin na Pohorju. Kako razširjeno je tihotapstvo v saharinom na Pohorju, dokazuje uspeh oročnikov v Ribnici na Pohorju. Pri kmetih svojega rajona so zaplenili nad 500 škatlic saharina.

m Oddaja brivnice. 1. februarja bo v vojašnici kralja Petra I. licitacija za oddajo brivnice. Vsi pogojni so razvidni v pisarni poveljnika 4. dijaškega bataljona v omenjeni vojašnici.

m Hudi psi. 15-letnega trgovskega vajenca Ivana Šimeka s Pobrežja je ogrizel domači pes na levi roki in levi nogi, 9-letno posestniško hečko Marijo Ferenc iz Pivole pa je popadel pes na cesti ter jo hudo ranil na levem licu.

m Mladi trkolini med seboj. Iz Sv. Miklavža so pripeljali v mariborsko bolnišnico 10-letnega šolarja Antona Zagernika, ki ima počeno lobanjo. Njegov 9-letni šolski tovariš ga je v prepiru udaril s kamnom po glavi ter mu je prebil sence.

Gledališče

Torek, 18. januarja ob 20: »Cvrček za pečjo«. Red D.

Sreda, 19. januarja: zaprtje. Četrtek, 20. januarja ob 20: »Veronika Deseniška«. Premiera.

Radeče pri Zidanem mostu

Gosp. Simončič Janko obhaja dne 18. t. m. v krogu svoje družine šestdesetletnico svojega rojstva. Bil je vseskozi neumoren delavec v naših društvih. Z velikimi napori se je ustanovila Okrajna hranilnica in posojilnica in njen prvi tajnik je bil on, ki jo je dolgo vrsto let sijajno vodil v slabih in dobrih časih. Stejemo ga med soustanovitelje našega Prosvetnega društva »Kmetске knjižnice«, ki ga je vsestransko podpiral od njenega početka l. 1901 pa do danes Pri občini je sodeloval skozi in še sodeluje in za marsikaj se imamo zahvaliti le njemu. V šolskem odboru skrbi za dobrobit naše mladine. Kar pa poleg vseh teh važnih stvari še posebno hvalevredno, je številna, lepo vzgojena družina, ponos našega jubilarja. V kratkem bo dovršil pravne študije njegov šefko, predsednik Fantovskega oddelka v Radečah. — Delavnemu in zaslužnemu jubilarju kličemo ob tej priliki: Na mnoga leta!

Godbeno društvo »Savski val« je jeseni na nagloma in na tih zgradilo svoje lastno ognjišče na lepem prostoru ob Sopotu. Člani — nekdanji je bila godba oddsek Prosvetnega društva — se sedaj v lastnem domu pridno vadijo in pripravljajo za nastope. Sredi poletja pa bo slovesna otvoritev Godbenega doma. Zdj zaenkrat društvu in vsem, ki so toliko žrtvovali za svoj dom, čestitamo in smo iz vsega srca veseli njihovega napredka.

Fantovski odsek ima v četrtek ob 8 zvečer v Cerkveni hiši svoj redni sestanek.

»Kmetске knjižnice« pripravljajo vrsto prosvetnih večerov z raznovrstnim sporedom: deklaracije, pevске točke, govori, igrice, telovadba. Naprosila je že tudi predavatelj, ki nam bodo v več govorih pojasnili pomen in veličino slovenstva v pravi luči Prosvetni večeri bodo ob sredah zvečer v Narodnem domu. Prvi bo v sredo, dne 26. januarja. Na te sestanke vabimo vse dobrosmiselce.

G. Viktor Kržan, posestnik in gostilničar na Vrhovem, je po dolgi in mučni bolezni, ki jo je vdano prenašal, v noči od sobote na nedeljo izdihnil svojo blago dušo. Pogreb bo danes popoldne ob 3 na vrhovsko njivo miru. Dobrega gospodarja, komaj 26 let starega, po posebno pogrešala soproga in oba otročička, ki ju je zapustil. Naj mu bo Bog plačnik v nebesih! Soprog in sorodnikom naše iskreno sožalje!

Naraščanje prebivalstva v Jugoslaviji

Najmanjši prirastek na prebivalstvu ima Slovenija

Pri prvem popisu prebivalstva 1. 1921 je bilo ugotovljeno, da šteje država 11.984.911 prebivalcev. Zadnji popis prebivalstva pa je bil 1. 1931. Dasi se popis prebivalstva vrši le na vsakih deset let, je mogoče tudi za vmesna leta določiti približno število na podlagi podatkov o rodovitnosti in umrljivosti prebivalstva. Število rojstev znaša pri nas 31.45 na 1000 prebivalcev, če od tega števila odštejemo število umrljivosti, 17 na 1000 ljudi, potem dobimo letni naravni prirastek, ki znaša 14.45. To število predstavlja sedaj stalni letni prirastek prebivalstva v naši državi.

Na podlagi podatkov državne statistike vidimo, da se je prebivalstvo od leta 1921 pa do konca 1. 1936 pomnožilo za 3.188.697 ljudi in je znašalo 15.173.608.

Po uradni statistiki je bilo prebivalstvo po banovinah v navedenih dveh letih sledeče razdeljeno:

	1921	1936
Savska	2.424.374	2.874.896
dravska	1.205.500	1.753.597
donavska	2.179.329	2.515.857
moravska	1.200.258	1.588.058
varždarska	1.323.546	1.736.157
dravska	1.060.356	1.192.068
vrhavska	850.004	1.160.024
zetska	784.693	1.015.997
primorska	804.163	961.449
Belgrad	152.688	875.505

Največji prirastek, kot je razvidno iz gornjih števil, izkazuje mesto Belgrad. Ta prirastek nima seveda nobene zveze z rodovitnostjo, katere je manjša kot drugod, ampak je pač razlog v tem,

da je Belgrad upravno in gospodarsko središče v državi.

V pogledu naravnega prirastka stoji na prvem mestu dravska banovina, v kateri znaša prirastek prebivalstva 45,6 na 1000 prebivalcev, potem vrhavska s 36,5, moravska s 32,3, najmanjši pa je prirastek v dravski banovini, kjer znaša le 12,4. Zanimiva pa bi bila ugotovitev, koliko tega malega prirastka gre pri nas na račun izseljevanja iz Slovenije v vzhodne in južne kraje države, ki gotovo dosega prav pomembno višino.

Zanimivi so tudi podatki o gostoti prebivalstva. Povprečna gostota je znašala 1. 1921 48, 1. 1931 56 ter 1. 1936 pa 61 prebivalcev na kvadratni kilometer. Najbolj gosto je naseljena donavska banovina s 81, potem dravska s 75, savska s 70, dravska s 63, moravska s 62, vrhavska s 61, primorska s 49, varždarska s 47 in zetska s 33 prebivalci na 1 km².

Na podlagi najnovejših podatkov državne statistike je naša država konec leta 1937 imela okrog 15.400.000 prebivalcev in je torej prebivalstvo napram letu 1921 naraslo za 3.415.000 ljudi.

Telefon 27-90 KINO SLOGA Telefon 27-80

predvaja senzacionalen in zabaven
Sherlock Holmesov
kriminalni film
„Dama v sivem“
v gl. vlogi: Herman Speelman in Irude Marien
Ne zamudite si ogledati ta film! - Danes zadnjič!
Predstave ob 16, 19-15 in 21 15 ur.

Roosvelt nadaljuje svoj boj proti velekapitalu

Roosevelt je izvedel že razne ukrepe, ki imajo namen, da zmanjšajo moč zasebnega kapitala, državi pa priborijo vpliv na vodstvo gospodarstva. Vljub vsem dosedanjim nekekim tudi zelo radikalnim ukrepom pa je vendar vzbudila še veliko senzacijo izjava Roosevelta, da bodo razpuščene vse holding-družbe, ker da zasledujejo nezdravo, spekulativno gospodarsko politiko, ki stremi samo za zvišanjem cen.

Holding-družbe so namreč v posesti in upravlja velike pakete delnic raznih sorodnih, mnogokrat pa tudi popolnoma različnih vrst podjetij. Njihov namen je, da prejemajo dividende na te delnice in jih razdeljuje med lastne delničarje. Nastale so take holding-družbe predvsem iz davčnih razlogov, v Ameriki pa tudi zato, da se obidejo zakoni proti kartelom. Ker imajo holding-družbe običajno v rokah večinske pakete delnic, imajo na podjetja odločilen vpliv in morejo vodstva več podjetij v horizontalni ali pa v vertikalni smeri koordinirati in tako vršiti funkcijo kartela, ki obvlada trg.

Če bo Roosevelt res izvedel razpustitev holding-družb, bo znatno oslabiljena moč ameriške gospodarske oligarhije.

Roosevelt ima tudi namen, da privatnemu kapitalu vzame odločujoč vpliv na polju električnega gospodarstva. Država bo podpirala občine, da bodo gradile elektrarne in s konkurenco prisilile privatni kapital, da se zadovolji z zmernejšim dobičkom.

Za take odločne korake se je odločil Roosevelt sedaj, ko vsi razgovori z zastopniki velikega kapitala in visoke finance niso pripeljali do nikakega cilja.

Žrebanje tobačnih srečk

Dne 15. t. m. so bile izžrebane za amortizacijo naslednje serije obveznic: 162 331 423 500 613 676 784 1007 1085 1103 1125 1267 1272 1279 1285 1342 1384 1444 1785 1956 2085 2123 2634 2667 3097 3198 3623 3663 3680 3714 3791 3903 4197 4267 4381 4701 4761 4965 5240 5339 5429 5480 5487 5640 5662 5736 5808 5914 6078 6148 6465 6765 6794 7017 7145 7437 7596 7574 7607 7986 8549 8560 9081 9351 9417 9536 9620 9852 9869 9998.

Dobitke so zadele naslednje obveznice: serija 2218 št. 12 100.000 din, serija 742 št. 55 2500 din, serija 137 št. 17 500 din, serija 4518 št. 31 500 din.

Po 100 din so zadele srečke: serija 7 št. 91, serija 136 št. 86, serija 2112 št. 33, serija 2253 št. 45, serija 3045 št. 29, serija 3050 št. 84, serija 4049 št. 52, serija 4149 št. 32, serija 4399 št. 42, serija 4626 št. 79, serija 4949 št. 46, serija 5452

št. 14, serija 5618 št. 97, serija 5689 št. 39 in serija 8209 št. 19.

Po 50 din so zadele srečke: serija 912 št. 76, serija 1702 št. 34, serija 3518 št. 79, serija 3626 št. 1, serija 5739 št. 47, serija 6167 št. 89, serija 7545 št. 50, serija 7776 št. 59, serija 8501 št. 87 in serija 9982 št. 12.

Ustvaritev fonda za elektrifikacijo. Načrt zakona o elektrifikaciji predvideva tudi zbiranje fonda za elektrifikacijo države. Minister za gradbe je predlagal finančnemu ministru, da bi se z ozirom na to odrekel dohodkov iz trošarine na električni tok v korist fonda za elektrifikacijo države. Če pride do realizacije tega, bo rezultat seveda zopet ta, da bo Slovenija kot relativno močan konsument električnega toka s trošarino na ta tok morala podpirati elektrifikacijo manj elektrificiranih delov države.

Italijanske klirinške nakaznice v dinarjih. — V smislu novega klirinškega dogovora z Italijo, bodo lirski zneski, ki jih bodo italijanski uvozniki pri kompenzacijskem zavodu vplačili za jugoslovanske izvoznike takoj pretvorili v dinarje in sicer za sedaj na bazi 228,83 din za 100 lir. Zaradi tega bo naša Narodna banka za vsa vplačila od 12. t. m. naprej izdajala izvoznikom klirinške nakaznice glaseče se na dinarje.

Povišanje teže poštinih paketov. S svojo odredbo od 13. t. m. je poštini minister povečal največjo dopustno težo za poštne pakete od 20 kg na 25 kg. Istočasno so bile tudi uvedene nove enačine za teže poštinih paketov, od katerih se bo računala poštšina, in sicer po 3 in 7½ kg. Obenem s to spremembo je spremenjena tudi poštšina, in sicer obstoji sprememba v glavnem v tem, da je za lažje pakete in kratke razdalje poštšina deloma ugodnejša, dočim je za težje pakete in večje razdalje v nekaj primerih malenkostno nižjane. Spremembe stopijo v veljavo s 1. februarjem t. l.

Družba kožuvarine v Ljubljani bo nepreklicno v ponedeljek, dne 24. januarja, Kdor še ni oddal kožuvarine, naj jo takoj pošlje na naslov »Divja koža«, Ljubljana, velesejem.

Ustavljen rečni promet. Direkcija »Rečne plovbe kr. Jugoslavije« v Belgradu sporoča pod Br. 298-38, z dne 5. t. m., da je uradno ustavljen promet s 1. januarjem 1938 na Donavi višje od Oršave, na pritokih in kanalih ter da se z dnem 5. jan. 1938 ustavlja celokupni promet tudi na ostalih plovinskih rekah.

Dobave: Splošni odd. ravnateljstva drž. žel. v Ljubljani sprejema do dne 18. januarja ponudbe za dobavo pisalnega stroja z normalnim vozom.

Odkup tobaka v Hercegovini. Producenti tobaka v Hercegovini so prodali upravi monopola 6.278.108 kg tobaka, za kar so prejeli 70 milij. dinarjev. Tobak je bil plačan povprečno po 10 din za 1 kg. Najlepši tobak je bil odkupljen na teritoriju tobačne postaje Trebinje.

ki je izšel pred par leti in ki ima z našo zbirko le tri novele iste (Jovkov: Pesem koles, Mutafov: Hiša in Vasilev: Greh). Dobro je označen *Vazov* in njegov realistični opis spremembe v bolgarskem javnem življenju v času usodnega državnega preloma. Tudi iz odlomka *Konstantinovskega romana* »Baj Gajco« lahko slutimo, kakšen je v celoti ta najbolj značilni bolgarski satirični roman. Pretrajala je *Stamatova* »Zdravnikova povest« in intimo fina *Strahimirova* »Seneca«, spomin na preteklo ljubezen. Pravljeno realistična je *Elin Pelinova* groteskna parafraza nebes v črtici »Na novo svetu«. Iz črtice iz muslimanskega bolgarskega življenja »Pesem koles« se vidi, kakega polnokrvnega umetnika je izgubila letoška bolgarska književnost s smrtjo pisatelja *J. Jovkova*, katerega največji roman »Zanjeec« je napovedal v slovenskem prevodu za letošnje leto. Fina psihološka črtica ter obenem osredba napadnih moralnih ozirov je *Rajčeva* novela »Sestrac«. *Kremen* opisuje »Umike« Bolgarov pred Srbi na Bregalnici ter predstavlja bolgarsko vojno književnost; »Pričakovane« *Dore Gabe* je lepa pesem v prozi; *Kalfov* »Indijski petelinc« je karikaturna bolgarskega birokratizma, ki bi se prav lahko odigravala tudi drugje na našem jugu; *Rajnova* »Zenica« je zgodovinska balada motiva, ki je navdušila tudi našega Pagliaruzzija o porazu Samuela pred Belasico; *Mutafov* »Hiša« je tipičen opis rasti moderne stavbe ter je močan prav v tem objektivnem in dinamičnem opisu; *Petkanovića* »Igrna« je v zbirki najbolj narativna črtica, toda tudi najbolj sveža in čutno smiselna, škoda da ne tudi etično globoka. »Epitrof svetlega Antona« *Ane Kamenore* je močna pesem demoničnega človeka. *Pojanovičev* motiv Amerikance, ki ga ob povratku hoče oče nevede ubiti zaradi »denarja«, je zanimiv, ker je isti motiv obdelal poljski Rostkowski v znani drami »Presenečenje«, kakor je tudi *Minkovičev* »Človek iz Amerike« po svoje oblikovan češki domislek robotov (R. U. R.) ali v prelopi baladi *Karaljičeva* »Rosiški kamnit most« na bolgarski način povzet motiv pesmi »Zidanje

KINO UNION

Razprodane nedeljske predstave v največjem kinu Ljubljane dokazujejo, da je

Poročnik indijske brigade

res prvovrstna filmska umetnina. Opozorimo občinstvo da predva anje filma ne bo podaljšano, zato si ga pravočasno ogledite. Predstave ob 16, 19-15 in 21-15

Nova Glavna zadržna zveza je predlagala pri sodišču registracijo. Dne 3. decembra 1937 na novo ustanovljena Glavna zadržna zveza je predlagala svoja pravila v smislu novega zadržnega zakona prizadetim ministrstvom v odobritev. Ministrstva pravil še niso potrdila. Ker pa mora po zakonu Glavna zadržna zveza biti v roku 6 tednov po ustanovitvi registrirana pri sodišču, je uprava nove zveze predložila pravila Okrožnemu sodišču v Belgradu v registracijo. Seveda bo nova Glavna zadržna zveza mogla stopiti v življenje, če pravila odobrijo pristojni ministri.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini ležeče zapuščine po pok. Karlu Binderju, tovarnarju v Ljubljani. Poravnalni narok bo 16. febr., rok za priglaseitev pa do 10. febr.

Spremembe v trgovinskem registru. Vpisana je v trgovinski register tvrdka Fran Kos, pletilna in trikotna industrija, Ljubljana, Zidovska ul. 5. Tvrdka Jos. Menardi, izdelava in prodaja konserveriranih hrotil »Cepoc«, »Ajlon«, in dr. pod znamko »Celone« je pretilorila v komanditno družbo in se glasi »Komanditna družba Jos. Menardi, »Celone«, konserveriranje hrotil. Osebo jamčeca družabnica je Josipina Menardi, Ljubljana, Trubarjeva ul. 2. — Pri družbi »Papiroteka, d. z. o. z. e.« je izbrisan poslovodja Pestotnik Ivan, Mirje 19, in je vpisan novi poslovodja Hribar Zoran, Građiće 7. — Izbrisane so iz trgovskega registra tvrdke: Valentin Prešern, trgovina s konji, Sp. Šiška; Franc Grošelj, sejarstvo z manufakturo in čevlji, Ljubno pri Radovljici; inž. Pipan Boris in Zivie Ivan ml., gradbeno podjetje in tehnična pisarna, Maribor; Okoren Marija, trgovina z mesanim blagom, Tržišče.

Nova posojilnica na Jesenicah. V zadržni register je vpisana nova zadržna »Okraina hranilnica na Jesenicah, r. z. z. o. z. e.« Jamstvo je omejeno na štirikratni znesek deleža.

Svica uvaia kontingente za jugoslovanski uvoz. Z ozirom na neugodno stanje švicarskega kliranga v Jugoslavijo je Svica od 1. t. m. naprej celokupni svoj uvoz iz Jugoslavije podvrkla kontingentiranju. Ravnotako je iz istega razloga podvržen kontingentiranju švicarski uvoz iz Grčije.

Borza

Denar

17. januarja.

V privatnem kliringu je angleški funt ostal na naših borzah nespremenjen in je notiral v Ljubljani 238 den., v Zagrebu 237,20—238,80 in v Belgradu 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je beležil v Ljubljani 8,545—8,645, v Zagrebu 8,535—8,635 (8,585) in v Belgradu 8,53—8,63.

Nemški čeki so bili v Ljubljani nespremenjeni in sicer 13,90—14,10, v Zagrebu so notirali promptni 13,90—14,10, za konec januarja 13,915—14,115, za sredo februarja 13,91—14,11, za sredo maren 13,945—14,145. Na belgrajski borzi pa so nemški čeki notirali 13,90—14,10.

Grški boni so v Zagrebu notirali 28,90—29,60 (29,25), na belgrajski pa 28,65—29,35.

Devizni promet je znašal na zagrebski borzi 4.029.348 din, na belgrajski pa 8.494.670 din. Efektivni promet pa je bil v Zagrebu slab, na belgrajski borzi pa je znašal 4.750.000 din.

Ljubljana — težajsi s primom

Amsterdam 100 hol. gold.	2402,66—2417,26
Berlin 100 mark	1736,27—1750,15
Bruselj 100 belg.	729,45—734,51
Curih 100 frankov	990,45—1003,52
London 1 funt	215,31—217,37
Dewyork 100 dolarjev	4283,50—4319,82
Pariz 100 frankov	143,52—144,96
Praga 100 kron	151,43—152,54
Trst 100 lir	226,24—229,33

Curih, Belgrad 100, Pariz 142,00, London 21,6325, Newyork 433,125, Bruselj 78,225, Milan 22,78, Amsterdam 241,10, Berlin 174,325, Dunaj 80,85 (81,70), Stockholm 111,50, Oslo 108,70, Kopenhagen 96,58, Praga 15,20, Varšava 82, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,505, Buenos Aires 126,75.

Vrednostni naniriji

Ljubljana: 7% inv. pos. 97—99, agrarji 56—57, vojna škoda promptna 434—436, begl. obv. 82—83, 4% sev. agr. 51—53, 8% Bler. pos. 94,50—95,50, 7% Bler. pos. 86,50—87,50, 7% pos. DHB 100—101, Trboveljska 220—230.

Skadrac. Pristno bolgarski je *Volenov* »Stari Panko Kneze«, *Vasilev* »črtica« »Greh« je zanimiva etični konflikt iz vojnega klanja. To je vsebina Potokarjevega izbora bolgarskih novel, ki zasluži ne samo zaradi tega, ker daje res odlične prežer najznačilnejših bolgarskih pisateljev in njih oznako, temveč tudi in zlasti zato, ker je *prea bolgarska leposlovna zbirka, ki je izšla v slovenski samostojno v književni obliki*. In to je zasluga prevajalca in založnika. Naslovno sliko izdelal gospod S. Pengov.

2. *Poljske novele*. Izbral in prevedel *France Vodnik*. Mohorjeva knjižnica št. 97 (str. 223). Poleg bolgarskih novel je Mohorjeva družba izdala tudi izbor poljske novelistike novejšega časa, ki ga je oskrbel prof. *France Vodnik*, znani prevajalec Zeromskega (Povest greha), Kossak-Szczucke (Legniško bojišče), Kadena Bandrowske itd. Če je Potokar hotel pokazati čim več pisateljev, je Vodnik z ozirom na bogastvo poljske književnosti, ki je ena najbogatejših slovanskih književnosti sploh, ter z ozirom na omejen prostor izbral res samo največje predstavnike poljske proze novejšega časa ter tako poslovenil v tej zbirki sicer samo 8 novel, toda te resnično mojstrske in značilne tako za pisatelje kakor za poljsko literaturo sploh. S kratko črtico »Babica«, ljubko v svoji starčevski sanji, je prikazana Eliza Orzeszkova kot velika umetnica, ki jo pri nas vse premalo poznamo. Ta pisateljica predstavlja v tem izboru klasični poljski realizem pred nastopom moderne, ki jo Vodnik označuje s kratko črtico S. Zeromskega »K svojem Bogu« iz časov preganjanj katoličanov pod rusko oblastjo ter *Reymontov* »Polece«, ki je ena prvih njegovih novel, pisanih še pod mostom v času stradanja, iz katere pa se že vidi poznejši mojster, Nobelov odlikovanec K. Mładi Poljski spada tudi še K. Przerwa-Tetmajer, ki je Slovenem ceni znan po večkratnem prevodu »Podhalanski povesti«. Tu ga je Vodnik označil s krepko legendo »Jezus in razbojnik«, ki spada prav v ta ciklus gorjanskih novel. Iz Zeromskega nacionalne in socialne šole je izšel tudi *Andrej Strug*, ki je umrl

Zagreb: Državni papirji: 7% inv. pos. 98 den., agrarji 55,50—57,50, vojna škoda promptna 433—435, begl. obv. 80 den., dalm. agrarji 79 den., 4% sev. agrarji 55—57, 8% Bler. pos. 95 den., 7% Bler. pos. 87—88 (86,5—87), 7% pos. DHB 100 den., 7% slab. pos. 90 den. — Delnice: Nar. banka 7800 den., Priv. agr. banka 216—220, Trboveljska 205 den., Trboveljska 205 den., Narodna šumska 25 bl., Tovarna sladkorja Bečkerek 650 bl., Osj. sladk. tov. 180 den., Dubrovačka 405 den., Jadranska plovba 620 den.

Belgrad: Državni papirji: Agrarji 55,50 den., vojna škoda promptna 434—435 (434—435), ultimo januar 434,50, ultimo februar 434—435 (434,50), belg. obv. 82 den. (82), dalm. agrarji 81—81,50 (81), 4% sev. agrarji 56 den., 8% Bler. pos. 94—95 (94,50), 8% Bler. pos. 86,75—87,50, 7% Bler. pos. 86,75—87,50, 7% pos. DHB 100 den., 7% slab. pos. 93 den. (92). — Delnice: Narodna banka 7725 den. (7735).

Žitni trg

Novi Sad: Koruza bč., srem. nova 94—96, bn. nova 92—94, bč. nova sušena 108—110. — Tendence nespremenjena, Promet srednji.

† Inž. Adolfa Pehlarju

Za pokojnim inženirjem Markom, upravnikom rudnika Trepcā, si postal Ti druga žrtev kot upravnik rudnika Kopaonik. Za Marka so ugotovili, da je bil najboljši rudarski strokovnjak, za Tebe, da si bil zopet najboljši. On je bil Hrvat, Ti si bil Slovenec.

Spoznal sva se v delavski koloniji Stari trg-Trepča. Ko sem prihajal vsak četrtek v šolo, da sem poučeval rudarske otroke božjih resnic in kateri praznik v isti učilnici tudi našel za trpine pod zemljo, sem vedno obiskal kolonijo in včasih potrkal na vrata Tvoje samske sobe. Navadno si imel nočno službo in si čez dan počival.

Bilo je ravno po zadnjem obisku Tvojega očeta pri Tebi, ko sva se spoznala. Vesel gorjenjski fani, malo šaljiv in odkrit me je pozdravil na vratih.

»Oče so mi prinesli kranjskih klobas in sli-vovke. Da se poveselimo prvokrat.«

Vstopim. Soba rudarskega inženirja. Kristali iz rogov stare, rimske Trepče. Zivo mi je pripovedoval, kako so stari Rimci kopali rudo, kako so posamezne kose rude izbijali iz sten s posebnim orodjem. Iskali so vsakovrstno rudo, našli so tu tudi srebro. Zanimal se je za stare kulturne prilike in rudarski naselbini Stare Trepče v 14. stol., kjer je bilo več tisoč duš in so imeli svojo veliko cerkev — katedralo, ki so jo Turki spremenili v džamijo in se ostanki vidijo še danes.

Rudarstvo mu je bilo študij in poklic. Zelo se je zavzemal za mladege slovenske geologa, ki je praktikal v Trepči in napisal nalogo o geologiji rudnika Trepča, in je dosegel, da je prišla ta naloga do vlade.

V službi je bil vesten in neustrašen. Tvrdka je cenila njegovo delo in ko se je otvoril novi rudnik Belo brdo na Kopaoniku, je bil pokojni Pehlar izbran za prvega upravnika. Do delavcev je bil dober in pravičen. Večkrat so bili veliki štrajki v Trepči, inž. Pehlar je bil splošno in je pomirjevalno vplival.

V družbo ni zahajal. V bližnjo Kosovsko Mitrovico je redkokdaj prišel.

Ko je prišel na Kopaonik (tri ure na konju od železniške postaje Ljesak) v rudnik Belo brdo kot upravnik, mu je bila prva skrb, da uredi časne rove v rudniku, da zavaruje življenje rudarjev. Pravično je sprejemal nove delavce, ki so včasih prihajali v trumah. Vesel je bil, da je mogel storiti dobro delo, ker je bil resnično srčno dober. Zadovoljen je poslušal brnenje žične železnice, ki je vozila rudo na železnico in v tuji svet.

Svojo vero je spoštoval in vedno pokazal, da je katoličan. Zanimalo se ga vesti iz Slovenije in s ponosom je pripovedoval o Jesenicah, ki so ga rodile in sedaj zopet pokrile v tih grob.

Smrt mladega moža je odjeknila bolno med Slovenci na Kosovu.

Vzeli so Ti življenje, Bog Ti pa je dal večno življenje v nebesih. MAK.

Kulturni obzornik

Izredne knjige Mohorjeve družbe za leto 1938

Poleg šestih rednih knjig, ki jih je Mohorjeva družba dala pred božičnimi prazniki svojim naročnikom, je izdala isti čas tudi *pet izrednih knjig*, ki jih doka naročniki za doplačilo. In prav te izredne knjige predstavljajo največjo vrednost letos izdanih Mohorjevih knjig.

1. *Bolgarske novele*. Izbral in prevedel *Tone Potokar*. Mohorjeva knjižnica št. 96, str. 229 (cena 24 oz. 36 din). Zvesta svoji tradiciji, hoče Mohorjeva družba seznanjati svoje bralce predvsem tudi s slovansko književnostjo, ki je pri nas nekako zapostavljena v primeri z zapadno in severno evropskimi književnostmi. Zlasti o Bolgariji vemo skoraj samo to, kar je svoje dni v Mohorjevi pisal Bezenšek. V zadnjem času zanimanje za ta simpatični jugoslovanski narod, ki vedno bolj išče tudi sam stikov z nami, tudi pri nas raste ter je hvalevredno, da je Mohorjeva takoj oskrbela zvezek *najboljših bolgarskih novel*, ki jih je preskrbel znani posredovalec jugoslovanskih literarnih vrednot Tone Potokar. Prevajalec je napisal za uvod kratek *pregled novejših bolgarske književnosti*, ki se šteje od osvoboditve Bolgarije 1. 1878 začenši od Karavelova, Vazova in Strahimirova, ki je v teh tednih umrl, pa do najmlajših, ki oblikujejo sodobno bolgarsko prozo. Nato slede novele po kronološkem redu, tako, da vester bralec sledi lahko tudi razvoj pripovednega sloga v bolgarski književnosti. Devetnajst umetnikov predstavlja ta izbor, zato je razumljivo, da so mogle priti v zbirko samo razmeroma kratke novele, ki morda niso ravno najbolj značilne za doletnje pisatelje, dasi so vse novele v zbirki dobre. Izbor je zelo posrečen. bolj morda kot drsbi,

v Varšavi kmalu po izidu druge prevoda, in ki je v tej zbirki zastopan z eno svojih najbolj značilnih novelic iz časa zgodovinskega upora 1. 1863 »Gospod in hlapec«, kjer Strug združuje v nacionalizmu vse stavove in kot socialist izenačuje gospoda s hlapecem. Tipično poljsko poslanstvo, ki ga internacionalni socialisti drugih dežel morda ne bi razumeli. *Povojno* prozo pa predstavljajo trije sodobni največji pisatelji: *Kaden-Bandrowski* s tipično ekspresionistično črtico »Nasipe« obtožujo družbo zaradi napadnega sumničanja,

Pravi obraz rdeče Moskve

Tisto drugačno Moskvo je kar težko najti. Vprašal sem nekoga, ki bi bil to moral vedeti, kje je tisti slavniti trg starinarjev »Suharevka«, ki so ga pred nekaj leti premestili drugam. Pa so mi kar v obraz tajili, da takih barantačev sploh ni več, da je vlada to barantanje že zdavnaj prepovedala in da sploh v vsej Moskvi ni starinarjskih trgovin. In vendar so! Treba je le, da se usedeš v avtobus in odpelješ na kolodvor Rževski. Vožnja, ki te povede daleč ven iz središča Moskve, ni prav nič drugačna, kot so sicer vožnje po Moskvi. Gneča, seveda, kot vedno, a potniki so čedni in vljudni. Na kolodvoru pristopiš na tramvaj in se pelješ še deset minut do Jaroslavskega trga. V tem tramvaju pa je podoba že drugačna. Prikaže se Moskva ubožna in pravega proletariata. Ljudje so jako slabo oblečeni, večina razcapani, vedejo se robato, govorijo surove besede, njih zunanji videz je ves umazan. Človeku se zares dozdeva, da je zašel v drugačen svet. Ali se ni vsa tista velika-poteznost petletke, vsa revolucija, vsa tista proslavljena zmaga množic prav nič dotaknila teh ljudi? Dozdeva se tako, zakaj, kdo bi mogel tajiti, da so ti ljudje pravi pravcati berači in da je drugim dobro in da te dve plasti nista eno in isto?

Beda in revščina

Že koj v začetku trga vidiš samo bedo in revščino. Vidiš veliko otrok, ki se potepajo okoli, ali se držijo matere za roko in ki so vsi negojeni, bledi in umazani. Veseli smeh tistih, ki posejajo razsežne zabavne parke, ni dospel do Jaroslavskega trga starinarjev.

Ta dan je bil eden »prostih dni«, ki so jih uvedli sovjeti namesto nedelj in praznikov in ga praznujejo vsakega 6., 12., 18., 24. in 30. v mesecu. Nedelje so odpravili predvsem zaradi mržnje do vere, nekaj pa zato, da so pridobili še en dan več prostega časa na mesec. Mnogi uporabijo ta dan za to, da poprodajo kaj starega in si s tem pridobijo kaj denarja. Za to prodajo pa morajo imeti posebno dovoljenje »talouc«, ki ga izdaja poseben urad starinarskega trga. — Tu jih torej vidiš, kako stojijo stari in mladi, večkrat tudi otroci, držeč svoj borni imetek v rokah in čakajo v dolgih vrstah na talon. Vsak mora položiti nekaj denarja zanj in je veljaven le za dotični dan. Kaj borne stvari so tole, ki jih ponujajo v prodajo: par starih hlač, raztrgani škornji brez pet, kaka žlica, kak krožnik, kak umazan, star gosposki klobuk.

Brez talona ne sme nihče ničesar prodati. Miličnik takoj pristopi in nemudoma odvede grešnika na policijo. Videl sem dva, tri »tibolapece«, ki so se plašno ozirali okoli in ponujali to in ono na prodaj. Neki deček je prodajal obličje, kar je vzbujalo dosti pozornosti. Ko je stopal vzdolž vrste barantačev, ki so imeli svoje »stojnice« kar na tleh, so ga klicali z vseh strani: »Koliko hočeš zanj, fant?« Mali posestnik obličja zahteva štiri-deset rubljev, a nekdo, ki bi ga rad kupil, mu ponuja dva rublja. Fant se pa zaradi te ponudbe niti ne začudi, vendar skromno pripomni, da je malec premalo. A tedaj se prišlini nekaj drugih ljudi zraven in kupčija se ne sklene. Vsi so se spravili nad kupca: »Ali te ni sram, slepar stari, da hočeš oslepariti otroka? Dva rublja bi mu dal, prodal bi ga pa za trideset! Saj dobro veš, koliko velja obličje...« Fanta odrinejo in koj zraven ponuja svoj obličje za trideset rubljev...

Jaroslavski trg je majhno društvo narodov

Prikrat vidim tukaj mnogotere narode, ki bivajo v tej neizmerni državi. Tu so Tartari, Kalniki, Mongoli, Kitajci, Judje. Neki prodajalec se s svojo ženo pogovarja v letskem jeziku. Mnogo jih je v narodnih nošah, ki so pa vse oguljene in umazane. Nekakšen vaški fotograf, neki Cerkez vabi ljudi k sebi. Oblečen je v zašepano čerkesko nošo, ki se lahko oblečeš vanjo, če se hočeš izdajati za Cerkeza...

Vse skupaj je žalostna podoba ubožstva in bede. Na Jaroslavskem trgu ni niti enega predmeta, ki bi ga bilo vredno kupiti. Le kdo more kaj napraviti z vsemi temi odpadki, smetmi, cumjami, ki jih prodajajo? Nekdo ponuja tri zarjavele žeblice, drugi nekaj vrvice, tretji raztrgane nogavice. Le neka starka, ki sedi sključeno na pločniku, ima pred seboj jako lep, vezen namizni prt. Pogledaš starki v obraz in koj spoznaš, da je to bivša plemkinja, dama iz minile dobe, ki prodaja poslednje, kar ji je še ostalo, da bi se z izkupičkom še kako prenegovala ob koncu svojih dni. Na Suharevki je bilo prej vsak dan videti te »nekdanje ljudi«, zdaj jih dobiš le tu in tam. Kje so ostali? Pomrli so in se uničili; kar ni jih več.

V bližnji ulici je ljudsko prenočišče. Vrata

so zaprta, a skozi reže v ograji moreš pogledati na dvorišče. Ondi stojijo ljudje iz Gorkega »Na dnu«, razcapani starci, od pijače uničeni ljudje, kar zdi se mi, da vidim starega Luko in pijanuro barona...

Zasebni kapital

Na tem trgu najdeš tudi sledove nekakšnega »zasebnega kapitalizma«. To je dolga vrsta čevljarjev s ceste, ki krpajo stare čevlje in delajo na svoj račun. A oni prodajalec s čepicami, ki prodaja lične, pisane male ruske čepice, je že predstavnik državnega gospodarstva.

Država skrbi za ljudsko zabavo s predstavami na prostem. Dva klovna razkazujejo svojo duhovitost; nezahtevno občinstvo je za vsako debelo kvanto hvaležno. Razumevanje za umetnost se ni prodrla do Jaroslavskega trga. Nekaj strahovitih oljnatih slik ti ponujajo v nakup in stvaritelj teh monumentalnih »umetnin« sam izjavlja, da je to triptihon: »Zima, poletje in pomlad«. Neka žena in njen odrasli sin navdušena ogledujeta triptihon in žena pravi: »Kakšna krasota! Če bi mogla to obesiti v sobo!«

»Umetnik« zahteva trideset rubljev za svoje delo, a za umetnost navdušena družina brž odnese pete, ko zasliši tako vso.

Nebote primerjam v duhu slavnih pariški »Marché aux puces« (trg z bolhami), — a kako naj bi človek primerjal ta dva trga? V Parizu je trg z bolhami sama bogatija in razkošje — tu je vprav nasprotno. V Moskvi je umazanija in smetišče. Na pariški boljši trg romajo trgovci z umetninami in ljubitelji umetnosti, da iščejo zaklade in jih tudi najdejo. Prav tako bi mogel človek primerjati dan z nočjo, lepoto z grdobo. Na pariškem boljšem trgu moreš kupiti najlepše pohištvo. Pohištvo najdeš tudi na Jaroslavskem trgu, a noben pariški berač ga ne bi hotel dati v svojo sobo.

Na vožnji nazaj mi je sredi gneče padla denarnica iz žepa. V čast teh ljudi bodi povedano, da je nisem izgubil. »Državljan, tovariš«, je zadonelo z vseh strani, »vaša denarnica!« Mlad možakar, ki je bil do pasu gol, mi je izročil denarnico in me ni pozabil opozoriti, da naj jo dam bolj globoko v žep...

V Moskvi, jeseni 1937. »N. Z. Z.«

Takole nastaja kopališka moda: Američanka, ki se sedaj koplje ob morski obali tople Floride, se prav pisano obleče, pod pazduho pa dene svojega psička ali mačko ter se tako spreha. Fotografijo jo brž »ujamejo« in objavijo. Nova moda je narejena

Grob prvega faraona

Blizu egiptskega naselja Sakkara je začel kopati sloveči angleški arheolog Valter Emery, ki je sicer šele 35 let star, ki pa je njegovo ime že tako sloveče, da svet od njega mnogo pričakuje. Mož je doma iz Liverpola na Angleškem. Sedaj je odkril grob, ki sam o njem misli, da je grob prvega egiptovskega faraona, ki se je imenoval Aha Manes, in njegove žene. Ta dva sta živela pred več kakor 5000 leti.

Doslej je odkril pri svojem odkopavanju tele zanimivosti:

Pri Abydosu je bila najdena grobna celica, v kateri je bilo precej napisov z imenom prvega faraona. Zato so doslej vedno mislili, da je bil kralj Aha Manes tukaj pokopan. Toda dognano je, da so v starih časih za kralje kopali po dva groba: eden je bil kralju v spomin, v drugem pa so ga pokopali. Ker pa je v grobu pri Sakkari bil najden okostnjak starega moža ter zraven njega mnogo vaz in drugih predmetov velike vrednosti. Na vseh teh predmetih je bilo vrezano faraonovo ime. Ker pa je po dosedanjim cenitvi faraon Aha Manes bil kakih 60 let star, ko je umrl, bi odkriti okostnjak starega moža potrdil, da je faraonov. Ker učenjak Emery sodi, da so s faraonom potem pokopavali še njegove dvorjane, upa najti še več okostnjakov drugih mrljcev. To bi potem še bolj potrdilo, da je v tistem grobu pred več kakor 5000 leti bil pokopan prvi egiptovski kralj.

Kraljevski grob je bil sestavljen iz več delov: Vsega skupaj je bilo v grobu narejenih 5 izb in pa 22 »bramb«. Zal pa je že davno nekdanj v te shrambe bilo vlomljeno. V njih so namreč našli stotine dragocenih vaz, ki so vse polomljene in razbite. Toda k sreči se bo dalo vse za silo še popraviti. Učenjak sicer ne trdi, da je našel grob prvega faraona, marveč trdi, da ima v rokah mnogo dokazov, ki bi utegnili to dokazati. Čudno pa je, da v grobovih ni bilo kraljevo ime še bolj pogosto napisano, čeprav je že v tem grobu precej podpisov kraljevega imena. Učenjak pravi, da je to en dokaz več, ki govori za njegovo domnevo: Takrat so namreč le redki znali pisati in zato je mnogo manj imen v teh prvih grobovih.

Rešitelj in rešenec čez 23 let:

Nepričakovano snidenje

Nenavadna zgodba, vredna romanopisca, se je pred kratkim zgodila blizu Milana. Kdor jo hoče razumeti, mora najprej vedeti, kaj se je zgodilo s tem v zvezi pred 23 leti.

Nekega dne leta 1914 se je po cesti ob reki Lambro vozil na kolesu mlad možič. Bilo je to blizu mesta Monza. Mož se je pisal Enrico Lupelli. Zgodila pa se je nesreča, da je kolo zavilo preveč v stran in kolesar je strmoglavil v reko. Ker reka tamkaj močno dere, bi bil mladi kolesar prav gotovo utonil, ko bi se ne bil za njim vrgel drug mladenič, ki je slučajno prihajal po cesti, ter utaplajočega se kolesarja izvelkel iz valov. Rešitelj je rešena vsega onemoglega privlekel do bližnje gostilne, kjer so ga sprejeli in ga negovali, da si je docela opomogel. Lupelli je bil rad izvedel, kdo je njegov plemeniti rešitelj. Na njegovo željo je rešitelj na kos papirja zapisal svoje ime in naslov. Nato je rešitelj odšel.

Nekaj dni nato pa je izbruhnila svetovna vojna in oba sta bila kot mlada človeka poklicana pod orožje. Nekaj časa se Italija ni udeleževala vojne, vendar je že od leta 1914 imela pod orožjem mnogo vpoklicancev. Nato pa je leta 1915 izbruhnila vojna tudi zanj. Oba sta se do konca udeleževala vojne.

Po vojni pa se je Lupelli izselil v Ameriko, kjer se je oženil ter si s pridnim delom pridobil veliko premoženje. Pred kakim letom dni pa se je Lupelli vrnil domov v Italijo, da bi tukaj v miru užival sadove svojega dela in trpljenja. Naselil se je v Milano. Ko je nekega dne urejeval svoje papirje, je med njimi našel kos papirja, na katerem je bilo zapisano neko ime. Lupelli je takoj vedel, da je to ime njegovega rešitelja. Takoj

se je spomnil, da je bila njegova dolžnost obiskati tega človeka. Ze leto dni si je Lupelli močno prizadeval, da bi ga našel. Vendar ni bilo uspeha, ker nikakor ni vedel povedati niti tega, kje je tisti rešitelj doma. Nazadnje je le ugotovil, da je bil tisti mož, kateri ga je pred 23 leti rešil, doma iz okolice Monze nekeje.

Poslej se je Lupelli večkrat v svojem avtomobilu vozil iz Milana v tiste kraje in skušal tamkaj najti svojega rešitelja. Povpraševal je v občinskem uradu in preiskoval sezname tamkajšnjih prebivalcev. Ko se je zadnjikrat peljal iz Milana v Monzo, je bila velika megla. V megli pa se je sredi ceste z avtomobilom zaletel v nekega kolesarja in ga podrl. K sreči se kolesar ni prehud poškodoval. Lupelli je kolesarja naložil na svoj avto in ga odpeljal na kolesarjev dom, kakor ga je bil navedel ranjeni kolesar. Ko je spraševal ranjenega kolesarja, kje stanuje in kako se piše, je v svoje največje začudenje izvedel, da se piše prav tako, kakor se je pisal tisti mladenič, ki ga je pred 25 leti rešil iz valov divje reke. Mož se je pisal Giuseppe Tonelli. Našel je torej njega, ki ga je že toliko let brez uspeha iskal. Takoj je torej odpeljal Tonellija domov ter mu pri pričr nakazal ček za 50.000 lir.

Se je hvaležnost na svetu!

Najstarejši advokat na Dunaju umrl

Na Dunaju je umrl dr. Adolf Stein, ki je že prekočal 90. leto starosti. Po rodu je bil Žid in najbrž najstarejši odvetnik na Dunaju. Do zadnjih dni svojega življenja je bil pri polni moči.

V Šekelyhidu na Ogrskem pa je umrla 109 let stara Židinja Hermanna Berkovica. Bila je najstarejša ženska v tistih krajih. Do zadnjih dni je brez očal brala in šivala. Umrla je zelo naglo brez vsake prave bolezni.

Baskovski otroci se vračajo

500 baskovskih otrok je preteklo soboto zapustilo Anglijo, kjer so jih skoraj pol leta hranile angleške dobrodelne organizacije. Otroci se vračajo v svojo domovino na željo staršev, ki prebivajo v tistih delih Španije, ki jo je zasedel general Franco. Kakor je izjavil zastopnik odbora za baskovske begunce, je doslej bilo poslanih nazaj na Špansko 800 otrok, medtem ko jih je na Angleškem ostalo še kakih 3000.

Tega fantka so oblekli v uniformo ter ga vzeli s seboj na svatbo v Londonu. Ni čuda, da se tako modro drži

Št. 32.

Zmagovalčev plen

Zunaj na bojišču pa so kovači postavili svoje kovačnice. Vso noč so kovali orožje in bojno opremo, ki jo bodo vitezi potrebovali prihodnje jutro.

Tedaj so se pred šotorom razdedinjenega viteza drug za drugim oglašali novi služabniki in paži, ki so se mu v svoji radovednosti hoteli uvojnati. On pa je vse ponudbe odklonil in je obdržal le svojega oproda, ki je bil videti kakor kak kmet ter je bil oblečen v črn kožuh. Tudi on je, kakor njegov gospod, skrbno pazil, da imena svojega gospoda ni izdal.

Komaj se je razdedinjeni dobro okrepčal, je stalo pet opred s konji že pred njegovim šotorom in opremami svojih gospodov. Eden izmed njih je stopil naprej in rekel: »Po postavah viteštva so tile bojni konji z opremo vred vaši, vitez brez deščine, ker ste vi zmagovalec. Vendar je vaši volji prepuščeno, ali hočete to sprejeti, ali pa sprejmete odkupnino.«

Razdedinjeni vitez je od

štirih opred vzel odkupnino, rekoč jim: »Za to opremo ni bolj vrednih vitezov, kakor so vaši gospodje. Zato vzemite vse nazaj ter mi dajte odkupnino. Ti pa,« je rekel petemu oprodu, »povej svojemu gospodu, da od njega ne morem ničesar sprejeti. On me je pozval na boj na življenje in smrt. Dokler ta boj ni odločen, naj ostane moj dolžnik!«

Nato je še vsakemu oprodu daroval nekaj denarja, nakar so se umaknili.

Jugoslovanski ministrski predsednik g. dr. Stojadinović je bil ob svojem prihodu v Berlin na postaji sprejet od nemškega zunanjega ministra Neuratha in pruskega ministrskega predsednika generalobersta Göring. Pred postajo ga je čakala častna četa nemških letalcev

Hotel Osterberger

priloga kompletne oskrbe (hrana in stanovanje) za mesečno Din 500 — do 600 —.

Sport

Naši akademiki so odlično začeli

Villars, 14. januarja. Danes se je začelo tekmovalno leto na 14 km dolgi progi. Nas je zelo častno zastopal Močnik Cvetko, ki je zasedel v teški konkurenci 4. mesto. Na startu se je zbral 33 tekmovalcev. Proga je bila zelo naporna, ne pa tehnična, na enem mestu tudi zelo slabo markirana, kar je tudi vzrok, da je Močnik zašel in porabil za vrnitev na progo 2-3 zlate minute. Velika škoda, plašil bi se lahko na drugo mesto.

Rezultati tekme so naslednji: 1. Kaack Arnold iz Berna 45.24 štiri petine, 2. Serieber Hans (Bern) 45.40 dve petini, 3. Pohli Jurgen (Zürich) 47.47 štiri petine, 4. Močnik Cvetko (Ljubljana) 49.4.

Kot rečeno je Cvetko vozil silajno. Če upoštevamo, da je zašel in da sta Kaack in Pohli tekmovala, ki zastopata Švico na Finskih tekmah, mu moramo biti za ta uspeh zelo hvaležni. Proga je bila zelo naporna, kajti na cilj je prišlo od 33 tekmovalcev samo 17. Cvetko je častno opravil svojo dolžnost. Bevc je tudi že v popolni formi. Na skakalnici, ki dopušča skoke do 40 m, je dosegel lepo

dolžino 37 m v krasnem stilu. Vsi ga občudujejo. Da bi le ne imel smole, številka, ki mu je bila izžrebana, je 13. Heim in Novak trenirata vsak dan svojo progo. Tu je najtežje postaviti prognozo, kajti tekmovalcev bo čez 100, kar je povsem naravno; Švicarjem je smuk prirojen. Neverjetno hitro in sigurno vozijo težke dele proge. Jutri, 15. t. m., se vrši smuk ob 3. popoldne, kar je velika sreča; sonce bo malo omejevalo zamrzjeno progo, ki je zelo težka, najprej odprta, nato sledi za veliko strmino gozd, ki pa tudi ni položen. Po Villarsu se govori, da sta Jugoslovanci zelo hitra in sigurna vozača in ju Švicarji gledajo z velikim spoštovanjem. Heim ima številko 12, Novak 48. — V četrti zvečer je SAS priredil slavnostno večerjo za tekmovalce, ki so se je udeležili tudi Jugoslovanci. Pozdravni govor je govoril akademik Werner, za lepe besede se mu je zahvalil vodja jugoslovanske ekipe Fux, za kar je želel velik aplavz švicarskih študentov, ki so zelo prijazni in gostoljubni namreč našim. Vsa bi najraje šel z našimi v Jugoslavijo.

izteka 318 m. — Širina skakalnice znaša pri najvišji startni točki 4 m, pri odskočnem 6 m. Od tu se proga enakomerno širi navzdol. Tako je proga na lesenem delu pod odskočnim široka 10 m, kjer se ta del stika z zemljo 18 m in na ravni 4 m. Višina odskočnice je 3.2 m. Zaležišče je nagibeno za 35.5 stop., doskočišče za 35 stopinj. Kritična točka skakalnice se nahaja pri 62 m.

Po presoji strokovnjakov se bodo dosegli na tej skakalnici skoki do 68 m. Krstili je bodo dne 16. januarja ob priliki velikih otvoritvenih skakalnih tekem.

Sporod FIS prvenstva

Dne 21. do 23. februarja kongres FIS v Helsinkih; 24. febr. otvoritev in štafeti tek: 26. febr. tek na 18 km (posamezniki in za kombinacijo); 27. febr. smučski skoki (posamezniki in za kombinacijo); 28. febr. vztrajnostni tek na 50 km in zaključna slovesnost.

Razpis prvenstva L. Z. S. P. v klasični kombinaciji

Ljubljanska zimsko-sportna podzveza razpisuje prvenstvo v klasični kombinaciji. — V tekni in skokih — v dne 22. in 23. januarja v Zagorju ob Savi, v izvedbi smučarskega oddelka SPD v Zagorju. Tekmovalci se vrši pod pokroviteljstvom gosp. dr. Tomo Zarnika.

Sporod: V soboto, dne 22. t. m. ob 13.30 tek: a) juniorji (letniki 1910-1920) in b) senjorji (letniki 1918 in starejši) na ca. 15 km dolgi progi s startom in ciljem pri Sokolskem domu. Tek se ocenjuje posamezno — ločeno za juniorje in senjorje — ter v kombinaciji. — V nedeljo, 23. t. m. ob 14.30 skoki za kombinacijo, istočasno konkurenčno tekmovalci v skokih za juniorje, senjorje in narasla (letniki 1921-1933) na skakalnici v Zagorju.

Tekmuje se po pravilnikih JZSS. Udeležba je dovoljena vsem podzvezam. Pravico starta imajo vsi tekmovalci stari nad 18 let, razen narasla, ki nastopajo v skokih. Prijavnine ni. Prijave je poslati na predpisani tekmovalni prijavnici na naslov: L. Z. S. P., Ljubljana, v roke g. M. Fuxa, Resljeva cesta 7, trgovina Kolb in Predalič, Kongresni trg 4 ali pa smučarskemu oddelku SPD Zagorje ob Savi do 21. januarja. Naknadne prijave so mogoče še proti prijavnini 10 din do ene ure pred startom. Na tekmovalni prijavnici je potrebno ustrezno poletno letno in disciplinarno, v kateri bo kdo startal. Zdravniški pregled in strobeno eno uro, obrazložitev proge pa pol ure pred startom. Prvak v kombinaciji prejme naslov "Prvak L. Z. S. P. v kombinaciji za sezono 1937-38". Prvi trije iz vsake skupine prejmejo darila. Ako prejme tekmovalci še eno darilo v kombinaciji, ne more prejeti tudi darila za tek. Prvi trije najboljši tekmovalci izven ljubljanskih klubov, člani L. Z. S. P., prejmejo diplome.

Razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad bo v nedeljo, 23. t. m. ob 16 v Sokolskem domu. — Ako bi snežne razmere onemogočale izvedbo prvenstva v Zagorju, se bo prvenstvo v istih dnevih preneslo na Gorenjsko. Ta sprememba se bo pravočasno javila v časopisih.

Motočiklistom in prijateljem!

Naš klub Moto Hermes je v lepem razvoju. Naš Stari je slovenski prvak, rekordar na Grad, rekordar doma in v inozemstvu. Kovačič ne zastonja; kuder drugih se izpopolnjuje. Vabljeni smo na tekme v inozemstvo, celo v Brazilijo.

Da se vsi motočiklisti in prijatelji tega športa udeležijo istočasno enako po svojih močeh, pristopajte k Moto klubu Hermes! Da bomo močni in trajni sposobni v vseh konkurencah, tudi v inozemstvu! Na ta način bo lažje zbrati sredstva, brez katerih ni prireditelj. Imamo izdelan program, katerega bomo tudi izvedli. Sino že močni, bomo bili še močnejši! Pristopajte aktivni motočiklisti, dirkači in prijatelji k Moto klubu Hermes. Prijave: Moto Hermes, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

J. Z. S. (službeno). Izredna in nujna seja upravne odbora bo drevi ob 20.30 v zvezi pisarni. Prosimo za točno in zanesljivo udeležbo.

SK Reka. Zadnja odbojna seja bo v sredo, dne 19. t. m., gostilni Konzuma na Glinščah. Redni letni občni zbor SK Reke bo 26. januarja ob 8 zvečer v gostilni Konzuma na Glinščah. V skladu s sklepom odbora se vrši občni zbor ne glede na število udeležencev pol ure kasneje istotam.

Planjski ples prireditelj SPD v Ljubljani v torek, dne 1. februarja t. l. ob 20 na Taboru. Vsi tisti, ki

so prednja leta obiskovali tradicionalno planjsko prireditelje, bodo tudi letos radi prišli. V krogu planincev mora vsakdo — hoče, neče — postati dober volje. Prireditelj SPD je zelo priljubljena in vedno dobro obiskana. SPD nudi članom v predprodati znano vstopnico. Cisti dohodek se bo porabil za delo kritje stroškov za popravila planjskih postojank in planjskih potov. Planinci, pripravite se na planjsko prireditelje.

Planincem — smučarjem je bilo letos ugodno, da je direktor drž. železnice in Ljubljani ugodila dolgotrajnim prošnjam ter uvedla specialni smučarski vlak, ki vozi redno ob nedeljah in praznikih z odhodom iz Ljubljane ob 6 ter ima zvezo v Rateče-Planico na eni strani in v Bohinjsko Bistrico na drugi strani. Vlak se vrne iz navedenih končnih postaj zvečer okrog 19 ter pripise v Ljubljano okrog 22. Slovensko planjsko društvo se je za smučarski vlak potegovalo že več let ter je vztrajalo pri svoji akciji, zainteresiralo tudi žvezo za turistični promet in doslej izpolnitev želja planincev — smučarjev. Sedaj je mogoče napraviti razne zimске ture, ker je dovolj časa na razpolago. Vse dan se more smučar drsati po prostornih smučiščih. Iz Kranjske gore z lahkim prispehom do Erjavčeve kooce, ki je oskrbovana ob nedeljah in praznikih ter dan prej, iz Rateč hitijo v Tamar pod smirne Jalovec. Tudi Komno opravijo, ako si uer. Planinci — smučarji naj se v čim večjem številu poslužujejo ugodne železniške zveze v smučarske kraje Gorenjske. Na Kravcu in na Veliki Planini je smuka še vedno zelo ugodna in dostop zvezan z majhnimi stroški ter velikim učinkom. SPD je uvedlo letos še posebne ugodnosti članom pri prehrani: vročo lepo dinsto kranjsko klobaso s sirom in zeljem dobi član za 8 din, za 6 din si privese sladoz z zaželenimi koruznimi žganci in vročim mlekom, le član SPD dobi krop, da si sam skuha čaj in le član SPD ima pravico, da prosi oskrbnika, da mu skuha jedila, ki jih prinese s seboj, uveda proti izkizi odškodnini in ako je prostor. V interesu planincev je, da se polnočasno včlanijo v SPD, ki more z več člani še več storiti za razvoj planinstva. Vsa planince si naj tudi zapomni, da dobi v pisarni SPD v Ljubljani posebne znamke, ki dajo recipročne ugodnosti v planinskih postojankah Češkoslovaške, Bolgarije in Poljske. Tudi za nekatere države, ki so včlanjene v Mednarodni Uniji, je mogoče dobiti ugodnosti, ako se zainteresirane pravčasno prijavijo. Vse podrobne informacije dobiti v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I., telefon 40.56.

Uradna vremenska poročila

Tujskoprometnih zvez Slovenije. JZSS, SPD po stanju z dne 17. I. 1938

Po dvig temperature v soboto popoldne, je leta tekmovalci na nedeljo zopet padla. Rahel severni veter je očistil nebo, tako da je vladalo že tekmovalci v območju planinskih predelov lepo, sončno vreme. Gorenjska, posebno še Bled, je imela krasen dan, v višini nad 700 m pa še lep pršilo, tako da so vsi izletniki imeli najboljši nedeljski užitek. Imamo ponovni dokaz, da se izletniki ne smejo ruvati po vremenu v dolinah, posebno ne po onem v Ljubljani, ki je imela megleno in deževno nedeljo.

Blejsko jezero je deloma uporabno za drsanje. Najbolje je od Zdraviliškega parka do vile Praprotni. Plošček vsega jezera je pokvarjena od pešev, vozniškov in kolesarjev, deloma od dežja v soboto zvečer.

Rateče - Planica: — 4, pooblaščen, mirno, pršilo, 83 cm, skakalnica in drsalnice uporabna.

Kranjska gora: — 5, barometer pada, jasno in mirno, pršilo, 36 cm, skakalnica in drsalnice uporabna.

Vrše: pršilo, 115 cm.

Donje-Mojstrana: — 4, pooblaščen, mirno, snega 28 cm.

Pokljuka - Sporthotel: — 4, deloma jasno, 25 cm pršila na podlagi 100 cm, skakalnica uporabna.

Bistrica - Boh. jezero: — 2, jasno, mirno, 5 cm južnega snega na podlagi 50 cm.

Bled - jezero: — 4, barometer pada, jasno, mirno, srež, 25 cm, jezero deloma uporabno za drsanje.

Poljčeva: — 3, barometer se dviga, pooblaščen, mirno, srež, 17 cm.

Kurešček: — 4, pooblaščen, mirno, 5 cm pršila na 30 cm podlage.

Senjorjevo dom: — 8, jasno, mirno, 10 cm pršila na 300 cm podlage.

Rimski vrtec: — 4, pooblaščen, mirno, osrejen sneg 60 cm.

ZFO

I. slovanska smučarska tekma Zveze fantovskih odsekov

V okviru mednarodnega mladinskega tabora, ki bo zadnje dni junija v Ljubljani (ob kateri priliki bodo razne mednarodne in slovanske tekme v telovadbi, lahki atletiki in odbojki) se vršijo v dne 11. do 13. februarja t. l. tudi prve slovanske smučarske tekme v alpski in klasični kombinaciji in samostojnih skokih. Alpska kombinacija (smuk in slalom) bo na Črnem vrhu nad Jesenicami, klasična (tek in skoki) ter samostojni skoki pa v Planici.

Tekme bodo zelo zanimive, saj se jih udeležijo poleg naših najboljših smučarjev tudi češki Orli s svojo reprezentanco. Udeležba od strani ZFO bo izredno velika, zlasti Gorenjska bo močno zastopana. Največje zanimanje vlada za naše olimpijce Pračka, Znidarja in druge, ki bodo s svojim sodelovanjem prirediteljem močno dvignili. V ljubljanski podzvezni reprezentanci bo skoraj gotovo akademski fant, odsek zasedel sprednja mesta v alpskih disciplinah; jeseniški fantovski

odsek, češki Orli in akademiki pa bodo tvorili ospredje alpske kombinacije v slovanskem tekmovalstvu. V klasični kombinaciji bo borba za slovansko prvenstvo zelo napeta, kajti češki Orli imajo v svoji vrsti tekmovalce, ki so bili zadnja leta v čel, vojaški reprezentanci na raznih mednarodnih vojaških tekmovanjih.

V alpski kombinaciji so izbrane precej težke proge, za kar so tereni na Črnem vrhu kot nalašč. Torej je tudi s te strani vse preskrbljeno, da bo tekmovalci na mednarodni višini.

Poseben vlak v Planico!

Zadnji dan tekmovalstva, to je v nedeljo, dne 13. februarja, pelje iz Ljubljane poseben vlak, ki se bo ustavljal na vseh postajah do Planice. Odhod vlaka iz Ljubljane okrog 6. jutraj. Glede tega so dobili odseki posebno okrognico in jih opozarjamo, da takoj odgovore nanjo. Po prihodu vlaka je skupna sv. masa v Ratečah-Planici, nato so skakalne tekme za kombinacijo na 25 m skakalnici, popoldne ob pol 3. so pa samostojni skoki na 45 m skakalnici.

Svetovno smučarsko prvenstvo I. 1938

Finska, dežela smučanja...

Pol leta, od novembra do aprila meseca, je pokrita vsa dežela, kjer prebivajo Fini, s snegom; povsem naravno je torej, da je uporaba smučarstva tako posplošena, da ga skoraj ni človeka, ki v tem času ne bi smučal. V prostornih gozdnatih pokrajinah, ki so bile dolga stoletja brez vsakršnih prometnih poti, so bile smuči izvrstno sredstvo za premaganje skoraj brezkončnih razdalj iz kraja v kraj. Rabili pa so smuči tudi na dolgih križih in kadar so pozimi šli iskati ribe v oddaljene zalive. Tudi prijateljske obiske v sosesčino so opravljali na smučeh. Smuči so imele v Finski vedno nek praktičen pomen, ki je dal trdnost podlago za današnje vodstvo v zadnjih petdesetih letih razvitega smučarskega športa.

V prvih začetkih smučarskega športa so tekmovali v glavnem na ravnem terenu. Čim hitreje je kdo prevozil določeno progo, tem večji uspeh je bil to. Težnja po hitrosti je povzročila, da so smuči oblikovali tako, da so jih čim manj ovirale. Tako so nastale dolge, ozke in elegantne finske smuči, s katerimi so takrat nekateri finški mojstri postavili celo vrsto izrednih hitrostnih rekordov.

Pred desetletji je bilo zanimanje večine finskega občinstva za smučanje kot šport zelo majhno. Enoličnost jezerskih gladin in ravnih polj ni dajala dovolj zadovoljstva in oddiha nedeljskim smučarjem, niti onim, ki so smučali zaradi zdravja. Dolge ozke smuči so bile za vse bolj pripravne, kakor pa za vožnjo po gozdu. Sprememba je nastopila šele, ko so bile tekme preložene iz ravnin v hribovite predele, na katerih je Finska tako bogata. Tedaj so morali uvesti novo vrsto smučarstva, pripravnejših za to vrsto smuka. Ta preobrat ima svojo mrtvo točko v letu 1922, ko so dokončno prevladale širše, novejšje vrste smučarstva. Odslej se je zanimanje za smučanje pričelo bujati tudi v širših plasteh ljudstva. V gozdovih, v višinah začrtane smučine je bil znak, da je svet športnega smučarskega veselja odprta za vse in vsakogar brez posebnega truda. Kako bi bilo mogoče tudi drugače v deželi, kjer je narava sama v najrazkošnejši meri, polna snega in zimskih krasot, poskrbela, da se ta lep šport razvije do najvišje stopnje. Povsod v Finski more najti smučar pripravne terene, od najjužnejšega obrežja pa do oddaljene Lappske ob Severnem ledenem morju. Kjer so razmere najpripravnije in smučarske možnosti najlepše, so se razvila smučarska središča. Najvažnejše od teh je Lahti, glavno mesto finskega smučarstva.

Lahti — kraj FIS prvenstva 1938

Kadar slišimo ime Lahti, se moramo spomniti na dve stvari: veliko radijsko oddajno postajo Finske, ki kliče vsak dan »Lahti-Soumit in pa na svetovno znane smučarske tekme »Salpausselkä zimske igre, ki se vsako leto vršijo tam ob veliki udeležbi najboljših svetovnih mojstrov klasičnega smučarstva.

Lahti je novo mesto s 23.000 prebivalci, zgrajeno v modernem slogu. Zivahen promet in veliko število industrijskih podjetij ga razločuje od ostalih enako velikih finskih mest. Prebivalci so optimistični in samozavestni ter se ne plašijo sprejeti organizacijo tako velike prireditve, kakor je ravno letošnje svetovno smučarsko prvenstvo. Ko je mednarodna smučarska zveza (FIS) v Chamonixu izročila prirediteljem letošnjega prvenstva Finski, je bila povsem naravno, da se more ta pri-

reditelj vršiti predvsem v Lahtiju, ki ima zaradi bogatih izkušenj in dobrih organizatorjev vse prednosti pred ostalimi kraji Finske.

Nov smučarski stadion

Na zahodni strani mesta Lahti, kjer je bila pred 15 leti postavljena prva skakalnica, stoji danes impozanten smučarski stadion. Iz amfiteatralno urejenih prostorov za gledalce bodo mogle množice, ki bodo te dneve privrele iz cele Finske na prvenstvo, brez naprezanja gledati tako smučarske kakor tudi skakalne tekme. Zgradištev stadiona je bila poverjena športnemu društvu v Lahtiju. Sodeč po vseh pripravah, bo povsem primeren velikim zahtevam prireditelje svetovnega prvenstva. Z gradnjo so pričeli že lani aprila meseca. Potrebno je bilo odstraniti preko 30.000 kub. metrov zemlje. Celi mali grički so izginili, da se je dobilo prostora za 60.000 do 80.000 gledalcev. Delalo je neprestano preko 100 delavcev. Zgrajena je posebna pokrita tribuna. Poleg prostorov za tekmovalce in vodstva je postavljena tudi posebna finska kopel, imenovana »sauna«, ki bo ves čas na razpolago tekmovalcem. Na zahodni strani stadiona je prirejena posebna slalom proga za tekme izven glavnega programa. Tam je tudi manjša skakalnica (do 40 m), ki bo noč in dan na razpolago tekmovalcem za trening in je zato posebno razsvetljena. Stroški stadiona znašajo 1.300.000 finskih mark (približno isto toliko dinarjev).

Poseben nov kolodvor

Ker se v mestu ne bo dalo preskrbeli s stanovanji tolikih množic in bodo tamonjši hoteli zadostovali komaj za tekmovalce in inozemska zastopstva, je prirediteljem priskočila na pomoč državna uprava. Železnica iz Helsinkih, glavnega mesta Finske, proti severu države teče mimo Lahtija. Sedaj je postavljen poseben tir mimo novega stadiona in dovršuje se tudi nov kolodvor pri samem vходу v stadion. Tako se bodo mogle velike množice gledalcev, ki bodo prišle iz vseh bližnjih krajev z železnico, vsak dan pripeljati tik do stadiona in po tekmi zopet odpeljati s posebnimi vlaki domov. Tudi Helsinkij je oddaljen samo 2 uri vožnje z vlakom.

Nova velika skakalnica za 68 metrov

V sredini decembra je bilo zaključeno delo na novi skakalnici v Lahtiju. Od 15. septembra dalje je delalo nepretrgoma okoli 100 delavcev. Skakalnica je umetna, izdelana po glavnih skicah Norvežana inž. Thunolda Hanssena, po katerem je imenovana tudi naša večja skakalnica. Uporabljena je bilo lesa v dolžini 30.000 m. 11.000 m² zemlje je moralo biti premetano. Skakalnica stoji na 55 betonskih postavitvah. Leseno ogrado je povezano z jeklenimi žicami. Na obeh straneh skakalnice so postavljene tribune za sodnike in voditelje tekmovalcev. Pod njo pa so postavljene zakurjene ute, kjer bodo čakali tekmovalci pred startom.

Nova velika skakalnica v Lahtiju se more meriti z vsemi ostalimi velikimi skakalnici po svetu (ne mamutskimi!) po velikosti in lepoti. Navpična višina najvišje startne točke znaša 80.35 metrov, odskočne točke 46.95 m od doskočne ravnine. Zalet od starta do odskočnice je dolg 74.46 metrov in od tod do odskočne ravnine 114 m. Dolžina cele skakalnice od najvišje točke do doskočne ravnine je 188.46 m ter od vrha do konca

stolskega ognja, da bi naši ločeni slovanski bratje našli kdaj nazaj v vesoljno katoliško ednost, ter da je vprav Slovanska Bratovščina pokrenila in znatno pospešila danes mednarodno akcijo delovanja za krščanski Vzhod in nas Slovence institucije Slovanske Bratovščine (Apostolstva) sv. Cirila in Metoda in delovanje po njenih namenih vcepila v »apostolsko delujoče« ude v organizmu Kristusove cerkve, nas uvršča v vrsto »širokopoteznih« velikih narodov, potem iz tega sledi, da nam cirilmetodijsko glasilo »Kraljestvo božje« tako zvišeno idejo mora biti samo v ponos. Človeka se toplo dojmi, če n. pr. na mednarodnem forumu vaticanske razstave katoliškega tiska v skupini za Krščanski vzhod ali na mednarodnem vzhodnem kongresu med internacionalnimi revijami sreča tudi naše slovensko »Kraljestvo božje«. (Glej članke letnika 1937: Mednarodni kongres za Krščanski Vzhod, Edinstvo v telesu Kristusovem, Apostolstvo sv. Cirila in Metoda ob 75 letnici Slovanske smrti, Zgodovina cirilmetodijskega gibanja.)

Če bi list pred svetom predstavljal samo ta del slovenske katoliške tvornosti, ki vrši več kot dovolj. Toda list je usmerjen tudi za specifično domače razmere in potrebe. Kot glasilo Slovanske družine je njegova težnja, da čim bolj spoznamo in posnemamo največje slovensko domoljubno in duhovno veličino: lik božjega služabnika škofa Slovanske in mu čimprej pripomemo do svetniške časti. Če se zavedamo, da svetnik za narod pomeni ne samo čast, marveč tudi moralni zaklad, je akcija Slovanske družine v »Kraljestvu božjem« (glej članke: Da slovenski narod dobi svetnika. Napreje za Slovansko beatifikacijo. Slovanski svetniški genij slovenskega ljudstva. Slovanski glasnik našim dnem itd.) treba samo podpreti in se po navodilih, ki nam jih v svojem glasilu daje Slovanska družina s skupno verno in duhovno pripravo čim bolj usposobiti, da bomo svojega svetnika tudi vredni. Nič manj pa ni »Kraljestvo božje« važno zaradi bogatih

in izrpanih informacij o verskokulturnih razmerah na krščanskem, zlasti slovanskem Vzhodu. Če je bil doslej rek: Z Vzhoda luč, je, žal, za naše dni napačno, da vprav z Vzhoda evropski kulturi preti poguba. Je v tem strahna tragika, da je vprav eno najlepših in največjih slovanskih ljudstev, ruski narod, zajela grozna nesreča prevarnega brezbožnega komunizma. Krščanska vzajemnost kot krvna vez nas nujno silita, da do tega toli teptanega bratskega naroda kažemo vse sočutje. Ustvarjati si točno sodbeno sliko o Rusiji je težko. Toda kdor n. pr. skrbno zasleduje »Kraljestvo božje«, ki skorajda v vsaki številki poleg načelnih člankov in obsejnejših poročil o verskih razmerah v sovjetskih republikah (n. pr. Najnovejši način komunistične propagande. Otroci teme so razumevali, Mladina v sovjetski Rusiji. Stalinova mati. Umrl varuh patriarškega prestola, Versko vprašanje v SSSR, Kako je bilo z brezbožniškim kongresom, Razočarani, Zvesti Kristusu in Petrovemu prestolu itd.) v dolgih kolonah drobne tiska prinaša še najnovejše vesti in odredbe v verskem življenju, mu glasilo resnično lahko postane pravi mesečni »leksikon«, iz katerega more črpati za predavanja, pridige itd. Lista si toliko bolj vesel, ker ti vesti ponazorjujejo tudi slike, ko kaže iz prvih virov zajete.

Omeniti moram, da nam to cirilmetodijsko glasilo toplo polaga na srce tudi zadeve v naši diaspori. Povsem umljivo, kajti vprav katolicizem v diaspori potrebuje največ opore, da svoje ne samo ohrani, marveč da iz svojega globokega verskega katoliškega življenja razlikavo veličino krščanske katoliške blagovesti tudi na inoverce. (Glej zanimive črtice: Slike iz diaspore, Med laramani, Grem na južne kraje, i. dr.).

Poleg mnogega drugega prav zanimivega gradiva (n. pr. krasna povest Biser Sv. Gore o evharističnem junaku Pantelejmonu) pa je list v svojem širokem, rekli bi, narodno in cerkveno občestvenem programu v svoj okvir vedel zajeti tudi to, kar je za osebni poudarek potrebno tako pos-

mezniku, družini in župniji: duhovni prepoved po liturgiji. In to poslanstvo list vrši v svojem drugem delu, v »Božjih vrelcih«, liturgičnem glasilu. Kdor količkar zasleduje tok sodobnega verskega katoliškega življenja po svetu, je opazil, kako se naglašalo: po osebni notranji poglobitvi in preobrazbi v apostolat, in kako se resnično, živo, plovitvo katoliško versko življenje kondenzira ob intimnem življenju s Cerkvijo in njeno liturgijo in se iz tem objektivnih božjih virov poraja nov izklesan krščanski rod. Mnoge naše prilike govorijo, da smo Slovenci liturgično obnovo morda čisto le bolj po imenu poznali in nam liturgični pokret se ni dal dovolj integralnih katoliških osebnosti. Je skrajni čas, da pohitimo v liturgični obnovi za drugimi narodi. Dejstvo »Božjih vrelcev« je zato važna pridobitev, da vsaj v tej skromni obliki liturgične priloge (dokler javnost ne dozori za samostojno liturgično glasilo) trenutno moremo pokazati težnjo po liturgični poglobitvi in rasti. Tudi ta skromen začetek je razveseljen in nam na 116 str. liturgične priloge nudi nekaj važnih pobud in misli o bistvu cerkvenega bogoslužja (n. pr. Božji in naše novo rojstvo, Naša rast v Kristusu, Vstajenje v novo življenje, članki o rasti farne družine, o delovnih dneh kraljestva božjega in cerkvenem letu, ali nad vse zanimivi članki o evharističnem bogoslužju v stari cerkvi itd.).

Ce končno se omenim, da pri listu sodelujejo mnogi odlični strokovnjaki, kot n. pr.: dr. Lukman, dr. Grivec, dr. Kovačič, dr. Snoj, dr. Hohnjec, dr. Blüml, Anton Karol itd. očetje cistercijani in mlajši večji naborni pisatelji, je list več kot priporočila vreden. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru se z vsem idealizmom trudi, da bi list ob čim boljši tehniki in čim večjem obsegu bil dostopen slehernemu slovenskemu človeku. In res ta religiozni mesečnik z dvobarvno opremo in z 32 str. velja letno samo 15 din, kar pomeni, da je za največje slovensko naborno glasilo. Naroča se pri Upravi, Cirilova tiskarna, Maribor.

Ob „Kraljestvu božjem“ in „Božjih vrelcih“

V dobi, ko si naš narod v velikih preizkušnjah gradi svoj duhovni lik, so vsi, ki pri njegovi duhovni preobrazbi sodelujejo, vse časti in hvaležnosti vredni činitelji. Sem sodijo ne samo tisti, ki z živo besedo na javnih pozoriščih narodu delijo verskokulturno prosveto, marveč prevažno službo verskokulturnega apostolata v narodu vrši tudi katoliško časopisje. Saj nas vprav v časopisu podana beseda more še najprej doseči in to morda v najbolj potrebni uri. Vsi se zavedamo važnosti »vele-sile« tiska in nam visoki standard slovenskega katoliškega časopisja razveseljuje priča, da Slovenci razumemo klic in potrebo časa. S tem pa še ni rečeno, da svoje liste dovolj poznamo in prav vrednotimo.

Pred mano na polici leži zaključen letošnji letnik »Kraljestva božjega« z »Božji vrelci« in poštar mi je pravkar dostavil prvo, bogato in izvrstno opremljeno številko novega letnika tega odličnega cirilmetodijskega in liturgičnega glasila. Ne vem, koliko je list razširjen v širše plasti izobraženstva in preproste ljudstva, toda visoko poslanstvo lista zahteva in njegov bogati program nudi tako aktualne stvari, da bi to glasilo morala poznati in iz njega črpati sleherna slovenska katoliška družina. Če pomislimo samo na prvenstveno poslanstvo, ki ga ima glasilo, da nas dramatično apostolskemu zgledu očeta naše vere, sv. bratov Cirila in Metoda, ki sta se vsega žrtvovala za duhovno vstajenje slovenskega rodu in za njegovo vcepitev v vrsto kulturnih evropskih narodov — seveda na osnovi Kristusove blagovesti in edinstva s prestolom sv. Petra —, in če imamo pred očmi, da je »Kraljestvo božje« glasilo iste Bratovščine (Apostolstva) sv. Cirila in Metoda, ki se je porodila iz svetniške duše Slovanske, iz njegovega apo-

Kamniške občinske zadeve

Kamnik, 16. jan.
V petek, 14. t. m., se je občinski odbor zopet sestel k svoji drugi seji in takoj pričel z reševanjem najbolj aktualnih zadev povečanega Kamnika. Te seje se je udeležil tudi okrajni načelnik g. Maraz, katerega je župan Novak Nande prisrčno pozdravil. Dr. Maraz je zbranim odbornikom sporočil, da mu je kraljevski dom poveril nalogo, da se v njegovem imenu najlepše zahvali za poslano vdanostne pozdrave. V nadaljnjih izjavanjih je gospod načelnik podal odbornikom važne smernice za vestno delovanje v prid občanov in domovine. Izrecno je prosil, da bi se odbor posebej zavzel za rešitev šolskega vprašanja. Mesto mora zgraditi tudi novo klavnico, ki naj bo moderno in higienično zgrajena. Vso pozornost pa mora odbor posvetiti socialnemu vprašanju, je dejal gospod načelnik. Paziti pa mora, da se občanov pri izvijanju teh načrtov preveč ne obremenjuje in da se izvedejo načrti s primerno amortizacijo. Gospod načelnik je obljubil vsi svojo pomoč novemu odboru.

Sledilo je čitanje zapisnika zadnjega zasedanja. Naši komaj triletni opoziciji pa že zapisnik ni bil všeč. Gospodje so grajali, zakaj ne vsebuje zapisnik celotne resolucije, ki so jo predložili pri zadnji seji. V tej resoluciji so gospodje iznesli svoj program in svoje zahteve za složno delo. Trdili so tudi, da le oni sami morejo odločiti o našem gospodarstvu, ker so bili z večino izvoljeni in le njih podjetja dajejo glavni vir dohodkov in proračunu. Gospod župan je hotel gospodom ustreči ter je dal zahtevo na glasovanje, toda ves ostali odbor je njih zahtevo odklonil. Gospodje so nato demonstrativno zapustili sejo ter s tem pokazali, kako je treba roševati važna gospodarska vprašanja.

G. Bokalič je kot član ravnateljstva Mestne hranilnice poročal o stanju zavoda, ki je pod dosedanjim ravnateljstvom, ki mu predseduje g. dr. Zvokelj, zelo napredoval in je veliko storil za sanacijo in pozitivitve denarnega gospodarstva. Zaupanje v zavod lepo raste in je pričakovati, da bo denarna zavora v najkrajšem času zelo omiljena. V ravnateljstvo zavoda so bili izvoljeni g. g.: Novak Nande, dr. Zvokelj, dr. Vidic, dr. Trampus, Stergar, Albrecht Karel, Fajdiga Vlado, Stele Janko, Bokalič Franc in Grčar Vinco. — Za zastopnika pri kamniški gasilski četi je bil izvoljen župan g. Novak Nande. Gospod župan je predlagal, naj se ustanovijo gasilske čete tudi v Tunjicah in Palovcih. Organizacijo bo izvedla občina po svojih odbornikih. Odbor je sklenil, da se te čete takoj ustanovijo.

Zgraditev mestne klavnice se bo izvršilo postopoma. Izdelani bodo načrti, po katerih bo možna zgraditev klavnice v več letih.

Gospod župan je prečital predlog okrajnega načelnika za preureditev uradov v Kamniku. Gospod načelnik je predlagal, naj bi se z nakupom dosedanjega sodišča od Meščanske korporacije ta stavba dvignila za eno nadstropje in primerno adaptirala. Izvedba tega načrta bo po izvajanjih gospoda načelnika možna ter bomo o tem načrtu podrobneje še poročali.

Sklenilo se je dalje, da bo občina izvršila revizijo vseh vodovodnih pip, ker se je dognalo, da pipe niso prijavljene. Večjih popravil vodovoda občina ne bo izvedla, ker je v načrtu zgraditev velikega vodovoda, ki naj bi preskrboval vodo skoraj za ves okraj. Banska uprava je z načrti že pričela. Odbor je sklenil, da takoj začne z akcijo, da se bodo ti načrti izvedli s pomočjo banske uprave.

Po rešitvi nekaterih podrobnosti se je javna seja zaključila. Zaprla so se vrata in pričela se je tajna seja. Sklep te seje je bil, da se odpove služba gosp. Ulmannu, bivšemu občinskemu tajniku, ki je sedaj vodil posle vojaškega referata. Vodstvo občinske tehnične se odvzame g. Fajdigi Maksu ter se poveri g. Podbrežniku. Razpiše se tudi mesto nadstražnika.

Jesenice

Volitev obratnih zaupnikov. Ta mesec bi se morale vršiti volitve obratnih zaupnikov pri železarski industriji. Zadnje dni pa so se pojavili letaki, podpisani od predstavnikov SMRL leve, SMRJ desne, NSZ in JSZ, da sedanji zaupniški zbor odloča, da volitev ne bo. Ta »odloke« nekako čudno izgleda in ga posebno motrijo novi delavci pri KID, katerih je bilo lansko leto sprejetih nad 1000. Kako se bo stvar iztekla, bomo poročali. Zanimalo bo, kakšen je bil rezultat zaupniških

volitev lansko leto: Prvič: SMRJ-leva je dobila 1332 glasov, SMRJ-desna 178 glasov, JSZ 463 glasov, NSZ 375 glasov. Drugič: SMRJ 984 glasov, NSZ 440 glasov, JSZ 519 glasov. Letos bo na Jesenicah prvič nastopila tudi ZZZ, ki šteje že okrog 300 članov in je ustanovila svoje podružnice že v Gorjah, na Breznici in pri Sv. Križu nad Jesenicami.

Delavski dom na Jesenicah. Pretekli teden so člani jeseniške občine z županom na čelu posredovali v Ljubljani za uresničenje velikega načrta za zgraditev delavskega azila na Jesenicah. Ta misel sedanjega občinskega odbora je odobravana vsestransko. Sedanji občinski upravi priznavajo uspešno delo tudi resnični ljubni nasprotniki. Ni čuda, da občinsko gospodarstvo tako uspeva, saj upravljajo občino skoraj sami delovni ljudje.

Lep uspeh Krekovega odra. V nedeljo zvečer so igrali dramo Prva legija. Nastopali so sami poznani igralci-idealisti: Poženel, Zeleznik, Savinšek, Soklič in drugi. Polna dvorana je pokazala veliko zanimanje občinstva. Za Jesenice je bila ta igra dogodek in gotovo je, da bo ponovljena za okolico.

Za novo cerkev na Martinjem vrhu

so darovali: župni urad Kopanj 20 din, Roškar David 20 din, dr. Ambrožič France 10 din, Zeljko Ivan 10 din, duhovniški urad Sv. Križ pri Moravčah 10 din, dr. Strnad Valerija 100 din, Rupnik Karel 20 din, dr. Jere Franc 30 din, Šketa Josip 10 din, župni urad St. Gotard 7 din, župni urad Bled 50 din, Globočnik Jože 500 din, Arnež Peter 30 din, Meršolj Janez 30 din, Hirsche Franc 10 din, župni urad Hotič 10 din, Erker Ferdinand 10 din, Logar Jurij 5 din, Svegelj Peter 20 din, Franke Ivan 10 din, Osterc Franc 10 din, Pušnjak Bogomir 15 din, Vzajemna zavarovalnica Ljubljana 500 din, Zajc Ivan 50 din, Breznik Jože 10 din, Mikolič Jurij 10 din, Miklavčič Franja 50 din, Vindišar Ivan 30 din, Klemenov Drago 6 din, Strekelj Jakob 25 din, Papler Marija 30 din, čevljarstvo »Sora« v Zireh 30 din, duhovniški urad Muljava 100 din. Vsem darovalcem Bog stotero povrni! Ob tej priliki si upamo potrkati še na druga dobra srca, da bi nas s primernim prispevkom podprli v naši plemeniti akciji. Poslajte svoj dar po navadni pošto na naš čekovni račun št. 17.533, župni urad Sv. Lenart, p. Selca nad Škofjo Loko. — Gradbeni odbor.

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem javljamo tužno vest, da nas je po težki bolezni v 72. letu starosti dne 17. januarja, previden s tolažili sv. vere za vedno zapustil naš predobri oče, dragi brat, stric, prastric in svak, gosp.

FRANC USNIK

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, 18. januarja ob dveh popoldne z Vidovdanske ceste 9 k Sv. Križu. V Ljubljani, 18. januarja 1938. Miei in Ani, hčerki, in ostalo sorodstvo.

Potrli naznanjamo žalostno vest, da je naš nepozabni, dobri oče, brat in svak, gospod

Franc Hamberger

posestnik

dne 17. januarja po dolgem trpljenju, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal. Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 18. januarja ob pol štiri iz hiše žalosti, Zaloška cesta 69, k Sv. Križu. Ljubljana-Moste, dne 17. januarja 1938.

Zalujoči: Frane, Slavko in Rado, sinovi; Ivan, brat — in ostalo sorodstvo.

Pogrebni zavod Gajšek Ivan, Ljubljana

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; identifikacijski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonske 3 mm široka pešna vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iscejo

Fant

izobražen, priden, išče kakršnokoli službo, samo h konjem ne. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 714. (a)

Mlad trgovski pomočnik

želi nastopiti v trgovini z mešanim blagom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 720. (a)

Trgovski pomočnik

mešané stroke, išče mesto »kladišnika ali prevzame vodstvo podružnice. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Kavcija v gotovini 20.000 din« št. 710. (a)

Službo dobe

Raznašalec kruha

takoj sprejme Ivan Korosec, št. Vid nad Lj. (b)

Hlapca

poštenega, s spricvali daljših služb, sprejem. Josip Cihlar, Tyrševa cesta 69, Ljubljana. (b)

Vajenci

Mesarskega vajenca

s popolno oskrbo sprejme Ferne Anton, Trzin 49. v

Čevlarskega vajenca

takoj sprejme Josip Rac, Sv. Danijel, p. Prevalje. v

Pohištvo

Kvalitetne spalnice

in kuhinje prodaja najugodnejše pohištvo Malenšek, Celovška cesta 258.

Prodamo

Pristni srbski kajmak

v trgovini Pintar, Gospo-svetska 14 (Novi svet). 1

Najboljši trboveljski premog

brez prahu

koks, suha drva

I. Pogačnik

Bohoričeva 5 Telefon 20-50

Kupimo

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 8

Stanovanja

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

lepo, parketirano, z balkonom, oddam s 1. febr. Jelenič, Slajmarjeva št. 1

Posredstva

Več stavbnih parcel

v bližini bežigradske šole ugodno prodaja Freyer, Mišičeva cesta 26. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno na-

obrazeni posredovalec —

Cesta 29. oktobra št. 6,

telefon 37-33, ima napro-

daj večje število parcel,

kompleksov, posestev, go-

zdov, trgovskih in stano-

vanjskih hiš in vil. Po-

oblaščen graditelj in sod-

ni cenilec za navete brez-

plačno na razpolago. (p)

Glasba

Objave

Razglas

Dne 19. januarja 1938 ob 11 dopoldne se bo vršila v tovrnem skladišču po-staje Ljubljana gl. kolo-dvor prodaja šest sodov vina, 5121 kg. Skladiščno vodstvo. (o)

Domača zavarovalnica, v Sloveniji zelo uvedena, sprejme v stalno službo

zastopnika

ki pozna pred vsem jamstveno, nezgodno, vlomsko in avtomobilska zavarovanja.

Ponudbe z navedbo referenc naj se pošljejo na upravo lista pod »Fiksum in provizija« št. 696 do 24 t. m.

Zahtevajte povsod naš list!

Kupujte lepa in trajna darila novoporočencem

TRGOVINA

H. NIČMAN, LJUBLJANA

Vam nudi vsakovrstne kipe, krasne križe za obesiti in postaviti, cele garniture sveč-niki od Din 60— dalje, slike najrazličnejše velikosti in kvalitete. Cene izjemno nizke. Postrežba točna in solidna.

Zahvala

Vsem, ki so v bolezni in ob prerani smrti našega predragega moža, sina in brata

Stankota Pogačarja

stali ob strani ter mu lajšali bol v teh žalostnih dneh, si smatramo v dolžnost, da izrazimo najtoplejšo zahvalo. Prav posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini za pogrebne obrede, nadalje g. dr. Volavšku za njegovo hitro pomoč in prizadevanje, g. dr. Vigličaru ter vsem gg. zdravnikom in č. sestram, ki so mu stali ob strani in mu lajšali bol in trpljenje, nato g. Janku Slugi za prekrasne poslovilne besede ob odprtem grobu. Dalje se zahvaljujemo poštarским uslužbencem kakor tudi njihovim godbi za prelepe žalostinke na zadnji poti, ter vsem, ki so našega blagega pokojnika v tako častnem številu spremili v prerani grob.

Dragi Stanko — naj ti sveti večna luč!

Ljubljana-Viž, dne 17. januarja 1938.

Zalujoče rodbine: Pogačar in Skalar.

Maurice Leblanc:

13

Izredne pustolovščine Arsena Lupina.

Otok tridesetih krst

»No dobro, tako po jutrišnjem se bom vrnil. Sicer pa ne moremo vsega odnesti. Treba se bo večkrat vrniti in poiskati stvari. Pa kmalu ozdravite, gospa Honorine.«

Drvel je proti barki.

»Corréjou, Corréjou!«

Honorine je se dvignila na postelji in ga obupno klicala:

»Ne, ne, ne odidi, Corréjou... Počakaj me, nesel me boš na barko.«

Čakala je, in ker se mornar ni vrnil, je hotela vstati.

»Strah me je... nočem sama ostati.«

Veronika jo je zadržala:

»Niste sami, Honorine, jaz vas ne zapustim.«

Med obema ženskama se je vnel pravi boj in Honorine, vržena s silo nazaj na posteljo, je brez moči vzdihovala:

»Strah me je... strah me je... Otok je pre-

klet... Če ostanemo tu, izkušamo dobrega Boga... Maguenocova smrt nama naj bo v opomin... Strah me je...«

Blaznela je in mešala besede med seboj, kjer se je kazala njena praznovernost bretonska duša.

Zgrabila je Veroniko za obe rami in počasi govorila:

»Pravim vam... otok je preklet... Nekega dne ni je Maguenoc priznal: »Sarek je eden izmed peklenjskih vrat. Vrata so sedaj zaprla. Toda na dan, ko se bodo odprla, bodo bruhale nesreče.«

Na Veronikino prošnjo se je nekoliko pomirila in je s tišjim glasom, ki je počasi pojemal, nada-ljevala:

»Zelo je ljubil otok kakor mi vsi. Tedaj je go-

voril o njem tako, da ga nisem razumela: »Vrata

so dvojna, Honorine, in se odpirajo tudi v nebesa.« Da, da, otok je bil dober za bivanje... Ljubili smo ga... Maguenoc je poskrbel, da so cvetele rože... Oh! te rože... kako so velike... trikrat večje... in lepše...«

Težke minute so potekle. Soba je bila na koncu hiše in je imela okna tako, da se je videla desna in leva stran otoka preko skal, ki so obla-dovale morje.

Veronika je sedla z očmi, uprtimi v bele va-love, ki jih je močnejši veter bolj razburkal. Sonce se je dvigalo v gosti megli, zaradi katere so bile daljne bretonske obale nevidne. Na zahodu pa se je videlo preko pen daleč po oceanu.

Omamljena je Bretonka mrmrala:

»Pravijo, da so vrata neki kamen... in da prihaja od zelo daleč, iz tuje dežele... To je Božji kamen. Pravijo tudi, da je dragocen, ker je meša-nica zlata in srebra. Božji kamen — kamen, ki daje smrt ali življenje... je videl Maguenoc...«

Odprl je vrata in vtaknil roko... In njegova roka... njegova roka se je upepelila.«

Tudi Veroniki je postalo tesno. Tudi v njo se je polagoma vlił strah, kakor voda, ki curila in pronica. Strašni dogodki, ki jim je bila priča že nekaj dni, so ji zdelo, da bodo povzročili druge, še strašnejše, ki jih je čakala kot orkan, ki ga na-znanja bližajoča se nevihta in ki bo v svojem vrto-glavem poletu vse odnesel s seboj.

Čakala jih je. Ni dvomila, da bodo prišli.

»Ali ne vidite bark?« je vprašala Honorine.

»Od tu jih ne morem videti,« je odvrnila Ve-ronika.

»Da, da, šle bodo sigurno po tej poti: težke so in ob rti se širi prehod.«

In res je Veronika čez trenutek zagledala prednji del ladje.

Bila je globoko pogreznjena v vodo, ker je bila obložena z napolnjenimi zaboji in skrinjami, na katerih so sedele ženske in otroci. Stirje možje so krepko veslali.

»Ta je Corréjoujeva,« je rekla Honorine, ki je

ekočila s postelje napol oblečena. »In glejte, tam je druga.«

Prikazala se je druga ladja, tudi zelo obtežena. Veslali so le trije moški in ena ženska.

Bili sta predaleč — morda sedemsto do osem-sto metrov — da bi mogle razločiti obraze. Nobe-nega glasu ni bilo slišati od bark, ki sta bežali pred smrtjo.

»Moj Bog! Moj Bog!« je vzdihovala Honorine, »samo da bi ušli peklu.«

»Česa se bojite, Honorine? Nič jim ne grozi.«

»Jim, dokler ne bodo zapustili otoka.«

»Vse so ga zapustili.«

»Ako okoli je še vedno otok. Tu preže krste.«

»To morje ni nemirno.«

»Tu je druga stvar kakor morje... Ni jim so-vražno morje.«

»Kaj torej?«

»Ne vem, ne vem.«

Ladji sta pluli proti severni točki. Dva pre-hoda sta se jima odprla, ki jih je Bretonka zazna-movala po imenu dveh čeri, hudičeva skala in Zob Sareka.

Kmalu sta videli, da se je Corréjou odločil za Hudičev prehod.

»Dosegli so,« je pripomnila Honorine, »So že tam. Še sto metrov in so rešeni.«

Nato se je skoraj porogljivo nasmejala:

»Oh! vse hudičeve nakane bodo preprečili, go-spa Veronika. Mislim, da bodo rešeni, vi in jaz in vsi saraški prebivalci.«

Veronika je molčala. Stiska je trajala dalje in polastile so se je še strašnejše slutnje. Gledala je na črto, do katere je še vedno grozila nevarnost in te črte Corréjou še ni dosegel.

Honorine je šklepetala od mrmlice. Jecljala je:

»Bojim... bojim se...«

»Ne,« je izjavila Veronika upirajoč se. »Ne-umnost. Od kod naj pride nevarnost?«

Ah! je zakričala Bretonka, »Kaj je to? Kaj se to pravi?«

»Kaj? Kaj je?«

Obe sta se naslonili na okno in s strahom gle-dali. Tam doli iz saraškega Zobu je nekaj prihaja-lo. In takoj sta spoznali motorni čoln, s katerim sta se večeraj peljali in v katerem je Corréjou re-kel, da je izginil.

»Franc, Franc!...« je razločno izgovarjala Honorine. »Franc in Stefan.«

Veronika je spoznala otroka. Stal je na pred-njem delu čolna in dajal znamenja ljudem na obeh barkah. Možje so odgovarjali mahaje z vesli, med tem ko so ženske mahale z rokami. Kljub ugovar-janju Veronike, je Honorine odprla obe krili okna in med drdranjem motorja sta slišali vpitje, a nista mogli razločiti nobene besede.

»Kaj hočete povedati?« je rekla Bretonka.

»Franc in Stefan?... Zakaj ne gresta k bregu?«

»Mogoče,« je razločala Veronika, »se bojita, da ju ne bi vprašali, zakaj gresta sem.«

»Ah ne, poznam ju, zlasti Franca, ki me je po-gosto spremljal. Ne, ne, tu čakata, skrita za skaljo.«

»Toda, Honorine, če bi se hotela skrivati, zakaj se sedaj kažeta?«

Dr. Franc Schaubach

Za dopolnilne volitve v senat, ki bodo meseca februarja, je bil izbran za kandidata bivši veliki župan in upokojeni okrožni inšpektor v Mariboru g. dr. Fran Schaubach, ki mu je z izborom za kandidata za senatske volitve izrečeno priznanje za njegove politične, narodne in gospodarske zasluge za slovenski narod, ki bo v novem senatorju dobil odločnega zagovornika in borec v narodnem predstavnstvu.

G. dr. Fr. Schaubach se je rodil 3. decembra 1881 v Draščah na Koroškem v Zileki dolini. Njegov oče, trden slovenski in kršanski kmet, ga je po dovršeni ljudski šoli poslal na gimnazijo v Beljak, na kateri je z odličnim uspehom maturiral, nakar se je posvetil pravnim študijem na Dunaju. Takoj po svojem prihodu na Dunaj se je vpisal v »Danico« in bil delj časa njen predsednik. Kot zaveden slovenski in katoliški visokošolec je med političnimi rad zahajal med koroško kmečko ljudstvo in z nešteti predavanji in govori budil narodno zavest ter ustanovil več izobraževalnih društev v Zileki dolini.

Po promociji za doktorja prava l. 1906 je postal avskultant pri sodišču v Celovcu. Ker je bil znan kot eden najagilnejših organizatorjev v vrsti takratnih koroških slovenskih inteligentov, je bil kazensko premeščen k okrajnemu sodišču v Črnomlju v Beli krajini, ki je takrat veljal kot kazensko mesto, čeprav je pri svojih predstojnikih v Celovcu veljal za izbornega jurista. Mladi sodnik dr. Schaubach se je kmalu vživel v črnomeljske razmere ter kmalu postal med Belokranjci silno priljubljen. L. 1918 je bil imenovan za predstojnika v Velikovu, odkoder je odšel v Belgrad kot član začasnega narodnega predstavnstva. Ko mu je potokele mandat, ni več kandidiral, ampak odšel v Maribor k okrajnemu sodišču, kjer je bil imenovan za sodnega svetnika. Kot član priznane senata si je pridobil sloves izbornega jurista in strogo objektivnega sodnika ter hitrega delavca.

L. 1927 ga je življenjska pot zanesla na novo tistišče. S kraljevim ukazom je bil 28. februarja imenovan za velikega župana v Mariboru. Na tem mestu se je izkazal kot izborni upravni jurist ter je kmalu vzorno organiziral tedanje veliko županstvo, ki je bilo eno največjih v državi. Pridobil si je spoštovanje in ugled zlasti v vrstah takratnih županov v bivši mariborski oblasti. Po likvidaciji oblastnih samouprav in velikih županstev je bil 25. oktobra 1929 imenovan za prvega in zadnjega slovenskega okrožnega inšpektorja in bil kot tak 29. septembra 1931 upokojen, kar mu je bilo brzojavno sporočeno v noči na 30. septembra. Leta 1932 je otvoril v Mariboru odvetniško pisarno. Istega leta je bil izvoljen v načelstvo Zadržne zveze v Ljubljani in se kot tak še danes žrtvuje za blagor zadržništva, za katero se je kot član banskega sveta pri zadnjem zasedanju odločno zavzel ter predlagal resolucije za likvidnost naših kreditnih zadrug.

Kot gospodarski strokovnjak je bil izvoljen za člana upravnega odbora Zadržne gospodarske banke, v Banovinski hranilnici v Mariboru pa zavzema mesto člana nadzornega odbora. Zvest svojem narodnostnemu delu v mladih letih na Koroškem, se še sedaj živo zanima za narodno obrambno delo na naši severni meji ter je pred meseci prevzel predsedstvo »Slovenske strazec« v Mariboru.

Volivci pri senatskih volitvah bodo kandidature g. dr. Schaubacha veselili, naš list pa mu k tej časti iskreno čestita!

Ravnatelj Ivan Prijatelj

Poročali smo že, da je bil za ravnatelja nove nepopolne mešane realne gimnazije imenovan doedanj profesor na mariborski klasični gimnaziji g. I. Prijatelj, s katerim stopa na čelo novega srednješolskega zavoda priznan vzgojitelj in zaslužni prosvetni ter socialni delavec.

G. ravnatelj se je rodil 20. decembra 1889 na Gori pri Sodražici. Po končani ljudski šoli je vstopil na l. drž. gimnazijo v Ljubljani, kjer je tudi maturiral. Nato se je vpisal na filozofsko fakulteto na Dunaju, kje je poslušal prirodopisje, matematiko in fiziko. V sedmem semestru so ga za časa

Ob 50 letnici smrti Andreja Einspielerja

Star Korošec se je spomnil 50 letnice smrti koroškega borec Andreja Einspielerja in nam poslal prepis iz svojega dnevnika iz dijaških let, ki se glasi:

16. januarja 1888. Mošgnore Andrej Einspieler umrl. Raz njegove stanovanjske hišice in družbene hiše Sv. Mohorja žalostno vhrata črni zastavi. Mnogo ljudi hodi gledat krasni mrtvaški oder priljubljenega rodoljuba in dobronika dijakov. Danes sem videl prvič slovenski mrtvaški list. »Lada« je po pošti dobila mrtvaški list. Toliko in tako lepih vencev ob mrtvaškem odru še nisem videl.

18. januarja: Einspielerjev pogreb ob pol treh. Ogromna množica ljudi se je tega mrzlega dne

(nebo je bilo kakor od žalosti oblačno) pomikala za ravnijo po šentrupterski cesti proti pokopališču v St. Rupertu. Tudi dijaški na gimnaziji in realki so šli v spremstvu, semenišniki pa so nesli velike vence in marsikateri trd Nemec je poleg Slovenca nosil venec s slovenskim napisom. Dr. A. Kraut je zastopal akademsko društvo »Triglav«. Skoraj vsi udje »Lade«, nekateri s črtno vitim slovenskim trakom čez prsa, so spremili svojega velikega dobronika na zadnji poti. Pri grobu so se pele samo nemške žalostinke, molilo pa se je tudi slovensko.

Opomba: »Lada« je bilo tajno društvo višjih slovenskih gimnazijcev. Starešina je bil takrat poznější dr. K. Pečnik, podstarosta poznější živinodravnik Fr. Dular. Društvo je imelo 16 članov.

Žrtve vojnega streliva

Na Goriškem je granata razmesari'a mladega lanta, njegovemu tovarišu pa odtrgala nogo

Gorica, 16. januarja.

Vasica Podgozd blizu Ravnice v pobočju Trnovskega gozda nad Gorico žaluje: krepkega, mladega vaškega fanta je vojna granata razmesarila do smrti, dva druga vaščana je pa hudo ranila. Podgozd leži na severnem zaledju Sv. Gabrijela in Sv. Danijela, kjer so grozote svetovne vojne divjale s peklensko srditostjo. Umevno, da so tam okrog ostale grmade vojnega streliva in železja, ter imajo nabiraleci tega nevarnega materiala, ki je v ceni visoko poskočil, še danes pri svojem delu razmero-

ma dobre zasluge. Zadnji petek so bili zopet trije tamošnji domačini: 35-letni Alfred Šušmelj, 30-letni Stanko Rijavec in 24-letni Lojze Rijavec pri riskiranem iskanju in izkopavanju. Naleteli so na izstrelak večjega kalibra. Kaj so z njim delali, Bog vedi. Gotovo je samo, da je potuhneni stroj nenadoma eksplodiral. Posledice so bile strašne: Lojze Rijavec je zadet v glavo in prsi ležal v mlaki krvi mrtve, Šušmelj je odneslo levo nogo, Stanko Rijavec je pa nevarno ranjen ob desnem očesu. Zadnja dva so prepeljali v goriško bolnišnico, Lojzeta so pa danes pokopali. — Naj mu sveti večna luč!

Smrt dveh biseromašnikov

† Matej Rebolj

V St. Vidu pri Vipavi je v nedeljo v 98. letu starosti umrl najstarejši slovenski duhovnik g. Matej Rebolj, župnik v pokopju, biseromašnik in častni konzistorialni svetnik tržaške škofije. Rodil se je v Kranju dne 15. septembra 1840, v mašnika je bil posvečen 28. novembra 1869. Služboval je v tržaško-koprski škofiji v Sovinjak, v Lovranu, v starodavni Klani in v Fruškah do l. 1922, ko je stopil v pokoj in se naselil v St. Vidu pri Vipavi. 53 let je bil leški raji dušni pastir in pravi oče. Za njegove številne zasluge ga je takratni tržaški škof dr. Nagl imenoval za častnega konzistorialnega svetnika. Pokopali ga bodo danes ob 10 dopoldne. Naj počiva v miru!

† Anton Šmidovnik

Biseromašnik g. duh. svet. Šmidovnik, župnik v pokopju, je, kakor je poročal že »Ponedeljski Slovenec«, umrl v Prečni pri Novem mestu na Gospodov dan 16. januarja 1938. v starosti 85 let. Rodil se je 7. novembra 1852 v Tunjicah pri Kamniku. Ker je bil bistrega duha in železne energije, so ga starši poslali v ljudsko šolo v Kamnik, na kateri so takrat poučevali frančiškani. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani. Po enoletni vojaški službi pri »dragonarjih«, kjer se mu je nudila sijajna prilika, da doseže visoko vojaško službo, pa jo je z vpludno gesto zavrnil, je šel v ljubljansko bogoslovje in bil 27. julija 1877. posvečen v mašnika. Prvo službo je imel kot kaplan v Črnomlju, drugo v Žužemberku. Od tu je prišel v Prečno, ko je župnik Bačnik Janez po 47-letnem župnikovanju stopil v pokoj. Svojega prednika je Šmidovnik za službena leta nadkrilil za dve leti; župnikoval je v Prečni 49 let. Umaknil se je v pokoj potem, ko je še opravil biserno mašo. Pokoj je užival v župnišču v Prečni le malo časa. Šmidovnik ni bil nikoli v miru. Bil je mož neumorne dela; mož velikih dejanj, goreč duhovnik in moder gospodar. Pravilo »Moli in delaj« je bilo v njem vteleseno. Zato je imel pri Bogu veljavo in pri ljudeh velikanski ugled in zato so tudi ljudje pri njem radi iskali v vsaki sili nasveta in pomoči. Gostoljubnost in skrb za ubožne in trpeče, združena z iskreno preprostoostjo in ljubeznivostjo so bile odlične lastnosti njegovega prikupnega zna-

čaja. Razumljivo je, da je naslov »ata« bil za njega častna odlika, katere je bil vreden. — Kot nekako plačilo za dobroto, ki jih je delil, mu je Bog dal to prednost v boleznih, da niti enkrat ni bil niti najmanj nepopravljiv; smehljaje je prenašal tegobe starosti in smehljaje tudi kot otrok v naročju matere zaspal za ta svet, da se prebudi pri svojem Stvarniku v večnem veselju.

Truplo bo čakalo vstajenja na prečenskem pokopališču, kjer bo pokopano v torek 18. januarja. Naj v miru počiva!

Kaj je s pogrešanim Kanclerjem?

Kl ub vsem preiskavam nobenih sledov — Zamenjava ki je povzročila senzacijo

Maribor, 17. januarja.

Sredi decembra smo poročali o zagonetnem slučaju, ki ga raziskujejo orožniki na Pragerskem. Upokojeni železničar Ivan Kancler, ki je živel s svojo družino na posestvu v Leskovcu, je odšel 3. avgusta s svojim kolesom od doma, pa se od takrat ni več povrnil nazaj. Zmanjkala je za njim vsaka sled. Domači si skrajaj niso belili glave, ker je Kancler že večkrat odšel za nekaj dni od doma, ne da bi bil komu o tem kaj povedal, pozneje pa jih je le začelo skrbeti, kje se nahaja. Stvar je postala še bolj zapletena, ko je trgovec, ki je prodal Kanclerju kolo, nenadoma dobil to kolo vrnjeno in sicer je bilo oddano v Ljubljani na železnico ter poslano v Pragersko. To je bila zadnja sled za pogrešanim Kanclerjem, od takrat pa ni bilo o njem nobenega sledu več. V sosedstvu so se začele širiti vznemirljive govorice, da je postal Kancler žrtev zločina. Orožniki na Pragerskem so natančno preiskali Kanclerjev dom in okolico, vendar niso našli ničesar, kar bi vzbujalo sum, da je bil Kancler umorjen.

Pozvedovanja za pogrešanim so se izgubljala v pesku, ko je nenadoma nastopil senzacionalen preobrat. Poročilo o pogrešanju Kanclerja, ki ga je objavil »Slovenec« dne 19. decembra, je čital v Mariboru tudi železniški strojevodja v pokopju g. Josip Glaser. Ta je takoj naslednjega dne od-

Puhlmann-ov čaj

ublažuje kašelj in razkroja sluz

Dobiva se v vseh lekarnah. Orig. zavitek 125 g Din 37,-
Ogl. reg. br. 1503/1936

Shod ministra dr. Kreka v Tržiču

Tržič, 17. januarja.

V nedeljo je prišel med nas v spremstvu g. urednika Košičkega ministra dr. Miha Kreka. Prisostvoval je zadnjemu dejanju operete »Cigan baron«, ki je bila v dvorani »Našega doma« popoldne in se je čudil uspehom naše prosvete. Zvečer so pa somišljeniki iz Tržiča in okolice zopet napolnili prostorno društveno dvorano in napeto poslušali izvajanja g. ministra. Dobili smo jasno sliko o zunanje-političnem položaju naše države, za naše delavstvo pa so bila zlasti važna izvajanja o delu vlade na socialnem polju. Hvaležni smo g. ministru za obisk in pojasnila, katera nam je podal prav v času, ko naše politične nasprotnike skrbijo, kakšno uniformo poskrbijo naši državniki našim zavednim vrstam po mnogih potrebnih obiskih v inozemstvu. Skrbí pa v Tržiču seveda najbolj tiste, ki so že pred vojno presegali nemška društva, pozdrave, posmi, zastave in celo šolo s severa...

Potujoča razstava upodablajočih umetnic Male ženske antante

Mala ženska zveza, na čelu ji češkoslovaška senatorka Franta Plaminkova, priredi po Jugoslaviji, Romuniji in Češkoslovaški potujočo razstavo upodablajočih umetnic iz teh treh držav. Razstava bo v Belgradu, Zagrebu, Ljubljani, Bukarešti, Kluzu, Černovicah, Pragi, Brnu in Bratislavi. Trajala bo v prestolnicah po tri, v ostalih mestih po dva tedna. Zbirka vsake države šteje po 40 slik, 10 kipov in 10 arhitektonskih načrtov, skupaj torej 120 slik, 30 kiparskih del in 30 načrtov iz arhitekture.

Izmed Slovencev razstavijo: Avgusta Santel (1), Henrika Santel (2), Anica Sodnik-Zupanec (2), Elda Piščanec (2), Mira Pregelj (2), Mara Kralj (2), Bara Remec (1), Dana Pajnič (2).

Razstavo otvori g. minister prosvete g. Magaraševič dne 20. januarja popoldne v Belgradu, nato prepeljejo okoli 10. februarja vse umetnine v Zagreb. V Ljubljani bo razstava od 6. do 20. marca t. l. v Jakopičevem paviljonu.

Slušatelji medicine spremljajo svojega pokojnega profesorja dr. Alfreda Šerka.

svetovne vojne poklicali k vojakom. Služboval je najprej pri 17. polku, l. 1916 pa je bil kot prirodoslovec dodeljen malarijski komisiji, nato pa k bakteriološkemu laboratoriju. Delal je v Černovicah, Belgradu, Carigradu in v Smirni v Mali Aziji. Po permirju in demobilizaciji je vstopil v jugoslovansko vojsko v Solunu. Potem ko je slegel vojaško suknjo je leta 1919 na zagrebški univerzi končal visokošolske študije ter bil imenovan za suplenta na gimnaziji v Kočevju, odkoder je l. 1921 prišel za profesorja na klasično gimnazijo v Mariboru. Leta 1923 je bil premeščen na učiteljsko, v začetku šolskega leta 1936-37 pa na lastno prošnjo zopet na klasično gimnazijo, kjer ga je v letošnjem šolskem letu dohitelo imenovanje za ravnatelja na novo ustanovljenem zavodu.

Ravnatelj Prijatelj je že kot srednješolec bil član naših katoliških dijaških organizacij, na univerzi na Dunaju član Danice, predsednik Slov. dijaške zveze. Ze kot akademik je svoje sposobnosti žrtvoval katoliškemu izobraževalnemu delu in bil odbovnik Slov. izobr. društva. Kot zagrebški veeučilišnik je bil član »Domagoja«. Kot profesor v

Mariboru se je ves posvetil svojemu poklicu in prosvetnemu in socialnemu delu. Dolga leta je bil iniciativen in agilen član odbora Prosvetne zveze v Mariboru in Jugoslovanske strokovne zveze. V zadnjih letih se je zlasti udeleževal v Karitativni zvezi in v Društvu za zaščito vajencev, katerega delo že rodi lepe uspehe. Kot izborni šolnik je bil imenovan za člana banovinskega in mestnega šolskega odbora, v javnem življenju pa se udeležuje kot član mariborskega mestnega sveta in član upravnega odbora Banovinske hranilnice v Mariboru.

Novi mariborski srednješolski zavod je bil z imenovanjem prof. I. Prijatelja za ravnatelja izročen večim rokam, ki bodo znale zavod pripeljati iz začetnih težav do slovesa dobrega učilišča in vzgajališča. Kot dober organizator bo g. ravnatelj zavodu kmalu ustvaril lasten dom, kot globok vzgojitelj pa bo vzgojo in pouk usmeril po trajno veljavnih vzgojnih načelih, za katere se je boril kot odbornik društva Kršćanska škola.

G. ravnatelj I. Prijatelj je imenovanju čestitamo in mu želimo pri njegovem težavnem delu obilo uspehov!

Iz Julijske krajine

Ustoličenje norih župnikov. V petek, 14. t. m. predpodelje je goriški nadškof Margottl inštaliral za nadžupniško Solkan g. dr. Boža Kjačiča, za župnijo Sv. Križ na Vipavskem g. Andreja Simiča in za župnijo Gorenje polje g. Izidorja Zavadlava. Čestitamo!

Slovena nagraditev zmagovalcev v žitni bitki. V nedeljo, 2. januarja je bila v nekdanjem goriškem Trgovskem domu, kjer je zdaj osrednje vodstvo pokrajinskega fašja, slovesna razdelitev nagrad onim goriškim kmetovalcem, ki so pritekmovali darila v žitni bitki in v drugih poljedelskih panogah. Nagrade za žitno bitko so državne, nagrade za druge poljedelske panoge, in sicer za zboljšanje grčastih zemljišč, za mlekarne, za namizno gozdarje in za semenski krompir, je razpisal pa pokrajinski inšpektorat za poljedelstvo. Vseh nagradjenih poljedelcev je bilo 229 in so dobili skupno 65 tisoč lir. Med nagradjenimi je tudi častno število slovenskih kmetovalcev. Razdelitev premij se je izvršila kar moč slovesno in so bili navzoči številni odličniki in kmetijski strokovnjaki. Za podvig poljedelstva in kmečkega gospodarstva sploh imajo te tekme brezpogojno zelo blagodejen in zdrav pomen in rode uspehe.

Gozdni požar. Na svetlogorskem pobočju smo imeli pred nekaj večeri močan gozdni požar, ki je uničil precej dreves. Prihiti so morali goriški gasilci, da so ogenj zatrli.

Starček se je ponesrečil na poledici. 82 letni Andrej Valenčič, stanujoč v ulici Santa Maria Madalena v Trstu, je na zamrzi cesti v bližini svojega doma tako nesrečno spodrsnil, da so ga morali prepeljati v mestno bolnišnico.

Letalska nesreča. Na letališču na Mirenski cesti v Gorici se je pripetila 8. t. m. težka nesreča. Letalski podporočnik Alessandro Al. se je dvignil s svojim letalom v zrak, je pa kmalu nato z aparatom treščil na tla in obležal mrtve. Padobrana se ni utegnil poslužiti.

Mrzla kopa. Iz Idrije ob Bači nam pišejo: Neki poesestnik iz Sempasa na Vipavskem je prišel k nam v gore kupovat živino. Ko je v eni zadnjih mrzlih noči korakal po ozki brvi v bližini naše vasi, je padel v ledeni Potok, iz katerega ni mogel na suho. Njegove klice so končno slišali vaščani, ki so mu prihiteli na pomoč in ga po skoraj triurni kopeli vsega premraženega in otrplega spravili na varno in gorko. Nesrečni Vipavec bo gotovo vse življenje mislil na svoje kravje kupčije v hribih.

Južno vreme. Konec minilega tedna smo dobili pri nas v Julijski krajini južno vreme, oblačno, neprijetno; v soboto je pa začelo deževati povsod, razen prav visoko v hribih.

Proračun prometnega ministrstva

Belgrad, 17. januarja. AA. Dopoldansko sejo finančnega odbora je otvoril predsednik Miloje Rajaković ob 9.30. Tajnik odbora Vlado Karižević je prečital zapisnik prejšnje seje, ki ga je odbor sprejel brez pripomb. Po prehodu na dnevni red je predsednik Miloje Rajaković podelil besedo prometnemu ministru dr. Spahu, ki je podal svoj ekspozé:

V zvezi z izboljšanjem finančnih razmer se narasle tudi potrebe našega prometa. Zato je tudi kraljevska vlada v teku letošnjega proračunskega leta morala izdati na podlagi pooblaščenega zakona dodatne kredite. Pomnožen našega prometa se mora smatrati kot ugoden rezultat gospodarsko-političnih ukrepov, ki jih je vlada izdala.

Nato dr. Spaho navaja, da je bilo v preteklem letu tako število prevoženih potnikov in število kilometrov, ki so jih železnice prevozile, v primeri z letom 1930, ko je bilo to število največje, znatno poskočilo. Tudi blagovni promet ni zaostal za letom 1929, ko je bil največji. Izdatki prometnega ministrstva se povečajo za 390.8 milj. din, v odstotkih pa znaša povečanje za ravnateljstvo pomorske plošbe in rečne prometa 65.8% in za zidavo novih železnic 37.2%. Celotni dohodki so bili pa za 346 milj. din višji od proračunanih dohodkov. Pri upravi drž. železnice je predvideno zvišanje dohodkov za 181.1 milj. din, tako da bodo izdatki v višini 108.3% kriti z dohodki.

Nato je govoril prometni minister o proračunu posameznih panog. Najprej je omenil upravo železnice in poudaril, da so železnice gospodarsko podjetje in da mora zato povečanje priti v nasprotju z običajno prakso od dohodkov in ne od izdatkov. Naglašal je ugodno gibanje dohodkov v preteklem proračunskem letu. Ker je prva polovica tega proračunskega leta vrgla pri prevozu dohodkov 1230 milj. din, je upravičeno pričakovanje, da bo do konca tekočega proračunskega leta doseženih 2460 milj. din. Da bo pa proračun popolnoma realen, je minister znižal te predvidene dohodke za 4.4% in določa novi proračun vseh dohodkov od železnice na 2388 milj. din.

Minister je nato govoril o tarifnih reformah in poudaril, da se morajo izključno prilagoditi novim razmeram. Govorec o predvidenih izdatkih uprave državnih železnic, je minister naglasil, da so za 181.1 milj. din (8.5%) manjši od predvidenih dohodkov v tem proračunu, čeprav so predvideni izdatki ne manj kakor za 16.2% večji od izdatkov, predvidenih v proračunu za leto 1937-38.

Povečanje izdatkov v primerjavi s proračunom za leto 1937-38 je v glavnih postavkah materialnih izdatkov tole:

za upravno službo 30.89%, za prometno-komercialno službo 22.53%, za strojno službo 9.64 odstotkov, za gradbeno službo 38.85%, za razne nedeljive materialne izdatke 1.64%, za obnovo inventarskih predmetov 65%, za odplačilo dolgov in obveznic 28.62% Iz tega se vidi, da znaša povprečno zvišanje materialnih izdatkov 18.2%, povprečno zvišanje osebnih izdatkov pa znaša 13.64 odstotkov.

Sodobni promet, je nadaljeval minister, postaja čedalje hitrejši, zato je treba tudi več kreditov za gorajni ustroj in za tračnice. Minister omenja potrebo po ureditvi tračnice na glavni progi Belgrad-Vinkovci, Pančevo-Vršac, Podravska Slatina-Mitrovica in na delu proge Osijek-Koprivnica. Glede spodnjega ustroja je potreba ponekod utrditi zidove, pobarvati mostove itd. Minister navaja dela, ki so se na tem področju izvedla ali so v teku, kakor med Zagrebom in Zidanim mostom, med Belgradom in Nišem, na postaji Brod na Savi, razširjenje naprav na glavni zagrebski železniški postaji itd. Dela te vrste so izvršena ali v teku na 52 točkah.

Govorec o strojni službi je minister govoril o uvedbi motorizacije železniškega prometa na nekaterih progah, ki so posebno važne za tujski promet, zlasti na progi Belgrad-Sarajevo-Dubrovnik, kjer je nešteto predorov. Generalno ravnateljstvo državnih železnic je naročilo sedem garnitur tridelnih Dieslovih motornih voz za progo Belgrad-Sarajevo-Dubrovnik. S temi garniturami se bo vožnja na tej progi znatno skrajšala, obenem bo pa tudi udobnejša, ker ne bo dima v predorih. Ti motorni vozovi bodo v prometu že letos.

Govorec o obnovi voznega parka je minister

navedel, da bomo letos nabavili več vozov za mednarodni promet V načrtu je tudi nabava več štiriosnih in dvoosnih potniških vagonov za notranji promet. Za lokalni promet sta 302 vagona, v načrtu pa je popravilo še 85 takšnih vagonov. Nabava vagonov za tovorni promet zahteva posebno pozornost, ker so potrebni specialni vagoni za izvoz raznega blaga, kakor n. pr. za sveže meso, ki se izvažajo na Angleško.

Govorec o prometni službi v ožjem pomenu je minister poudaril, da daje naš promet zadosti dokazov svoje rednosti. O tem ima uprava drž. železnice od vseh pristojnih trgovskih in industrijskih činiteljev iz naše države in tujine mnogo priznanj. Minister je med drugim pohvalil delovanje našega železniškega osebja pri velikih manevrih na Kolpi.

Za gradnjo novih železnic je določenih 252 milijonov dinarjev. To zvišanje gre v glavnem iz obveznosti o pogodbah s tujimi podjetji za gradnjo novih prog. Med temi programi so: normalne proge Priboj - Prijepolje, Skoplje - Tetovo - Gostivar, Kuršumlija - Priština, Črnometelj - Vrbovsko, Banjaluka - Doboj, Duga - Doboj, Duga - Drina in Slatina - Kladovo. Ozke proge: Metković - pristanišče na moru in Štip - Strumica. Iz notranjega milijardnega posojila se je zgradila in izročila prometu proga Koprivnica - Varaždin, gradi se pa St. Janj - Sevnica, most čez Savo pri Zagrebu, proga Bileće - Mikšić, Gostipirica - Foča, normalna proga Kraljevo - Čačak in proga Metković - Kluž. Razen teh prog so v delu še proge Požarevac - Kučevo, Bihać - Knin in Kuršumlija - Priština.

Minister je nato govoril o pomorskem in rečnem prometu in ugovoril povišanje določenih izdatkov nad 10 milijonov dinarjev ter poudaril, da

Drobne novice

Koledar

Torek, 18. januarja: Sv. Petra stol v Rimu, Priska, dev.

Sreda, 19. januarja: Marij in tov. mučenci; Knut, kralj.

Osebnost

— Iz finančne službe. Za finančnega pristava VIII. polož. skupine pri dravski finančni direkciji sta napredovala gg. dr. Zorko Alojzij in Ropotar Maks, konc. pripravnika istotam.

Dobro knjigovodstvo...

...dober gospodar

Zato: »All-right« knjigovodstvo

Oton Stiglic

Organizator Ljubljana

Aleksandrova 4/II. Telefon 39-09

— Volivcem za senatorske volitve — vsem županom in članom banskega sveta — je priznana brezplačna vožnja na železnici in dnevnica Okrajna glavarstva bodo izstavila posebne izkaznice, ki jih naj volivci pravočasno dvignejo pri pristojnih okrajnih glavarstvih.

— Dekanija Novo mesto. Zaradi pogreba bisseromašnika, dubovnega svetnika g. Aniona Šmidovnika v Prečni odpade za dan 19. t. m. napovedana sodalna konferenca v Mirni peči. — Dekan.

— Novi kotorski škof v Zagrebu. Novi kotorski škof prof. dr. Pavel Butorac je odpotoval v Zagreb, kjer je obiskal nadškofa dr. Stepinca. Iz Zagreba odpotuje novi škof v Belgrad, kjer bo prisegel.

— Šopek cvetočih trobentic, zvončkov in teloha nam je poslal naš naročnik g. Ignacij Dervovšek v Savi pri Litiji. Natrgal jih je ob železnici blizu kolodvora Sava. Iskrena hvala za pozornost.

— Lep uspeh izvirne slovenskega dramatskega dela med ameriški Slovenci. Glasili ameriških Slovencev »Amerik. Slovence« in »Obzor« sta obširno poročala o predstavi izvirne slovenske veselice »Miki« je treba močak, ki jo je napisal g. Korže iz Cirkove na Dravskem polju. — Veseloligro je dvakrat uprizorilo Društvo Marije Pomagaj v Chicagu. Predstava je obakrat privlačila številno občinstvo iz Chicaga in tudi oddaljenih krajev. Kakor smo informirani, je g. Korže napisal novo delo »Čigav je grunte, ki bo v kratkem doživelo v Ptuju svojo krstno predstavo. Naši akademiki so odlično začeli.

— Redni avtobusni promet Ljubljana—Kamnik Gornji grad—Ljubno se zaradi ledene ceste do preklica ne more vršiti.

— Smrt dr. Tome Maretiča. V nedeljo zvečer je v Zagrebu umrl v visoki starosti bivši predsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti, upokojeni vseučiliški profesor slovenske filologije dr. Tome Maretič, ki je bil po svojem znanstvenem delovanju znan po vsem južnoslovanskem svetu.

— Bolniki so povsod. Zato je neobhodno potrebno, da se pazi na urejeno prebavo. Zdravniki priporočajo Darmol odraslim in otrokom. Tudi pri večkratni uporabi ne nastopa navada. Uporabljajte pri zaprtju dobro odvajalno sredstvo Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 25. 801-37.

— Dražba kožuškovine v Ljubljani bo nepreklicno v ponedeljek, dne 24. januarja. Kdor še ni oddal kožuškovine, naj jo takoj pošlje na naslov: »Divja kožica, Ljubljana, veleselem.

— Zagreb je dobil novo telefonsko centralo. V soboto med 8 in 9 zvečer je stopila v Zagreb v promet nova razširjena avtomatična telefonska centrala. Vse številke od 2000 do 2999 so spreminjene iz štiristevilčnega sistema v peterstevilčni sistem. Razen tega je zagrebska telefonska centrala premenjala vse polno številke, tako da mora vsak telefonski naročnik dobiti nov telefonski seznam, če si hoče pomagati.

— Na Kofeah bo od 15. do 26. januarja smuški tečaj pod vodstvom smuškega trenerja za začetnike in boljše izvežbane smušarje. Prilave se sprejemajo pod »Dom na Kofeah« pošta Tržič.

— Hrvatje za napredek svojega turističnega prometa. V nedeljo je bila v Zagrebu konferenca zagrebske trgovsko-industrijske zbornice, ki se je zlasti bavila z vprašanjem, kako pospe-

Kino
MATICA
Tel. 21-24

Pesem za pesmijo tvori dnevni glasbeni prikaz

BELI JORGOVAN

DANES IN JUTRI NEPREKLICNO ZADNJKRATI!

Predstave ob 16, 19 in 21.15

Ljubljana

Sreda, dne 18. januarja

Gledališče

Drama. Torek, 18. jan.: Zaprt. — Sreda, 19. jan.: »Pesem s ceste« Red Sreda. — Četrtek, 20. jan.: »Firma« Red Četrtek. — Petek, 21. jan.: Zaprt.

Opera. Torek, 18. jan.: »Tosca« Red B. — Sreda, 19. jan.: Zaprt. — Četrtek, 20. jan.: »Helena« (Smaragdo srce). Krstna predstava opere. Premiera. Premierski abonma. — Petek, dne 21. t. m., ob 15: »Ero z onega sveta«. Dijaška predstava po cenah od 15 din navzdol. Debut gospične Vali Hejbalove.

Prireditve in zabave

Violinski koncert dunajskega virtuosa Karla v. Balza bo prvovrstna glasbena prireditve, na kateri bo mogoče uživati umetniško dovršeno mojstrstvo z različnih strani. Spored bo poleg Vercinijeve sonate obsegal še Bachovo Chaconno za solo-violino, Mozartov Koncert, Sukovo »Un poco triste« in Burlesko ter Schubertov Rondeau brillante. Tedaj bo v okviru različne, a ustajene umetnosti mogoče užiti mnogo vsestranske lepote violinske igre.

Franciška prosveta Ljubljana priredi v torek, 18. t. m., ob 8 zvečer v franciški dvorani na svojem XIX. prosvetnem večeru veseloligro v 3 dejanjih »Detektiv Megla«. Cene za sedeže po 6, 4 in 3 din. Clani ponust. Stojišča po 2 din.

Reprezentančna prireditve juristov 1. februarja v Kazini pod pokroviteljstvom rektorja dr. Kušega, dekana juridične fakultete in častnega dgaškega komiteja. Na sporedu so glasbena dela juristov-komponistov kakor: Kreka, Lajovic, Deva in drugih. Po sporedu prosta zabava.

Društvo »Tabor«. Na II. literarnem večeru primorskih pesnikov in pisateljev bodo recitali odlomke iz svojih del gg.: dr. Alojzij Gradnik, dr. Ivo Sorli, Pahor Jože, Cerkevnik Angelo, Kocjančič Karlo, Širok Albert, Kosmač Ciril in Brnčič Ivo.

Predavanja

Rokodelski dom. Naslov predavanja, ki bo v sredo, 19. t. m., je: Ob sedemdesetletnici smrti škofa in misijonarja Friderika Barage. Pričetek predavanja je ob osmih zvečer. Vstop prost.

»Posebnosti in zanimivosti Kvarnerskih otokov«. O tem predmetu bo danes, v torek, dne 18. t. m., ob 18.15 v mineralški predavalnici univerze predaval pod okriljem Prirodoslovnega društva univ. doc. g. dr. Štefan Horvatič. Udeležencem predavanja bodo na ogled primerki redkih rastlin, ki rastejo samo na skalah Kvarnerskih otokov. Vstopnina 2 in 4 din.

Prosvetno društvo Trnovo. Na sedmem prosvetnem večeru v sredo, 19. januarja, ob 8 zvečer v društvenem domu bo imel zanimivo predavanje o perehch vprašanjih ljubljanskega mesta župan dr. Jure Adršič.

Ljudska univerza v Ljubljani. V sredo, dne 19. t. m., ob 20 predaval univ. prof. dr. Evgen V. Spektorski: »Kaj je sociologija«. Predavanje bo v mali dvorani Filharmoničnega društva na Kongresnem trgu. Vstop prost.

Sestanki

Dekliški krožek prosvete Ljubljana - mesto ima drevi točno ob 8 sestanek pri Mikliču. Vhod s Kolodvorske ulice. Soba nasproti pevski. Tovaršice, pridite vse!

Dekliški krožek Prosvetnega društva Trnovo ima drevi ob 8 svoj redni sestanek. Predava gospod dr. Pogacnik, in sicer nadaljuje svoj ciklus: »Fint in dekle«. Udeležba za vse članice obvezna. Nove članice vjudno vabljenje.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer R., Sv. Petra c. 78.

Reprezentančna prireditve juristov Kazina 1. februar

1. Vojskiški par skozi Ljubljano. Večera dopoldne sta potovala skozi Ljubljano z brzovlakom ob pol 10 vovodinja in vojvoda Kentski, avakinja in brat angleškega kralja. Vračala sta se s poročnih slovesnosti v Atenah. Potovala sta strogo incognito, zato tudi ni bilo na kolodvoru nobenega oficijelnega sprejema. Po kratkem postanku je vojskiški par takoj nadaljeval pot proti Londonu.

1. Odpiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani. Po odločbi kr. banske uprave z dne 15. januarja t. l., VIII. No. 116-1, velja v Ljubljani sledeči čas odpiranja in zapiranja trgovin: Od 7% do 12% in od 14% do 18%. Trgovine z mesanim, spece-rijskim in kolonialnim blagom pa od 7 do 12% ter od 14 do 19%. Članstvo se opozarja na točno izvajanje navedenega delovnega časa. — Združenje trgovcev.

Otroške nogavice, Karničnik, nebotičnik.

1. Viteški turnirji so bili svoje dni najbolj častna igra mladih viteзов. Marsikdo bi tudi danes rad postal vitez. Tudi danes potrebujemo viteзов, mladih ljudi, ki bodo znali braniti na junaški in viteški način svoja načela. Če hočete videti, kakšen naj bo moderen vitez in kako se mora bojevati za svoja načela, še vse bolj, kakor so se morali pred pet sto leti boriti za svojo čast, potem pridite v nedeljo, 23. t. m., ob pol enajstih dopoldne ali pa ob petih popoldne v franciško dvorano, kjer vam bodo dijaki pokazali na odru moderno viteško tragedijo, ki se je pred nedavnim zgodila v Parizu. Drama, ki se imenuje »Pesem svete noči«, ni povprečna filmska plaža, tudi osebe v njej niso kar iz pravljice vzete, ampak to je drama, ki bo navdušila tudi take, kateri so morda navajeni na razne dnevne senzacije in razburilive dogodke. Zato ne zamudite ugodne prilike in pridite v nedeljo pogledat v franciško dvorano stremiljenja naše mladine. — Vstopnice za obe predstavi so v predprodaji v »Pax et bonum«.

1. Hud pretep na Brdu. V nedeljo zvečer so se stopili gostje v neki gostilni na Brdu. Med pretepom je bil huše ranjen 31-letni žagar Anton Mlakar, doma z Blok in stanujoč na Tržaški cesti 18. Dobil je več ran na glavi.